

Grupa Kapitałowa PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodne z MSSF za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku.

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	3
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
1. Informacje ogólne.....	10
2. Skład Grupy	11
3. Skład Zarządu jednostki dominującej	17
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	18
5. Kontynuacja działalności.....	18
6. Waluta prezentacji	18
7. Oświadczenie o zgodności z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej	18
8. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	18
9. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	19
10. Zmiana szacunków	21
11. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	21
12. Istotne zasady rachunkowości	23
13. Zmiana zasad rachunkowości i prezentacji danych.....	44
14. Informacje dotyczące segmentów działalności	50
15. Przychody i koszty	54
16. Koszty świadczeń pracowniczych	57
17. Podatek dochodowy	58
18. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	62
19. Działalność zaniechana	63
20. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	64
21. Rzeczowe aktywa trwale.....	65
22. Nieruchomości inwestycyjne	69
23. Wartości niematerialne	70
24. Leasing	72
25. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	74
26. Udział we wspólnym przedsięwzięciu	75
27. Zapasy	76
28. Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla	77
29. Pozostałe aktywa krótko i długoterminowe	78
30. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	79
31. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały.....	80
32. Zysk przypadający na jedną akcję.....	85
33. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do zapłaty	86
34. Świadczenia pracownicze	87
35. Rezerwy	89
36. Pozostałe zobowiązania niefinansowe	93
37. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	94
38. Zobowiązania i należności warunkowe. Sprawy sądowe	95
39. Przyszłe zobowiązania inwestycyjne	98
40. Rozliczenia podatkowe	99
41. Informacja o podmiotach powiązanych.....	100
42. Instrumenty finansowe	102
43. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	114
44. Struktura zatrudnienia	130
45. Istotne zdarzenia okresu sprawozdawczego oraz zdarzenia następujące po dniu bilansowym	130

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)*
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	15	28.111.354	20.471.430
Koszt własny sprzedaży	15	(20.620.787)	(14.252.380)
Zysk brutto ze sprzedaży		7.490.567	6.219.050
Pozostałe przychody operacyjne	15	623.984	666.403
Koszty sprzedaży i dystrybucji	15	(1.638.068)	(1.535.628)
Koszty ogólnego zarządu	15	(819.308)	(793.014)
Pozostałe koszty operacyjne	15	(1.512.695)	(407.575)
Przychody finansowe	15	2.304.397	395.086
Koszty finansowe	15	(457.856)	(531.188)
Udział w zysku jednostek stowarzyszonych	25	174.373	227.019
Zysk brutto		6.165.394	4.240.153
Podatek dochodowy	17	(1.194.484)	(666.542)
Zysk netto z działalności kontynuowanej		4.970.910	3.573.611
Działalność zaniechana			
Zysk za rok obrotowy na działalności zaniechanej	19	1.704	24.237
Zysk netto za okres sprawozdawczy		4.972.614	3.597.848
INNE DOCHODY Z TYTUŁU			
Wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		304	80
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą		5.347	1.757
Inne dochody za okres obrotowy, netto		5.651	1.837
ŁĄCZNE CAŁKOWITE DOCHODY		4.978.265	3.599.685
Zysk netto przypadający na:			
- akcjonariuszy jednostki dominującej		4.936.095	2.990.269
- udziałowców niekontrolujących		36.519	607.579
Łączne całkowite dochody przypadające na:			
- akcjonariuszy jednostki dominującej		4.941.746	2.992.106
- udziałowców niekontrolujących		36.519	607.579
Zysk na jedną akcję (w złotych)			
- podstawowy z zysku za rok obrotowy	32	2,64	1,68
- podstawowy z zysku z działalności kontynuowanej	32	2,64	1,68

* przekształcenie danych za okres porównywalny zostało przedstawione w nocie 13 niniejszego sprawozdania finansowego.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010 <i>(dane przekształcone)</i>
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	21	42.974.819	41.442.181
Nieruchomości inwestycyjne	22	33.286	24.959
Wartości niematerialne	23	216.921	202.629
Pożyczki i należności	42	323.473	407.831
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	42	100.751	95.242
Udziały i akcje w jednostkach stowarzyszonych wykazywane metodą praw własności	25	55.062	1.408.465
Pozostałe aktywa długoterminowe	29	440.157	264.432
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	17	296.387	286.621
Aktywa trwałe związane z działalnością zaniechaną	19	4.077	5.062
Aktywa trwałe łącznie		44.444.933	44.137.422
Aktywa obrotowe			
Zapasy	27	1.305.327	1.090.549
Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych	28	3.366.988	2.625.535
Należności z tytułu podatku dochodowego		31.920	29.976
Należności z tytułu dostaw i usług	42	1.767.739	1.618.591
Pozostałe pożyczki i należności finansowe	42	2.784.000	796.663
Krótkoterminowe aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	42	8.432	80.251
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	29	947.056	752.914
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30	4.052.238	2.730.423
Aktywa grupy zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	18	33.067	7.572
Aktywa obrotowe związane z działalnością zaniechaną	19	20.931	10.095
Aktywa obrotowe łącznie		14.317.698	9.742.569
SUMA AKTYWÓW		58.762.631	53.879.991

* przekształcenie danych za okres porównywalny zostało przedstawione w nocie 13 niniejszego sprawozdania finansowego.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

KAPITAŁY I ZOBOWIĄZANIA	Nota	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)*
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej			
Kapitał podstawowy	31	18.697.837	18.697.837
Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych		(777)	(1.081)
Akcje własne	31	(229)	(229)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		6.292	945
Kapitał zapasowy	31	8.553.143	6.727.589
Pozostałe kapitały rezerwowe		49.779	49.779
Zyski zatrzymane	31	13.452.823	11.483.867
 Kapitał własny przypisany udziałom niekontrolującym	31	414.392	595.958
Kapitał własny ogółem		41.173.260	37.554.665
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, obligacje i leasing	42	1.341.351	1.804.429
Pozostałe zobowiązania	42	17.864	14.403
Rezerwy	35	3.216.279	3.362.235
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	17	1.384.507	1.176.599
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	37	1.255.298	1.112.553
 Zobowiązania długoterminowe związane z działalnością zaniechaną	19	667	1.366
Zobowiązania długoterminowe łącznie		7.215.966	7.471.585
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	42	1.117.172	980.224
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	42	48.093	41.165
Bieżąca część oprocentowanych kredytów bankowych, pożyczek, obligacji i leasingu	42	697.661	914.956
Pozostałe zobowiązania finansowe	42	1.826.613	1.265.555
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	36	1.499.755	1.396.213
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		414.618	218.158
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	37	117.117	100.157
Rezerwy krótkoterminowe	35	4.634.462	3.931.024
 Zobowiązania krótkoterminowe związane z działalnością zaniechaną	19	17.914	6.289
Zobowiązania krótkoterminowe łącznie		10.373.405	8.853.741
Zobowiązania razem		17.589.371	16.325.326
SUMA KAPITAŁÓW I ZOBOWIĄZAŃ		58.762.631	53.879.991

* przekształcenie danych za okres porównywalny zostało przedstawione w nocie 13 niniejszego sprawozdania finansowego.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011

	Kapitał podstawowy	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych	Akcje własne	Różnice kursowe z przeliczenia	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
Stan na 1 stycznia 2011	18.697.837	(1.081)	(229)	945	6.727.589	49.779	11.483.867	36.958.707	595.958	37.554.665
Całkowite dochody za rok obrotowy	-	304	-	5.347	-	-	4.936.095	4.941.746	36.519	4.978.265
Podział zysków lat ubiegłych	-	-	-	-	1.825.554	-	(1.825.554)	-	-	-
Dywidenda	-	-	-	-	-	-	(1.215.780)	(1.215.780)	(26.904)	(1.242.684)
Zakup nowych spółek	-	-	-	-	-	-	-	-	(8.676)	(8.676)
Sprzedaż spółek zależnych	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)	(1)
Rozliczenie zakupu dodatkowych udziałów w spółkach zależnych:	-	-	-	-	-	-	77.321	77.321	(182.472)	(105.151)
<i>Wartość zakupionej części udziałów niekontrolujących</i>	-	-	-	-	-	-	182.472	182.472	(182.472)	-
<i>Koszt nabycia udziałów i akcji w spółkach zależnych</i>	-	-	-	-	-	-	(105.151)	(105.151)	-	(105.151)
Włączenie nowych spółek do Grupy Kapitałowej na skutek połączeń spółek zależnych	-	-	-	-	-	-	(3.126)	(3.126)	(32)	(3.158)
Stan na 31 grudnia 2011	18.697.837	(777)	(229)	6.292	8.553.143	49.779	13.452.823	40.758.868	414.392	41.173.260

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

<i>(dane przekształcone)*</i>	Kapitał podstawowy	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych	Akcje własne	Różnice kursowe z przeliczenia	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
Stan na 1 stycznia 2010	17.300.900	(1.161)	-	(812)	5.449.549	-	8.332.474	31.080.950	7.669.933	38.750.883
Całkowite dochody za rok obrotowy	-	80	-	1.757	-	-	2.990.269	2.992.106	607.579	3.599.685
Podział zysków lat ubiegłych	-	-	-	-	136.441	49.779	(186.220)	-	-	-
Dywidenda	-	-	-	-	-	-	(1.335.330)	(1.335.330)	(673.996)	(2.009.326)
Zakup nowych spółek	-	-	-	-	-	-	-	-	7.648	7.648
Sprzedaż spółek zależnych	-	-	-	-	-	-	-	-	(13.786)	(13.786)
Zmiana zasad rachunkowości	-	-	-	-	-	-	19.435	19.435	7.465	26.900
Nabycie akcji własnych	-	-	(229)	-	(350)	-	-	(579)	-	(579)
Rozliczenie zakupu dodatkowych udziałów w spółkach zależnych:	-	-	-	-	-	-	524.059	524.059	(3.638.734)	(3.114.675)
<i>Wartość zakupionej części udziałów niekontrolujących</i>	-	-	-	-	-	-	3.638.734	3.638.734	(3.638.734)	-
<i>Koszt nabycia udziałów i akcji w spółkach zależnych</i>	-	-	-	-	-	-	(3.114.675)	(3.114.675)	-	(3.114.675)
Rozliczenie połączenia jednostki dominującej ze spółkami zależnymi:	1.396.937	-	-	-	1.141.949	-	1.139.180	3.678.066	(3.370.151)	307.915
<i>Emisja akcji w wyniku połączenia</i>	1.396.937	-	-	-	1.141.949	-	(2.538.886)	-	-	-
<i>Transfer udziałów niekontrolujących w wyniku połączenia</i>	-	-	-	-	-	-	3.370.151	3.370.151	(3.370.151)	-
<i>Objęcie dywidend przypisanych udziałowcom niekontrolującym przed połączeniem</i>	-	-	-	-	-	-	307.915	307.915	-	307.915
Stan na 31 grudnia 2010	18.697.837	(1.081)	(229)	945	6.727.589	49.779	11.483.867	36.958.707	595.958	37.554.665

* przekształcenie danych za okres porównywalny zostało przedstawione w nocie 13 niniejszego sprawozdania finansowego.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)*
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk brutto z działalności zaniechanej	2.159	29.671
Zysk brutto z działalności kontynuowanej	6.165.394	4.240.153
Korekty o pozycje:		
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	(174.373)	(227.019)
Amortyzacja	2.710.556	2.655.210
Odsetki i dywidendy, netto	75.011	253.505
Zysk/ strata na działalności inwestycyjnej	(1.984.792)	(84.256)
Zmiana stanu należności	110.823	170.978
Zmiana stanu zapasów	(214.778)	180.616
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	1.140.338	141.759
Zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych, rozliczeń międzyokresowych i uprawnień do emisji gazów cieplarnianych	(648.806)	649.810
Zmiana stanu rezerw	557.482	(642.586)
Podatek dochodowy zapłacony	(796.930)	(852.003)
Pozostałe	(72)	95.122
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	6.942.012	6.610.960
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	37.354	56.729
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(4.518.973)	(4.522.439)
Nabycie/sprzedaż nieruchomości inwestycyjnych	2.798	-
Sprzedaż aktywów finansowych	3.334.150	180.032
Nabycie aktywów finansowych oraz zwiększenie udziału w spółkach Grupy Kapitałowej	(2.438.657)	(3.307.940)
Nabycie/sprzedaż jednostek zależnych po potrąceniu przejętych środków pieniężnych	26.037	(10.397)
Dywidendy	229.423	134.566
Odsetki otrzymane	1.625	991
Splata udzielonych pożyczek	401	4.900
Udzielenie pożyczek	(894)	(715)
Pozostałe	80	(4.001)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(3.326.656)	(7.468.274)

	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)*
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy z tytułu emisji akcji	-	(579)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i emisji obligacji	1.460.750	458.135
Spłata kredytów, obligacji i leasingu finansowego	(2.311.732)	(2.829.388)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom (w tym wypłata z zysku dla Skarbu Państwa)	(1.410.533)	(1.580.104)
Odsetki zapłacone	(72.663)	(161.644)
Pozostałe	22.865	1.819
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(2.311.313)	(4.111.761)
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	<u>1.304.043</u>	<u>(4.969.075)</u>
Różnice kursowe netto	15.114	4.073
Środki pieniężne na początek okresu	2.736.859	7.705.934
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym	4.040.902	2.736.859
O ograniczonej możliwości dysponowania	188.561	105.910
Przypisane działalności zaniechanej	1.906	5.025

* przekształcenie danych za okres porównywalny zostało przedstawione w nocie 13 niniejszego sprawozdania finansowego.

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”, „Grupa PGE”) składa się z jednostki dominującej, którą jest PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. i jednostek zależnych (przedstawionych w nocie nr 2).

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”, „PGE S.A.”) została utworzona aktem notarialnym z dnia 2 sierpnia 1990 roku i zarejestrowana w Sądzie Rejonowym w Warszawie, Wydział XVI Gospodarczy w dniu 28 września 1990 roku. Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta st. Warszawy XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000059307.

W ciągu okresu sprawozdawczego oraz na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku („skonsolidowane sprawozdanie finansowe”, „sprawozdanie finansowe”) siedziba jednostki dominującej znajduje się w Warszawie przy ul. Mysiej 2.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Spółka wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000059307.

Podstawowym przedmiotem działania spółek Grupy jest prowadzenie działalności obejmującej:

- wytwarzanie energii elektrycznej,
- dystrybucję energii elektrycznej,
- obrót hurtowy i detaliczny energią elektryczną,
- wytwarzanie i dystrybucja ciepła,
- świadczenie innych usług związanych z realizacją zadań, o których mowa powyżej.

Działalność prowadzona jest na podstawie odpowiednich koncesji przyznanych poszczególnym jednostkom wchodzącym w skład Grupy Kapitałowej.

Podmiotem kontrolującym jednostkę dominującą jest Skarb Państwa.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku.

2. Skład Grupy

2.1. Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej

W okresie sprawozdawczym Grupę Kapitałową PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. tworzyły następujące spółki bezpośrednio i pośrednio zależne objęte konsolidacją:

Jednostka	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2011	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2011	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2010	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2010
Segment: obrót hurtowy				
1. PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. Warszawa		Jednostka dominująca Grupy Kapitałowej		
2. ELECTRA Deutschland GmbH Niemcy	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
Segment: górnictwo i energetyka konwencjonalna				
3. PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Bełchatów	91,04%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	91,03%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
	7,88%	PGE Obrót S.A.	7,88%	PGE Obrót S.A.
	0,02%	PGE Energia Odnawialna S.A.	0,02%	PGE Energia Odnawialna S.A.
4. PGE Elektrownia Opole S.A. Bełchatów	93,25%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	85,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
5. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o. Zgierz	50,97%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	50,97%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
6. PWE Gubin sp. z o.o. Sękowice	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
Segment: energetyka odnawialna				
7. PGE Energia Odnawialna S.A. Warszawa	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
8. Elektrownia Wiatrowa Kamieńsk sp. z o.o. Kamieńsk	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
9. Elektrownia Wiatrowa Resko sp. z o.o. Czymanowo	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
10. Biogazownia Łapy sp. z o.o. Warszawa	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
11. Biogazownia Woźuczyn sp. z o.o. Warszawa	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
12. Elektrownia Wiatrowa Turów sp. z o.o. Warszawa	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
13. Elektrownia Wiatrowa Gniewino sp. z o.o. Czymanowo	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
14. Elektrownia Wiatrowa Baltica-1 sp. z o.o. Warszawa	95,00%	Elektrownia Wiatrowa Gniewino sp. z o.o.	-	-
	5,00%	Elektrownia Wiatrowa Resko sp. z o.o.	-	-

Jednostka		Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2011	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2011	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2010	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2010
15.	Elektrownia Wiatrowa Baltica-2 sp. z o.o. Warszawa	95,00% 5,00%	Elektrownia Wiatrowa Gniewino sp. z o.o. Elektrownia Wiatrowa Resko sp. z o.o.	- -	- -
16.	Elektrownia Wiatrowa Baltica-3 sp. z o.o. Warszawa	95,00% 5,00%	Elektrownia Wiatrowa Gniewino sp. z o.o. Elektrownia Wiatrowa Resko sp. z o.o.	- -	- -
17.	Bio-Energia S.A. Warszawa	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	99,65%	PGE Energia Odnawialna S.A.
	EO Baltica sp. z o.o. Warszawa	-	-	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
Segment: dystrybucja					
18.	PGE Dystrybucja S.A. Lublin	89,91% 10,05%	PGE Obrót S.A. PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	89,91% 10,05%	PGE Obrót S.A. PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
Segment: sprzedaż detaliczna					
19.	PGE Obrót S.A. Rzeszów	99,31%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	99,31%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
Segment: działalność pozostała					
20.	EXATEL S.A. Warszawa	94,938% 0,537% 0,137% 0,001%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. PGE Inwest sp. z o.o. PGE Obrót S.A. PGE Dystrybucja S.A.	94,938% 0,537% 0,137% 0,001%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. PGE Inwest sp. z o.o. PGE Obrót S.A. PGE Dystrybucja S.A.
21.	MEGA sp. z o.o. Miłocin	75,01%	PGE Energia Odnawialna S.A.	-	-
22.	ELBIS sp. z o.o. Rogowiec	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
23.	MEGAZEC sp. z o.o. Bydgoszcz	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
24.	ELBEST sp. z o.o. Bełchatów	91,19% 7,60% 1,12% 0,09%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. PGE Dystrybucja S.A. PGE Obrót S.A. PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
	BESTUR sp. z o.o. Bełchatów	-	-	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
	Przedsiębiorstwo Handlowo- Usługowe GLOBAL - TUR sp. z o.o. Bogatynia	-	-	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
	Centrum Szkolenia i Rekreacji „Energetyk” sp. z o.o. Krasnobród	-	-	99,50%	PGE Obrót S.A.
25.	Energoservis - Kleszczów sp. z o.o. Kleszczów	51,00%	ELBIS sp. z o.o.	51,00%	ELBIS sp. z o.o.

Jednostka	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2011	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2011	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2010	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2010
26. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MegaMed sp. z o.o. <i>Bełchatów</i>	97,40%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	97,40%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
	2,60%	PGE Elektrownia Opole S.A.	2,60%	PGE Elektrownia Opole S.A.
27. ELMEN sp. z o.o. <i>Rogowiec</i>	100,00%	ELBIS sp. z o.o.	100,00%	ELBIS sp. z o.o.
28. EnBud sp. z o.o. w likwidacji <i>Czymanowo</i>	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
29. Dychowskie Przedsiębiorstwo Eksplotacji Elektrowni ELDEKS sp. z o.o. <i>Dychów</i>	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
30. ESP Usługi sp. z o.o. w likwidacji <i>Warszawa</i>	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
31. Budownictwo Hydroenergetyka - Dychów sp. z o.o. <i>Dychów</i>	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
32. Przedsiębiorstwo Usługowo- Produkcyjne ELTUR-SERWIS sp. z o.o. <i>Bogatynia</i>	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
33. Przedsiębiorstwo Produkcji Sorbentów i Rekultywacji ELTUR- WAPORE sp. z o.o. <i>Bogatynia</i>	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
34. Przedsiębiorstwo Usługowo- Produkcyjne TOP SERWIS sp. z o.o. <i>Bogatynia</i>	100,00%	Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne ELTUR-SERWIS sp. z o.o.	100,00%	Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne ELTUR-SERWIS sp. z o.o.
35. ENESTA sp. z o.o. <i>Stalowa Wola</i>	84,85%	PGE Dystrybucja S.A.	84,85%	PGE Dystrybucja S.A.
	2,48%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	2,48%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
36. NOM sp. z o.o. <i>Warszawa</i>	100,00%	EXATEL S.A.	100,00%	EXATEL S.A.
37. Energo-Tel S.A. <i>Warszawa</i>	51,10%	EXATEL S.A.	51,10%	EXATEL S.A.
	48,90%	NOM sp. z o.o.	48,80%	NOM sp. z o.o.
38. RAMB sp. z o.o. <i>Bełchatów</i>	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
39. Przedsiębiorstwo Transportowo Sprzętowe BETRANS sp. z o.o. <i>Rogowiec</i>	98,65%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
	1,16%	PGE Dystrybucja S.A.		
	0,17%	PGE Obrót S.A.		
	0,01%	PGE Energia Odnawialna S.A.		
Przedsiębiorstwo Transportowe ELTUR-TRANS sp. z o.o. <i>Bogatynia</i>	-	-	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
40. Przedsiębiorstwo Wulkanizacji Taśm i Produkcji Wyróbów Gumowych BESTGUM POLSKA sp. z o.o. <i>Rogowiec</i>	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.

	Jednostka	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2011	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2011	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2010	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2010
41.	ELECTRA Bohemia s.r.o. Czechy	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
42.	Przedsiębiorstwo Transportowo- Usługowe ETRA sp. z o.o. Białystok	100,00%	PGE Dystrybucja S.A.	100,00%	PGE Dystrybucja S.A.
43.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Handlowe EKTO sp. z o.o. Białystok	100,00%	PGE Dystrybucja S.A.	100,00%	PGE Dystrybucja S.A.
44.	Energetyczne Systemy Pomiarowe sp. z o.o. Białystok	100,00%	PGE Dystrybucja S.A.	100,00%	PGE Dystrybucja S.A.
	Zakład Energetyczny Białystok Pracownia Projektowa ENSPRO sp. z o.o. Białystok	-	-	100,00%	PGE Dystrybucja S.A.
45.	EPO sp. z o.o. Opole	50,00%	PGE Elektrownia Opole S.A.	50,00%	PGE Elektrownia Opole S.A.
46.	Zakład Obsługi Energetyki sp. z o.o. Zgierz	100,00%	PGE Dystrybucja S.A.	100,00%	PGE Dystrybucja S.A.
47.	PGE Serwis sp. z o.o. w likwidacji Warszawa	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
48.	PGE Systemy S.A. Warszawa	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
49.	PGE Inwest sp. z o.o. Warszawa	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
50.	PGE Inwest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością II S.K.A. w likwidacji Warszawa	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
51.	PGE Energia Jądrowa S.A. Warszawa	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
52.	PGE EJ 1 sp. z o.o. Warszawa	51,00%	PGE Energia Jądrowa S.A.	51,00%	PGE Energia Jądrowa S.A.
		49,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	49,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

W powyższej tabeli ujęto między innymi następujące zmiany w strukturze spółek Grupy Kapitałowej PGE, podlegających konsolidacji metodą pełną, które miały miejsce w ciągu roku zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku:

- W dniu 31 marca 2011 roku spółka Przedsiębiorstwo Transportowe ELTUR-TRANS sp. z o.o. połączyła się ze spółką Przedsiębiorstwo Transportowo Sprzętowe BETRANS sp. z o.o.
- W dniu 29 kwietnia 2011 roku zarejestrowano połączenie ELBEST sp. z o.o. z siedzibą w Rogowcu (spółka przejmująca) ze spółkami: BESTUR sp. z o.o. z siedzibą w Bełchatowie, Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe Global Tur sp. z o.o. z siedzibą w Bogatyni, Energetyk SPA sp. z o.o. z siedzibą w Iwoniczu – Zdroju, Centrum Szkolenia i Rekreacji „Energetyk” sp. z o.o. z siedzibą w Krasnobrodzie i Przedsiębiorstwo Produkcyjno–Usługowe Media–Serwis Dychów sp. z o.o. z siedzibą w Dychowie (spółki przejmowane).
- W dniu 13 czerwca 2011 roku zostały utworzone spółki celowe Elektrownia Wiatrowa Baltica-1 sp. z o.o., Elektrownia Wiatrowa Baltica-2 sp. z o.o. oraz Elektrownia Wiatrowa Baltica-3 sp. z o.o. Każda z tych spółek ma kapitał zakładowy w wysokości 800 tysięcy złotych. EO Baltica sp. z o.o. objęła 95% w kapitale zakładowym a Elektrownia Wiatrowa Resko sp. z o.o. objęła 5% w kapitale zakładowym tych jednostek. Spółki zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym odpowiednio w dniach: 22 lipca 2011 roku, 9 sierpnia 2011 roku oraz 4 sierpnia 2011 roku.

- W dniu 31 sierpnia 2011 roku został zarejestrowany podział spółki ELBEST sp. z o.o. W wyniku podziału nastąpiło wydzielenie zorganizowanej części przedsiębiorstwa w postaci Zakładu Transportu i jego przeniesienie do spółki Przedsiębiorstwo Transportowo Sprzętowe BETRANS sp. z o.o. W wyniku przeprowadzenia podziału nastąpiło obniżenie kapitału zakładowego spółki ELBEST sp. z o.o. oraz podwyższenie kapitału zakładowego spółki PTS BETRANS sp. z o.o.
- W dniu 11 października 2011 roku Zgromadzenie Wspólników spółki Mega sp. z o.o. zatwierdziło układ z wierzycielami, który został zatwierdzony przez sąd w dniu 19 października 2011 roku. W wyniku zawarcia układu wierzytelności PGE Energia Odnawialna S.A. zostały skonwertowane na udziały tej spółki, czego efektem było objęcie kontroli nad Mega sp. z o.o.
- W dniu 2 listopada 2011 roku zostało zarejestrowane połączenie spółki Elektrownia Wiatrowa Gniewino sp. z o.o. (spółka przejmująca) ze spółką EO Baltica sp. z o.o. (spółka przejmowana).
- W dniu 29 grudnia 2011 roku została sprzedana spółka Zakład Energetyczny Białystok Pracownia Projektowa ENSPRO sp. z o.o.

Oprócz wspomnianych wyżej przekształceń w ciągu okresu sprawozdawczego oraz po dniu 31 grudnia 2011 roku miały miejsce następujące zdarzenia:

- W dniu 25 maja 2011 roku PGE Energia Odnawialna S.A. zawarła warunkową umowę zakupu 100% udziałów w spółce Pelplin sp. z o.o. od hiszpańskiej firmy Gamesa Energia S.A.U. Zgodnie z zapisami umowy PGE Energia Odnawialna S.A. stanie się 100% udziałowcem w spółce po formalnym oddaniu inwestycji do eksploatacji, które planowane jest na pierwszą połowę 2012 roku.
- W dniu 28 września 2011 roku PGE Energia Odnawialna S.A. zawarła kolejną warunkową umowę zakupu 100% udziałów w spółce Żuromin sp. z o.o. od hiszpańskiej firmy Gamesa Energia S.A.U. Zgodnie z zapisami umowy PGE Energia Odnawialna S.A. stanie się 100% udziałowcem w spółce po formalnym oddaniu inwestycji do eksploatacji, które planowane jest na drugi kwartał 2012 roku.
- W dniu 27 października 2011 roku PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. zawarła z Ministrem Skarbu Państwa umowę odkupu mniejszościowych pakietów akcji w spółkach: PGE Elektrownia Opole S.A. (82.479 akcji stanowiących 8,25% kapitału zakładowego), PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. (44.087 akcji stanowiących 0,0068% kapitału zakładowego), PGE Dystrybucja S.A. (24.423 akcji stanowiących 0,0025% kapitału zakładowego), PGE Obrót S.A. (96 akcji stanowiących 0,0019% kapitału zakładowego). Łączna wartość umowy wynosi 101.448 tysięcy złotych.
- W dniu 27 października 2011 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki PGE Serwis sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie podjęło uchwały o jej rozwiązaniu i powołaniu likwidatora.
- W dniu 31 października 2011 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki EnBud sp. z o.o. z siedzibą w Czyżanowie podjęło uchwały o jej rozwiązaniu i powołaniu likwidatora.
- W dniu 2 stycznia 2012 roku zostało zarejestrowane połączenie spółki PGE Energia Odnawialna S.A. (spółka przejmująca) ze spółkami Elektrownia Wiatrowa Kamieńsk sp. z o.o. oraz Dychowskie Przedsiębiorstwo Eksploatacji Elektrowni ELDEKS sp. z o.o. (spółki przejmowane).
- W dniu 2 stycznia 2012 roku został zarejestrowany podział spółki Przedsiębiorstwo Transportowo Sprzętowe BETRANS sp. z o.o. i przeniesienie części majątku na spółkę ELBEST sp. z o.o.
- W dniu 1 lutego 2012 roku została założona spółka PGE Dom Maklerski S.A. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego spółka nie została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym.

2.2. Wpływ zmian w składzie Grupy Kapitałowej na sprawozdania finansowe

Objęcie kontrolą Mega sp. z o.o.

W październiku 2011 roku została zarejestrowana konwersja wierzytelności PGE Energia Odnawialna S.A. od Mega sp. z o.o. o wartości brutto 8.190 tysięcy złotych na kapitał tej jednostki. W wyniku konwersji PGE Energia Odnawialna S.A. uzyskała kontrolę nad Mega sp. z o.o. a jej udział w kapitale wynosi 75,01%.

Zarówno poprzednia wartość inwestycji w Mega sp. z o.o. w wysokości 500 tysięcy złotych, jak i wierzytelności konwertowane na kapitał, były objęte odpisem aktualizującym z tytułu utraty wartości. Dodatkowo na dzień objęcia jednostki zależnej kontrolą dokonano ustalenia wartości godziwej aktywów i zobowiązań. W wyniku wyceny ustalono wartość godziwą aktywów netto Mega sp. z o.o. na około minus 34 miliony złotych.

Z uwagi na niską wycenę wartości godziwej rzeczowych aktywów trwałych nowo nabytej jednostki różnica pomiędzy bilansową wartością inwestycji a udziałem w objętych aktywach netto Mega sp. z o.o. została ujęta w pozycji pozostałych kosztów operacyjnych w wysokości około 26 milionów złotych. Część przypadająca na udziałowców niekontrolujących w wysokości ponad minus 8 milionów złotych została bezpośrednio ujęta jako zmniejszenie kapitałów własnych.

Sprzedaż ENPSRO sp. z o.o.

Do momentu sprzedaży w 2011 roku Grupa Kapitałowa PGE ujęła w sprawozdaniu z całkowitych dochodów zysk ENPSRO sp. z o.o. w wysokości 100 tysięcy złotych. Zysk brutto ze sprzedaży tej jednostki w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wyniósł 420 tysięcy złotych.

Pozostałe zmiany

Jak zostało opisane w nocie 2.1 niniejszego sprawozdania finansowego w trakcie okresu sprawozdawczego niektóre spółki z Grupy Kapitałowej PGE połączyły się z jednostkami, które dotychczas nie były objęte skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym. Łącznie powyższe połączenia spowodowały zmniejszenie zysków zatrzymanych przynależnych akcjonariuszom jednostki dominującej o kwotę 3.126 tysięcy złotych oraz zmniejszenie kapitałów udziałowców niekontrolujących o kwotę 32 tysięcy złotych.

3. Skład Zarządu jednostki dominującej

W skład Zarządu na dzień 1 stycznia 2011 roku wchodził:

- Pan Tomasz Zadroga – Prezes Zarządu,
- Pan Marek Szostek – Wiceprezes Zarządu,
- Pan Piotr Szymanek – Wiceprezes Zarządu,
- Pan Wojciech Topolnicki – Wiceprezes Zarządu,
- Pan Marek Trawiński – Wiceprezes Zarządu.

Od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku w składzie Zarządu miały miejsce następujące zmiany:

- w dniu 5 stycznia 2011 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o odwołaniu Wiceprezesa ds. Finansowych Pana Wojciecha Topolnickiego,
- w dniu 16 marca 2011 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o odwołaniu Wiceprezesa ds. Operacyjnych Pana Marka Trawińskiego,
- w dniu 16 marca 2011 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o powołaniu Wiceprezesa ds. Finansowych Pana Wojciecha Ostrowskiego z dniem 17 marca 2011 roku,
- w dniu 16 marca 2011 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o powołaniu Wiceprezesa ds. Handlowych Pana Pawła Skowrońskiego z dniem 17 marca 2011 roku,
- w dniu 14 grudnia 2011 roku Rada Nadzorcza przyjęła rezygnację Pana Tomasza Zadrogi z funkcji Prezesa Zarządu. Rada Nadzorcza powierzyła pełnienie obowiązków Prezesa Zarządu Panu Pawłowi Skowrońskiemu,
- w dniu 14 grudnia 2011 roku Rada Nadzorcza podjęła uchwałę o odwołaniu Wiceprezesa ds. Operacyjnych Pana Marka Szostka.

W skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2011 roku wchodził:

- Pan Paweł Skowroński – pełniący obowiązki Prezesa Zarządu,
- Pan Wojciech Ostrowski – Wiceprezes Zarządu,
- Pan Piotr Szymanek – Wiceprezes Zarządu.

W dniu 1 marca 2012 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o powołaniu z dniem 5 marca 2012 roku na stanowisko Prezesa Zarządu Pana Krzysztofa Kiliana, oraz na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Pani Bogusławy Matuszewskiej. W związku z powyższym na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego w skład Zarządu wchodził:

- Pan Krzysztof Kilian – Prezes Zarządu,
- Pani Bogusława Matuszewska – Wiceprezes Zarządu,
- Pan Wojciech Ostrowski – Wiceprezes Zarządu,
- Pan Paweł Skowroński – Wiceprezes Zarządu,
- Pan Piotr Szymanek – Wiceprezes Zarządu.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do udostępnienia przez Zarząd jednostki dominującej dnia 12 marca 2012 roku.

5. Kontynuacja działalności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez istotne spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez istotne spółki Grupy. W nocy 2 niniejszego sprawozdania finansowego wskazano jednostki zależne w Grupie Kapitałowej, które są w trakcie postępowania likwidacyjnego. Łączna wartość aktywów, przychodów i zysków tych spółek stanowi około 0,01% sumy odpowiednich wartości innych spółek Grupy Kapitałowej, przed dokonaniem korekt konsolidacyjnych.

6. Waluta prezentacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w polskich złotych („PLN”), a wszystkie wartości liczbowe podano w tysiącach złotych, o ile nie zaznaczono inaczej.

7. Oświadczenie o zgodności z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

8. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Ze względu na obowiązki sprawozdawcze wynikające z upublicznienia akcji jednostki dominującej PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A., Zarząd Spółki podjął decyzję o wdrożeniu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonych przez Unię Europejską („UE”). Pierwszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PGE zawierającym bezwarunkowe stwierdzenie o zgodności z MSSF zatwierdzonymi przez UE było skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku.

Spółki Grupy Kapitałowej PGE prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości wg MSSF zatwierdzonych przez UE lub zgodnie z Ustawą z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) z późniejszymi zmianami i wydanymi na jej podstawie przepisami („polskie zasady rachunkowości”). Ponadto spółki ELECTRA Deutschland GmbH oraz ELECTRA Bohemia s.r.o., których siedziby znajdują się na terenie Niemiec i Republiki Czeskiej, prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z odpowiednio niemieckim lub czeskim prawem sprawozdawczym.

Ponieważ niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera dane pochodzące ze sprawozdań spółek prowadzących swoje księgi rachunkowe wg standardów innych niż MSSF zatwierdzone przez UE, zawiera ono korekty nie ujęte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF zatwierdzonymi przez UE.

9. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania polityki rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, w tym w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach. Szczegółowe informacje na temat przyjętych założeń zostały przedstawione poniżej lub w odpowiednich notach objaśniających.

Okresy amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych

Wysokość stawek oraz odpisów amortyzacyjnych jest ustalana na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznego użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych oraz szacunków dotyczących wartości rezydualnej rzeczowych aktywów trwałych. Kapitalizowane remonty generalne są amortyzowane w okresie pozostałym do przewidywanego rozpoczęcia kolejnego remontu generalnego. Okresy ekonomicznego użytkowania są weryfikowane przynajmniej raz w ciągu roku obrotowego.

Wartość odzyskiwalna rzeczowego majątku trwałego

Rynek energii elektrycznej, który jest podstawowym obszarem działalności spółek Grupy PGE, znajduje się obecnie w fazie istotnych przekształceń. Zmiany te mogą mieć istotny wpływ na ocenę wartości odzyskiwalnej majątku produkcyjnego poszczególnych jednostek. W razie zidentyfikowania przesłanek spełniających zapisy MSR 36 *Utrata wartości aktywów* Grupa dokonuje szacunków wartości odzyskiwalnej swoich rzeczowych aktywów trwałych.

Dokonywana przez Grupę analiza utraty wartości ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne opiera się na szeregu istotnych założeń, których część jest poza kontrolą Grupy. Istotne zmiany tych założeń wpłyną na wyniki testów na utratę wartości i w konsekwencji mogą doprowadzić do istotnych zmian sytuacji finansowej oraz wyników finansowych Grupy.

Wycena rezerw na świadczenia pracownicze

Rezerwy na świadczenia pracownicze (rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe, taryfę energetyczną, dodatkowe odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”) dla byłych pracowników spółek Grupy, świadczenia medyczne, deputaty węglowe) zostały oszacowane na podstawie metod aktuarialnych.

Rezerwy na rekultywację wyrobisk pokopalnianych

Na podstawie ustawy prawo geologiczne i górnicze kopalnie węgla brunatnego wchodzące w skład Grupy są zobowiązane do przeprowadzenia rekultywacji wyrobisk końcowych po zakończeniu eksploatacji. Odpowiednia rezerwa tworzona jest w proporcji odpowiadającej stosunkowi wydobytego węgla do planowanego całkowitego wydobycia węgla ze złoża w całym okresie eksploatacji. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów rekultywacyjnych aktualizuje się nie rzadziej niż raz na 5 lat, z tym, że corocznie weryfikowana jest wielkość rezerwy zgodnie z aktualnymi założeniami w zakresie stopy inflacji, stopy dyskonta i wielkości wydobycia.

Rezerwy na niedobór uprawnień do emisji dwutlenku węgla

Rezerwę na zobowiązania z tytułu emisji CO₂ jednostki Grupy ewidencjonują w odniesieniu do całości emisji CO₂. Rezerwa tworzona jest w wysokości najbardziej właściwego szacunku nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na dzień bilansowy, z uwzględnieniem zaewidencjonowanej wartości EUA otrzymanych nieodpłatnie oraz EUA zakupionych, a także możliwego pokrycia niedoboru certyfikatami CER lub ERU.

Pozostałe rezerwy i zobowiązania warunkowe

Stosując się do zapisów MSR 37 w zakresie rozpoznawania i wyceny rezerw oraz zobowiązań warunkowych Grupa dokonuje oceny prawdopodobieństwa potencjalnych zobowiązań. Jeżeli wystąpienie niekorzystnego zdarzenia jest prawdopodobne Grupa ujmuje rezerwę w odpowiedniej wysokości. Jeżeli wystąpienie niekorzystnego zdarzenia w ocenie Grupy jest możliwe lecz nie jest prawdopodobne ujmowane jest zobowiązanie warunkowe.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, które będą stosowane na moment zrealizowania składnika aktywów, przyjmując za podstawę przepisy podatkowe, które obowiązywały na dzień bilansowy. Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Klasyfikacja instrumentów finansowych

Stosując się do wytycznych MSR 39 w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi, posiadających ustalony termin płatności lub dające się ustalić terminy wymagalności dokonuje się klasyfikacji takich aktywów do kategorii aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności. Dokonując takiego osądu, ocenia się intencję i możliwość utrzymania takich inwestycji do terminu wymagalności.

Doszacowanie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej

Odczyty liczników dotyczące wielkości sprzedanej energii elektrycznej w handlu detalicznym wraz z usługą dystrybucyjną oraz jej fakturowanie są dokonywane w większości w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z powyższym spółka sprzedaży detalicznej (PGE Obrót S.A.) oraz spółka dystrybucyjna (PGE Dystrybucja S.A.) wchodzące w skład Grupy dokonują odpowiednich szacunków sprzedaży na każdy dzień bilansowy, za okres nie objęty odczytem.

Rekompensaty z tytułu rozwiązania umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (tzw. KDT)

Producenci energii elektrycznej, którzy przystąpili do programu przedterminowego rozwiązania kontraktów długoterminowych na sprzedaż mocy i energii elektrycznej są uprawnieni do otrzymywania rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych. Rekompensaty są wypłacane w formie zaliczek rocznych płatnych w kwartalnych ratach oraz korygowane w okresach rocznych. Na koniec okresu korygowania zostanie określona ostateczna kwota kosztów osieroconych. W związku z powyższym wytwórcy energii wchodzący w skład Grupy szacują i ujmują przychód za dany okres z tytułu otrzymanych rekompensat KDT w wysokości, w której zostanie ostatecznie dla danego okresu zatwierdzona, tj. po uwzględnieniu przewidywanej na datę sporządzenia sprawozdania finansowego korekty rocznej oraz korekty końcowej. Szczegółowe kwestie związane z oszacowaniem wyżej wymienionych przychodów została opisana w nocie 45.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dokonywane przez Grupę szacunki rekompensat w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej oraz rozpoznanych w związku z nimi przychodów i należności oparte zostały o właściwe według Grupy interpretacje zapisów ustawy z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (DZ. U. z 2007 roku nr 130, poz. 905) („Ustawa KDT”), przewidywać, co do rozstrzygnięcia sporów z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki oraz o szereg istotnych założeń, w tym również będących poza kontrolą Grupy.

Ewentualne skutki niekorzystnego dla Grupy Kapitałowej PGE rozstrzygnięcia sporu, o którym mowa w nocie 45.1, z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki w obszarze interpretacji zapisów Ustawy o KDT oraz zmiany przyjętych założeń, w tym będących skutkiem planowanych połączeń podmiotów Grupy Kapitałowej PGE, mogą istotnie wpłynąć na wyniki szacunków i w konsekwencji mogą doprowadzić do istotnych zmian sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyników finansowych Grupy Kapitałowej PGE. Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego wynik sporu z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki nie jest możliwy do przewidzenia.

Odpisy aktualizujące wartość należności

Na dzień bilansowy jednostki wchodzące w skład Grupy oceniają czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość odzyskiwalna składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych.

10. Zmiana szacunków

W okresie objętym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym miały miejsce następujące istotne zmiany szacunków, wpływające na wartości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

- W ciągu okresu sprawozdawczego Grupa zaktualizowała szacunki dotyczące rekompensat KDT. Szczegółowe informacje zostały opisane w nocie 45.1 niniejszego sprawozdania finansowego.
- Zmiana założeń przyjętych podczas szacowania rezerw aktuarialnych. Wpływ zmiany szacunków na wysokość rezerw oraz sprawozdanie z całkowitych dochodów został przedstawiony w nocie nr 34 oraz w nocie nr 35 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
- Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty nie są pewne. W ciągu okresu sprawozdawczego Grupa zmieniła szacunki odnośnie zasadności lub wysokości niektórych rezerw. Zmiany szacunków zostały przedstawione w nocie nr 35 niniejszego sprawozdania finansowego.
- W ciągu okresu sprawozdawczego Grupa zaktualizowała szacunki dotyczące wartości odzyskiwalnej niektórych rzeczowych aktywów trwałych. Wpływ zmiany szacunków został przedstawiony w nocie nr 21 niniejszego sprawozdania finansowego.
- Zgodnie z zapisami MSR 16 spółki Grupy dokonują weryfikacji okresów ekonomicznej użyteczności rzeczowych aktywów trwałych i wynikających z nich stawek amortyzacyjnych. Wpływ zmiany szacunków został przedstawiony w nocie nr 21 niniejszego sprawozdania finansowego.
- W ciągu okresu sprawozdawczego Grupa zaktualizowała wysokość odpisów aktualizujących aktywa finansowe. Zmiany zostały przedstawione w nocie nr 43.11 niniejszego sprawozdania finansowego.

11. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje nie zostały przyjęte przez Unię Europejską i nie są obowiązujące na dzień 1 stycznia 2011 roku:

- MSSF 9 *Instrumenty finansowe* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku.
- MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.
- MSSF 11 *Wspólne porozumienia* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.
- MSSF 12 *Ujawnienia inwestycji w inne jednostki* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.
- MSSF13 *Wycena według wartości godziwej* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.
- KIMSF 20 *Koszty usunięcia nakładu w fazie produkcji kopalni odkrywkowej* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.
- Zmieniony MSR 19 *Świadczenia pracownicze* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.
- Zmieniony MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.
- Zmieniony MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i we wspólnych przedsięwzięciach* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie MSSF po raz pierwszy* – dla okresów rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku.
- Zmiany do MSSF 9 *Instrumenty finansowe* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku.

- Zmiany do MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych* – dla okresów rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku.
- Zmiany do MSR 12 *Podatek dochodowy* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2012 roku.

Następujące zmiany w obowiązujących standardach zostały przyjęte przez Unię Europejską ale nie są obowiązujące na dzień 1 stycznia 2011 roku:

- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnienia* – dla okresów rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku.

Wpływ nowych regulacji na przyszłe skonsolidowane sprawozdania Grupy Kapitałowej

Nowy standard MSSF 9 dokonuje fundamentalnych zmian w klasyfikacji, prezentacji i wycenie instrumentów finansowych. Zmiany te potencjalnie będą miały istotny wpływ na przyszłe sprawozdania finansowe Grupy. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego MSSF 9 nie został jeszcze zatwierdzony i nie jest znany jego wpływ na przyszłe sprawozdania Grupy PGE.

Zmieniony MSR 19 wprowadza nową prezentację zysków i strat aktuarialnych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów. Zgodnie z obecną polityką rachunkowości Grupy wszystkie zyski i straty aktuarialne ujęte są w zysku netto danego okresu. Zmieniony MSR 19 reguluje, aby zyski i straty aktuarialne dla rezerw z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia były ujmowane w innych całkowitych dochodach. W przypadku znacznych przyszłych zmian założeń aktuarialnych zmiana MSR 19 może mieć istotny wpływ na koszty oraz zysk netto prezentowane przez Grupę. Gdyby Grupa Kapitałowa PGE zastosowała zmieniony MSR 19 do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, skonsolidowany zysk brutto za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku byłby niższy o około 63.227 tysięcy złotych.

Nowa interpretacja KIMSF 20 ujednolici ujęcie kosztów usunięcia tzw. nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej. Zgodnie z obecnie obowiązującą polityką rachunkowości Grupa ujmuje takie koszty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w momencie poniesienia. Jeżeli jednostki Grupy spełniłyby kryteria wskazane w KIMSF 20 część wyżej wymienionych kosztów byłaby ujmowana jako aktywo i następnie amortyzowana. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Spółka jest w trakcie analizy ewentualnego wpływu interpretacji na przyszłe sprawozdania finansowe.

Pozostałe standardy, interpretacje oraz ich zmiany nie powinny mieć istotnego wpływu na przyszłe skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej PGE.

12. Istotne zasady rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Spółkę zostały przedstawione poniżej.

12.1. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. oraz dane finansowe jej jednostek zależnych. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy Spółka ma możliwość kierowania polityką finansową i operacyjną danej jednostki.

MSSF 3 *Połączenie jednostek gospodarczych* wyłącza ze swojego zakresu połączenia jednostek gospodarczych, które podlegają wspólnej kontroli zarówno przed, jak i po przeprowadzeniu transakcji. Połączenie jednostek gospodarczych z udziałem jednostek będących pod wspólną kontrolą to połączenie jednostek gospodarczych, w którym wszystkie łączące się podmioty lub jednostki gospodarcze są w ostatecznym rozrachunku kontrolowane przez ten sam podmiot lub podmioty, zarówno przed połączeniem, jak i po nim, a tak sprawowana kontrola nie ma charakteru przejściowego. W takich przypadkach jednostka powinna zastosować MSR 8 Zasady rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i błędy, paragraf 10-12 i odpowiednio wybrać politykę rachunkowości między innymi odwołując się do standardów wydanych przez innych regulatorów, którzy przy stanowieniu standardów posługują się zbliżonymi ramami koncepcyjnymi RMSR.

Mając na uwadze, że zarówno standardy jak i Założenia Koncepcyjne RMSR nie zawierają wymogów bądź wskazówek dotyczących transakcji pod wspólną kontrolą PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. wybrała politykę rachunkowości, w której takie transakcje są rozliczane metodą łączenia udziałów. Łączenie metodą łączenia udziałów polega na sumowaniu poszczególnych pozycji odpowiednich aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów połączonych spółek, po uprzednim doprowadzeniu ich wartości do jednolitych metod wyceny i dokonaniu odpowiednich wyłączeń. Wyłączeniu podlega kapitał podstawowy jednostek, udziały które zostały wniesione do PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A., a odpowiednio pozycje kapitału własnego Grupy korygowane są o różnicę pomiędzy sumą aktywów i zobowiązań. Wyłączeniu podlegają również wszystkie salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, w tym straty chyba, że dowodzą wystąpienia utraty wartości. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy, do której wchodzi spółki pozostające pod wspólną kontrolą, sporządzone na koniec okresu sprawozdawczego, w ciągu którego nastąpiło połączenie, zawiera dane porównawcze za poprzedni rok obrotowy, określone w taki sposób, jakby połączenie miało miejsce na początek poprzedniego roku obrotowego.

Powstanie Grupy Kapitałowej PGE

Realizując zapisy Programu dla energetyki z dnia 28 marca 2006 roku zdecydowano o budowie Polskiej Grupy Energetycznej na bazie:

- Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. (obecnie PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.),
- dawnej Grupy BOT: BOT Górnictwo i Energetyka S.A. („BOT GiE S.A.”), BOT Elektrownia Bełchatów S.A., BOT Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów S.A., BOT Elektrownia Opolo S.A., BOT Elektrownia Turów S.A. oraz BOT Kopalnia Węgla Brunatnego Turów S.A.,

- Zespołu Elektrowni Dolna Odra S.A. („ZEDO”),
- ośmiu zakładów energetycznych: Zamojskiej Korporacji Energetycznej S.A., Rzeszowskiego Zakładu Energetycznego S.A., Lubelskich Zakładów Energetycznych S.A., Zakładów Energetycznych Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A., Łódzkiego Zakładu Energetycznego S.A., Zakładu Energetycznego Łódź-Teren S.A., Zakładu Energetycznego Warszawa-Teren S.A. oraz Zakładu Energetycznego Białystok S.A.

Zgodnie z dyspozycją Programu dla elektroenergetyki opracowany został model konsolidacji ww. spółek polegający na wniesieniu aportem do Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. akcji wszystkich wyżej wymienionych spółek energetycznych.

Proces konsolidacji został przeprowadzony w dwóch etapach. W pierwszym kroku w grudniu 2006 roku Skarb Państwa wniósł 85% akcji ZEDO S.A. oraz ośmiu zakładów energetycznych na kapitał zakładowy Spółki PGE Energia S.A. W drugim kroku w dniu 9 maja 2007 roku dokonane zostało podwyższenie kapitału jednostki dominującej w związku z wniesieniem aportem 85% akcji spółek PGE Energia S.A. oraz BOT GiE S.A.

Rozliczenie powstania Grupy Kapitałowej PGE w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Problematykę przejęć i połączeń jednostek gospodarczych zasadniczo reguluje standard MSSF 3 *Połączenia jednostek gospodarczych*. Jednakże standard ten wyłącza ze swojego zakresu transakcje pomiędzy jednostkami pozostającymi pod wspólną kontrolą. Podmioty wniesione do Spółki w maju 2007 roku znajdowały się, podobnie jak spółki dotychczasowej grupy PSE, pod kontrolą Skarbu Państwa. Transakcja wniesienia spółek spełnia więc w ocenie Spółki definicję transakcji pod wspólną kontrolą w związku z czym jest ona wyłączona z zakresu MSSF 3.

Zgodnie z opisaną wyżej polityką rachunkowości powyższe połączenia jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą preferowane zostały rozliczone przy zastosowaniu metody łączenia udziałów i w związku z tym skonsolidowane sprawozdanie finansowe odzwierciedla fakt ciągłości wspólnej kontroli oraz nie odzwierciedla zmian wartości aktywów netto do wartości godziwych (lub też rozpoznania nowych aktywów) lub wyceny wartości firmy.

Dalsze istotne przekształcenia Grupy Kapitałowej

W latach 2009 – 2011 miały miejsce kolejne istotne przekształcenia Grupy Kapitałowej PGE, obejmujące między innymi:

- zakup dodatkowych akcji w spółkach zależnych,
- połączenia spółek zależnych,
- połączenie jednostki dominującej ze spółkami zależnymi.

Wszystkie powyższe przekształcenia zostały ujęte jako transakcje pomiędzy podmiotami znajdującymi się pod wspólną kontrolą, w związku z powyższym zostały rozliczone w obrębie kapitałów własnych Grupy Kapitałowej, bez wpływu na wartość firmy.

12.2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności. Są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, współzależnymi ani wspólnymi przedsięwzięciami. Sprawozdania finansowe jednostek stowarzyszonych są podstawą wyceny posiadanych przez jednostkę dominującą udziałów metodą praw własności. Rok obrotowy jednostek stowarzyszonych i jednostki dominującej jest jednakowy.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według ceny nabycia powiększonej o późniejsze zmiany udziału jednostki dominującej w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Sprawozdanie z całkowitych dochodów odzwierciedla udział w wynikach działalności jednostek stowarzyszonych. W przypadku zmiany ujętej bezpośrednio w kapitale własnym jednostek stowarzyszonych, jednostka dominująca ujmuje swój udział w każdej zmianie i ujawnia go, jeśli jest to zasadne, w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym.

12.3. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

Udziały we wspólnych przedsięwzięciach, gdzie Grupa sprawuje współkontrolę są ujmowane metodą praw własności. Przed obliczeniem udziału w aktywach netto wspólnego przedsięwzięcia dokonuje się odpowiednich korekt w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z polityką rachunkowości stosowaną przez Grupę.

Ocena inwestycji w spółki współzależne pod kątem utraty wartości ma miejsce, kiedy istnieją przesłanki wskazujące na to, że nastąpiła utrata wartości lub odpis z tytułu utraty wartości dokonany w latach poprzednich już nie jest wymagany.

12.4. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji. Na dzień bilansowy:

- Pozycje pieniężne są przeliczane przy zastosowaniu kursu zamknięcia (za kurs zamknięcia przyjmuje się kurs średni ustalony dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień),
- Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji (kurs banku z którego korzysta jednostka), oraz
- Pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, ujmowane w wartości aktywów.

Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez sprawozdane z całkowitych dochodów, ujmuje się jako element zmian wartości godziwej. Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny.

Różnice kursowe wynikające z przeliczenia aktywów i pasywów spółek zagranicznych są ujmowane w kapitale własnym.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2010 roku
USD	3,4174	2,9641
EURO	4,4168	3,9603

12.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe to aktywa:

- Utrzymywane przez spółki Grupy Kapitałowej w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych oraz
- Którym towarzyszy oczekiwanie, że będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden rok,
- W stosunku, do których istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem majątkowym,
- Cenę nabycia lub koszt wytworzenia składnika aktywów przez jednostkę można wycenić w wiarygodny sposób.

Istotne składniki rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych przed dniem przejścia na MSSF tj. 1 stycznia 2006 roku są wyceniane w wartości godziwej na ten dzień (koszt zakładany). Różnica między wartością godziwą a dotychczasową wartością bilansową zostaje odniesiona na zyski zatrzymane. Rzeczowe aktywa trwałe oraz środki trwałe w budowie nabyte po dniu przejścia na stosowanie MSSF wyceniane są według ceny nabycia lub w koszcie wytworzenia.

Rzeczowe aktywa trwałe wyceniane są według wartości netto tzn. wartości początkowej (lub po koszcie zakładanym dla środków trwałych używanych przed dniem przejścia na MSSF) pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę zakupu powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również przewidywany koszt demontażu rzeczowych aktywów trwałych, usunięcia i przywrócenia do stanu pierwotnego miejsca, w którym dany składnik aktywów się znajduje, których obowiązek poniesienia powstaje w chwili instalacji składnika aktywów lub jego używania dla celów innych niż produkcja zapasów. Kapitalizowanie kosztów nabycia bądź wytworzenia kończy się w momencie dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania.

Na dzień nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych lub dzień przejścia na MSSF w przypadku istniejących środków trwałych są identyfikowane i wyodrębniane wszystkie istotne elementy wchodzące w skład danego składnika aktywów, mające różny okres ekonomicznej użyteczności (komponenty). Komponentem składników rzeczowych aktywów trwałych są również koszty remontów kapitałowych, przeglądów okresowych, jeśli ich wartość jest istotna, oraz koszty wymiany głównych części składowych.

Grupa ujmuje jako odrębne pozycje rzeczowych aktywów trwałych specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący, jeżeli ich wartość początkowa jest istotna, a okres użytkowania wynosi powyżej 1 roku. Pozostałe części zamienne oraz wyposażenie związane z serwisem wykazuje się jako zapasy i ujmuje w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w momencie ich wykorzystania, za wyjątkiem kosztów wymiany części w ramach remontu kapitałowego danego składnika aktywów trwałych. Przyjęty poziom istotności podlega weryfikacji nie rzadziej niż na koniec każdego roku bilansowego.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia/koszt wytworzenia środka trwałego pomniejszona o jego wartość rezydualną. Rozpoczęcie amortyzacji następuje, gdy składnik jest dostępny do użytkowania. Amortyzacja środków trwałych następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania środka trwałego. Zastosowana metoda amortyzacji odzwierciedla tryb konsumowania przez jednostkę gospodarczą korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów.

Remonty kapitałowe i przeglądy okresowe stanowiące komponent składnika rzeczowych aktywów trwałych amortyzuje się przez okres od miesiąca następującego po zakończeniu remontu/przeglądu do miesiąca rozpoczęcia następnego remontu/przeglądu.

Specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący – ujmowane w pozycji rzeczowych aktywów trwałych – amortyzuje się przez pozostały okres użytkowania środka trwałego, którego dotyczą (tj. od dnia zakupu danej części do dnia zakończenia użytkowania środka trwałego).

Dla poszczególnych grup środków trwałych przyjęto okresy użytkowania w następujących przedziałach:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach	Stosowane całkowite okresy amortyzacji w latach
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	18	20 – 40
Maszyny i urządzenia techniczne	14	5 – 15
Środki transportu	5	5 – 7
Inne środki trwałe	4	3 – 10

Metoda amortyzacji, stawka amortyzacyjna oraz wartość rezydualna środków trwałych podlegają corocznej weryfikacji. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków, a ewentualna korekta odpisów amortyzacyjnych dokonywana jest w roku, w którym dokonano weryfikacji oraz w okresach następnych.

Jeżeli przy sporządzaniu sprawozdania finansowego zaistniały okoliczności wskazujące na to, że wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych może być wątpliwa do odzyskania, dokonywany jest przegląd tych aktywów pod kątem ewentualnej utraty wartości. Jeżeli występują przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości aktywa, a jego wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas wartość tego aktywa bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do którego przynależy dany środek trwały, jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej poprzez odpowiedni odpis aktualizujący.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Rzeczowe aktywa trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

12.5.1 Koszt udostępnienia złóż węgla brunatnego do eksploatacji

Na dzień przejścia na MSSF służby techniczne PGE KWB Bełchatów S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów) dokonały uaktualnienia wyceny wkopu udostępniającego złoża węgla brunatnego w Bełchatowie sporządzonej przez rzeczoznawców na dzień 1 stycznia 1995 roku, poprzez skorygowanie tej wyceny współczynnikiem cen produkcji budowlano-montażowej. W przypadku PGE KWB Turów S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Turów), ze względu na odmienne warunki geologiczne i bardzo płytkie zaleganie pokładów węgla brunatnego koszty udostępnienia złoża były nieistotne i dlatego nie podlegały wycenie.

Koszt udostępnienia złóż węgla do eksploatacji jest amortyzowany metodą naturalną za pomocą stosunku ilości wydobytego w danym roku węgla do całości węgla planowanego do wydobycia w okresie eksploatacji kopalni. Koszt udostępniania złoża w okresie prowadzenia eksploatacji jest ujmowany jako koszt bieżącego okresu.

12.6. Nieruchomości inwestycyjne

Grupa prezentuje nieruchomości jako inwestycyjne w przypadku, gdy traktuje je jako źródło przychodów z czynszów lub utrzymuje je w posiadaniu ze względu na przyrost ich wartości, względnie uzyskuje obie te korzyści, przy czym nieruchomość taka nie jest:

- wykorzystywana przy produkcji, dostawach towarów, świadczeniu usług lub czynnościach administracyjnych, ani też
- przeznaczona na sprzedaż w ramach zwykłej działalności Grupy,

W przypadku nieruchomości wykorzystywanych jednocześnie na potrzeby własne oraz w celu uzyskania korzyści ekonomicznych, Grupa klasyfikuje odrębnie część wykorzystywaną na własne potrzeby i część inwestycyjną, jeśli części te mogą oddzielnie zostać sprzedane lub stanowić przedmiot leasingu. Jeśli nie występuje taka możliwość, cała nieruchomość jest traktowana jako nieruchomość inwestycyjna wyłącznie wtedy, gdy część wykorzystywana na własne potrzeby stanowi nieistotną część tej nieruchomości.

Nieruchomości inwestycyjne w momencie początkowego ujęcia wyceniane są w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia uwzględniających koszty przeprowadzonej transakcji. Jeżeli nieruchomość inwestycyjna została zakupiona, to na cenę nabycia składa się cena zakupu powiększona o wszelkie koszty bezpośrednio związane z transakcją zakupu, takie jak opłaty za obsługę prawną oraz podatek od zakupu nieruchomości. Nieruchomości inwestycyjne wytworzone we własnym zakresie do dnia zakończenia budowy ujmowane są jako rzeczowe aktywa trwałe w budowie.

Nieruchomości inwestycyjne są ujmowane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu wartość nieruchomości inwestycyjnych pomniejszana jest o umorzenie i odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane ze sprawozdania z sytuacji finansowej w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej ze sprawozdania z sytuacji finansowej są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela, zawarcie umowy leasingu operacyjnego lub zakończenie budowy/wytworzenia nieruchomości inwestycyjnej.

Przeniesienia pomiędzy nieruchomościami inwestycyjnymi, nieruchomościami zajmowanymi przez właściciela i zapasami nie powodują zmiany wartości bilansowej nieruchomości przeniesionej oraz nie powodują zmiany ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tej nieruchomości dla celów wyceny i ujawniania informacji.

12.7. Wartości niematerialne

Do wartości niematerialnych Grupa zalicza możliwe do zidentyfikowania niepieniężne składniki aktywów, nie posiadające postaci fizycznej, takie jak:

- nabyte przez spółki Grupy, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby Spółki, w szczególności:
 - autorskie lub pokrewne prawa majątkowe, koncesje, licencje (w tym dotyczące programów komputerowych),
 - prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych, programy komputerowe,
 - know-how, tzn. wartość stanowiącą równowartość uzyskanych informacji związanych z wiedzą w dziedzinie przemysłowej, handlowej, naukowej lub organizacyjnej,
- koszty prac rozwojowych,

- wartość firmy z wyłączeniem wartości firmy wytworzonej przez jednostkę we własnym zakresie.

Na dzień początkowego ujęcia składnik wartości niematerialnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia w przypadku prac rozwojowych. Cena nabycia składnika wartości niematerialnych obejmuje:

- cenę zakupu uwzględniającą cła importowe, podatki zawarte w cenie nie podlegające odliczeniu, pomniejszone o wszelkie udzielone upusty i rabaty oraz
- nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem, w szczególności koszty z tytułu świadczeń pracowniczych, opłaty za usługi eksperckie oraz koszty testów sprawdzających prawidłowe działanie składnika.

Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ocenia, czy okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony oraz, jeśli jest określony, oszacowuje długość tego okresu lub wielkość produkcji lub inną miarę będącą podstawą do określenia okresu użytkowania. Okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest oceniany jako nieokreślony, jeśli opierając się na analizie odpowiednich czynników, nie istnieje przewidywalna długość okresu, w którym aktywo to będzie generowało przepływy pieniężne dla jednostki.

Wartość podlegająca amortyzacji składnika wartości niematerialnych z określonym okresem użyteczności jest pomniejszona o wartość rezydualną tego składnika. Grupa przyjęła zasadę, że wartość rezydualna wartości niematerialnych jest równa zero z wyjątkiem sytuacji, gdy:

- Jednostka posiada ważną umowę ze stroną niepowiązaną na zbycie tych praw po ustalonym okresie użytkowania – wówczas wartość rezydualna jest równa wartości określonej w umowie zbycia tych praw;
- Istnieje aktywny rynek na tego typu prawa i wartość może być racjonalnie ustalona i jest wysoce prawdopodobne, że rynek ten będzie istniał po okresie użytkowania tego aktywa.

Wartość podlegająca amortyzacji jest amortyzowana w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ekonomicznej użyteczności danego składnika wartości niematerialnych. Amortyzację rozpoczyna się, gdy składnik aktywów jest gotowy do użycia.

Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej raz w ciągu roku bilansowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości. Okresy amortyzacji wartości niematerialnych wynoszą:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach	Stosowane okresy amortyzacji w latach
Patenty i licencje	2	3 -5
Koszty zakończonych prac rozwojowych	2	3 -5
Inne	10	3 - 25

12.8. Koszty prac badawczych i rozwojowych

Za wyjątkiem kosztów prac rozwojowych wszystkie wartości niematerialne wytworzone przez Grupę nie podlegają aktywowaniu i ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, w którym dotyczące ich koszty zostały poniesione. Wartość niematerialną powstałą w wyniku prac rozwojowych ujmuje się wtedy i tylko wtedy, gdy można udowodnić:

- możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne,
- dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Do prac rozwojowych zalicza się:

- projektowanie, wykonanie i testowanie prototypów i modeli doświadczalnych (przed ich wdrożeniem do produkcji seryjnej lub użytkowania),
- projektowanie narzędzi, przyrządów do obróbki, form i matryc z wykorzystaniem nowej technologii,
- projektowanie, wykonanie i funkcjonowanie linii próbnej, której wielkość nie umożliwia prowadzenia ekonomicznie uzasadnionej produkcji przeznaczonej na sprzedaż oraz
- projektowanie, wykonanie i testowanie wybranych rozwiązań w zakresie nowych i udoskonalonych materiałów, urządzeń, produktów, procesów, systemów i usług.

Koszty prac rozwojowych są sumą nakładów poniesionych od dnia, w którym po raz pierwszy dany składnik wartości niematerialnych spełni ww. kryteria dotyczące ujmowania pozycji. Koszty te obejmują wszystkie nakłady, które mogą być bezpośrednio przyporządkowane czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez Zarząd. Do takich kosztów bezpośrednich zaliczane są:

- nakłady na materiały i usługi wykorzystywane lub zużyte przy wytwarzaniu składnika wartości niematerialnych,
- koszty z tytułu świadczeń pracowniczych wynikające bezpośrednio z wytworzenia tego składnika,
- opłaty za rejestrację tytułu prawnego oraz
- amortyzacja patentów i licencji, które są wykorzystywane przy wytwarzaniu tego składnika.

Do kosztu wytworzenia składnika wartości niematerialnych przez Grupę we własnym zakresie nie zalicza się:

- kosztów sprzedaży, administracji oraz innych kosztów ogólnozakładowych, chyba że można je bezpośrednio przyporządkować do przystosowania składnika aktywów do użytkowania,
- wyraźnie zidentyfikowanych braków wydajności oraz początkowych strat operacyjnych poniesionych przed osiągnięciem planowanej wydajności oraz
- nakładów na szkolenia przygotowujące pracowników do obsługi danego składnika aktywów.

12.9. Koszty finansowania zewnętrznego

W przypadku kosztów finansowania zewnętrznego koszty pożyczek i kredytów, w tym różnice kursowe powstałe w wyniku zaciągnięcia pożyczek i kredytów w walucie obcej, zaciągniętych na potrzeby finansowania zakupów wartości niematerialnych lub w celu finansowania prac rozwojowych są kapitalizowane zgodnie z MSR 23 w wartości rzeczowych aktywów trwałych i składników wartości niematerialnych, których dotyczą. W przypadku różnic kursowych powstających w związku z pożyczkami i kredytami w walucie obcej jednostka kapitalizuje je do wysokości, w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek.

12.10. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności (HTM),
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (FVP),
- Pożyczki udzielone i należności,
- Aktywa dostępne do sprzedaży (AFS).

12.10.1 Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności są to aktywa finansowe o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

12.10.2 Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianym w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z warunków:

- Jest kwalifikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych razem i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie, lub
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń,
- Został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie nabycia. Każde aktywo finansowe, do którego odnosi się MSR 39, może zostać w momencie nabycia zaklasyfikowane do portfela wycenianego według wartości godziwej ze zmianami odnoszonymi do wyniku finansowego za wyjątkiem instrumentów kapitałowych, które nie mają cen kwotowanych na aktywnym rynku, a ich wartość godziwa nie może być wiarygodnie wyznaczona.

Instrumenty te są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy. Zysk lub strata na aktywach finansowych zaklasyfikowanych do portfela FVP są rozpoznawane w wyniku finansowym.

12.10.3 Pożyczki i należności

Pożyczki udzielone i należności to nie zaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nie notowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych. Jeżeli wpływ zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, pożyczki udzielone i należności wyceniane są w wartości zdyskontowanej. Pożyczki i należności ujmowane są według zamortyzowanego kosztu.

12.10.4 Aktywa dostępne do sprzedaży

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są aktywami dostępnymi do sprzedaży. Aktywa dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej na każdy dzień bilansowy. Wartość godziwa inwestycji, dla których nie ma notowanej ceny rynkowej, jest ustalana w odniesieniu do aktualnej wartości rynkowej innego instrumentu posiadającego zasadniczo takie same cechy lub w oparciu o przewidywane przepływy pieniężne z tytułu składnika aktywów stanowiącego przedmiot inwestycji (wycena metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych).

Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujmuje się w innych całkowitych dochodach, za wyjątkiem:

- strat z tytułu utraty wartości,
- zysków i strat z tytułu różnic kursowych, które powstają dla aktywów pieniężnych,
- odsetek wyliczonych przy pomocy efektywnej stopy procentowej.

Dywidendy z instrumentów kapitałowych w portfelu AFS powinny być rozpoznane w wyniku finansowym w momencie, kiedy prawo jednostki do otrzymania płatności jest ustalone.

Jeśli spadek wartości godziwej aktywów portfela AFS został rozpoznany w innych całkowitych dochodach i istnieją obiektywne dowody na utratę wartości, skumulowany spadek wartości odniesiony uprzednio w innych całkowitych dochodach jest przeniesiony do wyniku finansowego, nawet jeśli aktywa finansowe nie zostało usunięte ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Kwota skumulowanej straty przeniesionej z kapitału z aktualizacji wyceny do wyniku finansowego powinna równać się różnicy pomiędzy wartością nabycia a bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o jakiegokolwiek odpisy z tytułu utraty wartości odniesione uprzednio do wyniku finansowego. W przypadku inwestycji w instrumenty kapitałowe sklasyfikowane jako AFS odpisy z tytułu utraty wartości nie są odwracane przez wynik finansowy. W przypadku instrumentów dłużnych, jeśli w kolejnych okresach, wartość godziwa tych instrumentów w portfelu AFS wzrosła i wzrost ten nastąpił w okresie po dokonaniu odpisu z tytułu utraty wartości, odpis ten jest odwracany poprzez wynik finansowy.

12.11. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje

się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmują się niezwłocznie jako przychód w wyniku finansowym. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

12.12. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowany instrument pochodny jest składnikiem hybrydowego (łącznego) instrumentu, który zawiera również umowę zasadniczą, niebędącą instrumentem pochodnym. Składnik ten powoduje, że część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu łącznego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego.

Grupa dokonuje analizy zawieranych i obowiązujących umów w celu identyfikacji wbudowanych instrumentów pochodnych.

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli są spełnione warunki:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są odnoszone do sprawozdania z sytuacji finansowej.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

„Wyodrębniony” wbudowany instrument pochodny jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej są ujmowane w wyniku finansowym.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Grupa dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

12.13. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone na wynik finansowy roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów.

W rachunkowości zabezpieczeń, zabezpieczenia klasyfikowane są jako:

- zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczające przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub
- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, zabezpieczające przed zmianami przepływów środków pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów, zobowiązaniem lub prognozowaną transakcją, lub
- zabezpieczenie inwestycji netto w jednostce zagranicznej.

Zabezpieczenie ryzyka walutowego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania jest rozliczane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

12.14. Zapasy

Do zapasów zalicza się:

- aktywa przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej,
- będące w trakcie produkcji w celu sprzedaży, lub
- mające postać materiałów lub surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania wartości netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu są ujmowane w następujący sposób:

Przychód składników zapasów wyceniany jest w następujący sposób:

- Materiały i towary – w cenie nabycia.

- Wyroby gotowe oraz półprodukty i produkcja w toku – w koszcie wytworzenia obejmującym: koszt bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnioną część pośrednich kosztów produkcji.

Rozchód składników zapasów wyceniany jest według następujących zasad:

- Materiały i towary – według metody średniej ważonej, w przypadku materiałów z grupy reprezentacji i reklamy, materiałów biurowych jednostki mogą odpisać ich wartość zakupu bezpośrednio w koszty zużycia materiałów w momencie zakupu.

Stosowane do wyceny na dzień bilansowy ceny nabycia nie mogą być wyższe od wartości netto tych składników możliwej do uzyskania. Przez wartość netto możliwą do uzyskania rozumie się różnicę między szacowaną ceną sprzedaży stosowaną w toku zwykłej działalności gospodarczej, a szacowanymi kosztami wykończenia i kosztami niezbędnymi do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

W wartości zapasów Grupa ujmuje także wartość zakupionych, w celach dalszej odsprzedaży, uprawnień do emisji gazów cieplarnianych oraz ekwiwalentów tych praw. Aktywa te są ujmowane w koszcie nabycia, przy uwzględnieniu ewentualnej utraty wartości na dzień bilansowy. Rozchód uprawnień do emisji gazów cieplarnianych jest ewidencjonowany metodą szczegółowej identyfikacji.

12.15. Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych

W odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej ujmowane są, przeznaczone na własne potrzeby Grupy Kapiatłowej, uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (European Union Allowances-EUA) oraz pozostałe jednostki umarzone w wyniku emisji gazów cieplarnianych (CER, ERU) - otrzymane nieodpłatnie w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień (KPRU) oraz nabyte. EUA otrzymane nieodpłatnie w ramach KPRU są ujmowane w ewidencji na początku okresu, na który zostały przyznane, w wartości godziwej właściwej na dzień początkowego ujęcia. EUA otrzymane nieodpłatnie są ujmowane drugostronnie w pozycji rozliczeń międzyokresowych przychodów. Jednostki zakupione są prezentowane w cenie nabycia.

Na dzień bilansowy jednostki przeznaczone do wykorzystania na potrzeby własne podlegają ocenie utraty wartości łącznie z odpowiednim ośrodkiem generującym strumień pieniężny.

12.16. Należności handlowe

Należności wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w kwocie wymagalnej, tj. w wartości nominalnej należności powiększonej o ewentualne, należne jednostkom Grupy na dzień wyceny odsetki z tytułu zwłoki, z zachowaniem zasady ostrożności, tj. po ewentualnym pomniejszeniu o odpisy aktualizujące ich wartość.

Na dzień bilansowy Grupa ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość odzyskiwalna składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej Grupa dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych.

Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych - zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis.

Należności długoterminowe są wykazywane w wartości bieżącej (zdyskontowanej).

12.17. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne składają się z gotówki w kasie oraz depozytów płatnych na żądanie. Ekwiwalenty środków pieniężnych są krótkoterminowymi inwestycjami o dużej płynności łatwo wymienialnymi na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażonymi na nieznaczne ryzyko zmiany wartości.

12.18. Pozostałe aktywa i rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne

Grupa ujmuje aktywa jako rozliczenia międzyokresowe, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- wynikają z przeszłych zdarzeń – poniesienie wydatku na cel operacyjny jednostek,
- ich wysokość można wiarygodnie określić,
- dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Rozliczenia międzyokresowe ustalane są w wysokości poniesionych, wiarygodnie ustalonych wydatków, jakie dotyczą przyszłych okresów i spowodują w przyszłości wpływ do jednostek korzyści ekonomicznych.

Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów mogą następować stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia uzasadniony jest charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem zasady ostrożności.

Jednostki na koniec okresu sprawozdawczego dokonują weryfikacji czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów w celu sprawdzenia, czy stopień pewności co do osiągnięcia korzyści ekonomicznych przez jednostkę po upływie bieżącego okresu obrotowego jest wystarczający, aby można było daną pozycję wykazać jako składnik aktywów.

Zakupione prawo wieczystego użytkowania gruntów jest leasingiem operacyjnym w rozumieniu MSR 17 leasing. Wartość zakupionego prawa wieczystego użytkowania gruntów jest prezentowana w pozycji pozostałych aktywów i ujmowana w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przez okres obowiązywania danego prawa, lecz nie dłużej niż planowany czas wykorzystania danego prawa.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów otrzymane nieodpłatnie w drodze decyzji administracyjnej nie jest ujmowane w bilansie.

Do pozostałych aktywów zaliczane są również należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych.

12.19. Kapitał własny

Kapitał własny wykazywany jest według wartości nominalnej z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu.

Kapitał zakładowy w sprawozdaniu finansowym wykazuje się w wysokości określonej w statucie i wpisanej w rejestrze sądowym jednostki dominującej. Zadeklarowane, lecz nie wniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału – jako wielkość ujemną.

12.20. Rezerwy

Grupa tworzy rezerwy wówczas, gdy na spółkach Grupy ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Utworzone rezerwy zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą.

Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku.

Stopę dyskontową ustala się przed opodatkowaniem, czyli odzwierciedla ona bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań. Stopy dyskontowej nie obciąża ryzyko, o które skorygowano szacunki przyszłych przepływów pieniężnych.

W szczególności przewiduje się następujące tytuły tworzenia rezerw:

12.20.1 Rezerwa na ekwiwalent węglowy, opiekę medyczną, odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz inne świadczenia na rzecz emerytów i rencistów

Wartość zobowiązania na rzecz byłych pracowników jest szacowana na podstawie warunków zawartych w Zakładowych Układach Zbiorowych obowiązujących w Spółkach lub innych przepisów prawnych. Zobowiązania te wynikają z praw nabytych przez pracowników Spółki w okresie zatrudnienia. Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych w kwotach odpowiadających nabywaniu przyszłych praw przez obecnych pracowników.

12.20.2 Rezerwa na ekwiwalent pieniężny wynikający z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego

Na mocy zmienionego w 2005 r. Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy (PUZP) obowiązek wypłaty świadczeń dla byłych pracowników przemysłu energetycznego, wynikających z tzw. „taryfy energetycznej”, przeszedł na poszczególne spółki, z których wywodzą się dani emeryci i renciści. W związku z powyższym od grudnia 2005 roku obowiązane Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej tworzą odpowiednią rezerwę.

Koszt utworzenia rezerwy dotyczącej uprawnionych emerytów w dniu wejścia w życie protokołu dodatkowego do PUZP obciążył w całości wynik roku 2005. Koszt przeszłego zatrudnienia, dotyczący pracowników spółek a przyszłych emerytów jest ujmowany metodą liniową przez średni okres pozostający do przejścia tych pracowników na emeryturę. Wysokość rezerwy szacowana jest przez aktuarium. Koszt tworzenia rezerwy obciąża koszty operacyjne.

12.20.3 Odprawy emerytalno-rentowe i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy spółek Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalno-rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalno-rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę/rentę. Wysokość odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych na cel przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalno-rentowe są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

12.20.4 Rezerwa na koszty rekultywacji terenów poeksploatacyjnych, w tym rekultywacja i zagospodarowanie wyrobisk końcowych oraz rekultywacja składowisk popiołów

Kopalnie należące do Grupy tworzą rezerwy na koszty rekultywacji terenu po zakończeniu jego eksploatacji. Wysokość rezerwy ustala się w oparciu o przewidywany koszt przeprowadzenia prac rekultywacyjnych i zagospodarowania wyrobisk końcowych. W przypadku wyrobisk kopalnianych rezerwę tworzy się w proporcji odpowiadającej stosunkowi wydobytego węgla do planowanego całkowitego wydobycia węgla ze złoża w całym okresie eksploatacji. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów rekultywacyjnych aktualizuje się nie rzadziej niż raz na 5 lat, z tym, że corocznie weryfikowana jest wielkość rezerwy zgodnie z aktualnymi założeniami w zakresie stopy inflacji, stopy dyskonta, wielkości wydobycia. Odpis rezerwy dotyczący wydobycia danego roku

obciąża koszty operacyjne, natomiast różnica wynikająca z dyskonta rezerwy z lat ubiegłych wpływa na koszty lub przychody finansowe.

W przypadku rekultywacji składowisk popiołów (odpadów poprodukcyjnych z produkcji energii elektrycznej) koszt tworzenia rezerwy ujmowany jest w kosztach operacyjnych proporcjonalnie do stopnia zapełnienia składowiska a dyskonto jest rozliczane w ciężar kosztów finansowych.

12.20.5 Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych

Rezerwę na zobowiązania z tytułu emisji CO₂ spółki Grupy Kapitałowej ewidencjonują w odniesieniu do całości emisji CO₂. Rezerwa ta prezentowana jest w części krótko- lub/i długoterminowej w zależności od planowanego terminu jej wykorzystania. Rezerwa tworzona jest w wysokości najbardziej właściwego szacunku nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na dzień bilansowy, z uwzględnieniem zaewidencjonowanej wartości EUA otrzymanych nieodpłatnie oraz EUA zakupionych, a także możliwego pokrycia niedoboru certyfikatami CER lub ERU.

Spółki dokonują aktualizacji wartości rezerwy na każdy dzień bilansowy uwzględniając aktualne ceny uprawnień do emisji oraz zmiany kursów walut w przypadku, kiedy cena uprawnień do emisji podawana jest w walucie innej niż złoty. Przy aktualizacji wartości rezerwy stosowane są kursy średnie NBP na dzień bilansowy.

Na potrzeby rozliczania wymogów ustawowych jednostka dokonuje w dacie umorzenia potrącenia otrzymanych nieodpłatnie i zakupionych EUA i/lub CER, ERU wykazywanych w aktywach oraz rezerwy na brakujące uprawnienia.

12.21. Płatności w formie akcji własnych

Płatności w formie akcji to transfer instrumentów kapitałowych jednostki lub ich ekwiwalentów dokonany przez nią lub jej akcjonariuszy na rzecz stron trzecich (również pracowników), które dostarczyły do spółki towary lub usługi, chyba że transfer ten jest dokonany w innym celu niż zapłata za towary i usługi dostarczone do spółek Grupy.

Grupa ujmuje dobra lub usługi otrzymane bądź nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w momencie, gdy otrzymuje te dobra lub usługi. Jeśli dobra lub usługi otrzymane lub nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji nie kwalifikują się do ujęcia jako aktywa, Grupa ujmuje je jako koszt.

Grupa wycenia otrzymane dobra lub usługi i odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, chyba że niemożliwe jest wiarygodne oszacowanie ich wartości godziwej. Jeżeli jednostka nie może wiarygodnie oszacować wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, określa ich wartość oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych.

Spółki Grupy Kapitałowej rozpoznają koszt wynagrodzenia na rzecz pracowników w postaci akcji przez okres od dnia przyznania do daty nabycia praw do akcji. Wysokość kosztu ocenia się na podstawie wartości godziwej i dokonuje się wyceny na dzień przyznania instrumentów. Z uwagi na fakt, że wartości godziwej świadczeń pracowników nie da się zwykle bezpośrednio ocenić, należy wyliczyć wartość godziwą przyznanych instrumentów kapitałowych. Jeśli wynagrodzenie w akcjach jest obwarowane warunkami rynkowymi, w szacunku wartości godziwej przyznanych praw na dzień ich przyznania należy uwzględnić prawdopodobieństwo wystąpienia warunków rynkowych. Warunki dotyczące osiągniętych wyników i świadczonych usług nie oparte na warunkach rynkowych nie są uwzględniane w wartości godziwej ustalonej na dzień przyznania opcji. Początkowy koszt ocenia się na podstawie przewidywanej liczby akcji, do których beneficjenci ostatecznie nabadą prawa uwzględniając prawdopodobieństwo wystąpienia warunków innych niż rynkowe. Następnie koryguje się go w okresie nabywania praw do akcji, jeżeli faktyczne wyniki są inne od przewidywanych.

Płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych stanowią zobowiązania jednostki, a nie kapitał własny. Do czasu, gdy zobowiązanie zostanie uregulowane, jednostka na każdy dzień sprawozdawczy, jak i na dzień rozliczenia, wycenia zobowiązanie do wartości godziwej, a ewentualne zmiany wartości ujmuje w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

12.22. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze mogą dokonać podziału wypracowanego przez Spółkę zysku na cele pracownicze, wśród których można przykładowo wymienić: powiększenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, nagrody z zysku dla pracowników. Takie wypłaty są ujmowane w statutowych sprawozdaniach finansowych, podobnie jak wypłata dywidendy, poprzez zmianę w stanie kapitału własnego. W sprawozdaniach sporządzonych według MSSF podział wypracowanego zysku na powiększenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub nagrody z zysku dla pracowników klasyfikowane są jako koszty operacyjne roku, za który dokonano podziału zysku.

12.23. Zobowiązania

Zobowiązania stanowią obecny, wynikający ze zdarzeń przeszłych obowiązek Grupy, którego wypełnienie, według oczekiwań, spowoduje wypływ z Grupy środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Zobowiązania wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty. W przypadku, gdy skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, zobowiązania długoterminowe prezentuje się wysokości wartości bieżącej (zdyskontowanej).

Zobowiązanie zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych, jeżeli:

- oczekuje się, że zostanie ono uregulowane w toku normalnego cyklu operacyjnego Grupy,
- jest w posiadaniu przede wszystkim z przeznaczeniem do obrotu;
- jest ono wymagalne w ciągu dwunastu miesięcy od dnia bilansowego; lub
- jednostka nie posiada bezwarunkowego prawa do odroczenia daty wymagalności zobowiązania przez okres co najmniej dwunastu miesięcy od dnia bilansowego.

Zobowiązania, które nie spełniają tych kryteriów, zalicza się do zobowiązań długoterminowych.

Jeżeli Grupa oczekuje i ma możliwość refinansowania lub prolongaty zobowiązania na okres co najmniej dwunastu miesięcy po dniu bilansowym w ramach istniejącej umowy kredytowej, zobowiązanie to jest klasyfikowane jako długoterminowe, nawet jeśli byłoby ono wymagalne w terminie krótszym. Jednakże w przypadku, gdy możliwość refinansowania lub prolongaty zobowiązania nie zależy od uznania Spółki (gdyż na przykład nie istnieje porozumienie o refinansowaniu), to nie można uznać, że istnieje możliwość refinansowania, a zobowiązanie takie jest zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych.

Niektóre zobowiązania krótkoterminowe, takie jak na przykład zobowiązania z tytułu dostaw i usług, wchodzą w skład kapitału obrotowego wykorzystywanego w normalnym cyklu działalności operacyjnej jednostki. Takie pozycje związane z działalnością operacyjną zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych, nawet jeśli są wymagalne w terminie dłuższym niż dwanaście miesięcy od dnia bilansowego.

12.24. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Grupa kompensuje zobowiązania z tytułu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i Funduszu Poprawy Efektywności oraz aktywa tych funduszy. Takie rozwiązanie odzwierciedla związek pomiędzy Funduszami a jednostką, w których to jednostka występuje w roli powiernika. Oznacza to, że jednostka ma tytuł prawny do aktywów Funduszy, jednak beneficjentem są Fundusze.

12.25. Rozliczenia międzyokresowe przychodów

Rozliczenia międzyokresowe przychodów dokonywane są z zachowaniem zasady ostrożności oraz współmierności przychodów i kosztów. Do rozliczeń międzyokresowych przychodów zalicza się:

- Równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych.
- Otrzymane środki pieniężne na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych oraz prac rozwojowych. Rozliczenie następuje poprzez stopniowe zwiększanie pozostałych przychodów operacyjnych o kwotę odpowiadającą odpisom amortyzacyjnym od tych składników majątkowych w części sfinansowanej przez wspomniane środki pieniężne. Dotyczy to w szczególności umorzonych częściowo pożyczek i kredytów oraz dotacji na zakup rzeczowego aktywa trwałego oraz dofinansowania prac rozwojowych. Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu opłat przyłączeniowych, które zostały otrzymane przed dniem 1 lipca 2009 roku są odnoszone równomiernie w przychody ze sprzedaży produktów.
- Przyjęte nieodpłatnie rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne. Odpisy tych przychodów dokonywane są w pozostałe przychody operacyjne, równoległe do odpisów amortyzacyjnych od tych rzeczowych aktywów trwałych.
- Przychody z finansowego leasingu zwrotnego rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych. Odpisy z tych przychodów dokonywane są w pozostałe przychody operacyjne przez okres trwania leasingu. Jeżeli po okresie trwania leasingu wykupienie przedmiotu leasingu jest wysoce prawdopodobne a okres trwania umowy leasingu jest znacząco różny od planowanego okresu ekonomicznego użytkowania danego aktywa, odpisy przychodów dokonywane są równoległe do odpisów amortyzacyjnych od tych rzeczowych aktywów trwałych.
- EUA otrzymane nieodpłatnie w ramach Krajowego Planu Rozdziału Upnień. EUA są ujmowane w ewidencji na początku okresu, na który zostały przyznane, w wartości godziwej właściwej na dzień początkowego ujęcia. EUA są rozliczane w równych ratach w ciągu danego okresu sprawozdawczego w korespondencji z odpowiednimi pozycjami sprawozdania z całkowitych dochodów.

12.26. Leasing

Umowę najmu, dzierżawy lub inną umowę o podobnym charakterze, na mocy której następuje przeniesienie na Grupę zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów, klasyfikuje się jako leasing finansowy. Przedmiot leasingu finansowego ujmuje się w aktywach z dniem rozpoczęcia leasingu według niższej z dwóch kwot: wartości godziwej przedmiotu leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Wszelkie początkowe koszty bezpośrednie leasingobiorcy zwiększają kwotę wykazywaną jako składnik aktywów. Klasyfikacji leasingu dokonuje się na dzień rozpoczęcia leasingu, w oparciu o treść ekonomiczną umowy. Opłaty leasingowe dzieli się na kwotę pomniejszającą saldo zobowiązania i kwotę kosztów finansowych w taki sposób, aby utrzymywać stałą stopę dyskontową w stosunku do nieuregulowanej części zobowiązania. Koszty finansowe ujmuje się w kosztach finansowych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przez okres leasingu.

Leasing, przy którym znacząca część ryzyka i pożytków z tytułu własności pozostaje udziałem leasingodawcy (finansującego), stanowi leasing operacyjny. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się jako koszty metodą liniową przez okres leasingu chyba, że zastosowanie innej systematycznej metody lepiej odzwierciedla sposób rozłożenia w czasie korzyści czerpanych przez użytkownika.

12.27. Podatki

Podatek dochodowy wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy, ustalone przez jednostki Grupy zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, oraz zmianę stanu aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz rezerwy na podatek odroczonego nie rozliczaną z kapitałem własnym.

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, jednostka tworzy rezerwę i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych, z wyjątkiem przypadków, gdy rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z:

- początkowego ujęcia wartości firmy albo składnika aktywów lub zobowiązań w ramach transakcji nie będącej połączeniem jednostek gospodarczych, zaś w momencie transakcji nie ma ona wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową); oraz
- dodatnich różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych i udziałami we wspólnych przedsięwzięciach, w przypadku których możliwe jest kontrolowanie terminu odwracania się różnic przejściowych i prawdopodobne jest, że różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu w możliwej do przewidzenia przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujemne się w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych, za wyjątkiem:

- przypadków, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań w ramach transakcji nie będącej połączeniem jednostek gospodarczych, zaś w momencie transakcji nie ma ona wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową); oraz
- ujemnych różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych i udziałami we wspólnych przedsięwzięciach, w przypadku których aktywa z tytułu odroczonego podatku ujemne się tylko w takim zakresie, w jakim prawdopodobne jest, że różnice przejściowe ulegną odwróceniu w możliwej do przewidzenia przyszłości oraz dostępny będzie dochód do opodatkowania, który pozwoli na zrealizowanie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego weryfikuje się na każdy dzień bilansowy. Spółka obniża wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęte aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ujmowane są w takim zakresie, w jakim prawdopodobne staje się, że przyszły dochód do opodatkowania pozwoli na ich zrealizowanie.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności. Aktywa z tytułu podatku dochodowego wykazywane są tylko wtedy, gdy ich realizacja jest prawdopodobna.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wycenia się z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za

podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które obowiązywały prawnie lub co do których proces legislacyjny zasadniczo się zakończył na dzień bilansowy.

12.28. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i podatek akcyzowy i inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

12.28.1 Przychody ze sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób a koszty poniesione można wiarygodnie oszacować.

Do przychodów zalicza się:

- kwoty należne za sprzedane: energię elektryczną do odbiorców hurtowych i detalicznych, ciepło, węgiel, świadectwa pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych, świadectwa wytworzenia energii elektrycznej w kogeneracji, uprawnienia do emisji, usługi dystrybucyjne i przesyłowe oraz pozostałe usługi działalności podstawowej ustalone w oparciu o cenę netto, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty oraz o podatek akcyzowy,
- kwoty należne za sprzedane materiały i towary w oparciu o cenę netto, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty.

12.28.2 Przychody ze sprzedaży usług

Przychody z wykonania niezakończonych usług długoterminowej w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia bilansowego – po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach sprawozdawczych – ustala się proporcjonalnie do stopnia jej realizacji, jeżeli stopień ten można ustalić w sposób wiarygodny. W zależności od rodzaju transakcji stopień zaawansowania realizacji usługi można ustalić w oparciu o następujące metody:

- pomiary wykonanych prac;
- procentowe ujęcie wykonanych prac na dany dzień w stosunku do całości prac, które mają być wykonane lub
- stosunek kosztów poniesionych na dany dzień do całkowitych szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia. Do kosztów poniesionych na dany dzień zalicza się jedynie te koszty, które dotyczą usług wykonanych do tego dnia. Jedynie koszty dotyczące usług już wykonanych lub usług, które mają być wykonane, zalicza się do całkowitych szacowanych kosztów transakcji.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które jednostka spodziewa się odzyskać.

12.28.3 Przychody z tytułu rekompensat KDT

Zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (KDT) spółki Grupy kapitałowej PGE otrzymują rekompensaty na pokrycie kosztów osieroconych w formie zaliczek kwartalnych. Po upływie każdego roku dokonywana jest korekta roczna, zaś po całym okresie, na który zawarta została umowa KDT, korekta końcowa.

Spółki jako przychód okresu ujmują otrzymane w formie zaliczek środki pieniężne, skorygowane odpowiednio o korektę roczną oraz odpowiednią część planowanej korekty końcowej. Alokacja korekty końcowej do danego okresu sprawozdawczego dokonywana jest w oparciu o planowany rozkład przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług systemowych w okresie korygowania,

z uwzględnieniem korekty końcowej. Do dyskonta przyjęta została średnioterminowa stopa wolna od ryzyka.

W związku z niekorzystnym dla Grupy Kapitałowej wyrokiem uwzględniającym apelację Prezesa URE, opisanym w nocie 45.1 niniejszego sprawozdania finansowego, Grupa Kapitałowa skorygowała przychody z tytułu rekompensat KDT za lata 2008-2010 do wysokości otrzymanych zaliczek oraz korekt rocznych ustalonych w decyzjach Prezesa URE. Korekty tej nie dokonano dla przychodów za 2008 rok rozpoznanych w Elektrociepłowni Rzeszów, dla których przed Sądem Apelacyjnym uzyskano korzystne rozstrzygnięcia.

12.29. Koszt własny sprzedaży

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- koszt wytworzenia produktów poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów (wyrobów gotowych, półproduktów oraz produkcji w toku) oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- wartość sprzedanej energii elektrycznej, towarów i materiałów według cen nabycia,

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych z uwzględnieniem zasad wyceny środków trwałych oraz zapasów.

12.30. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są w szczególności pozycje związane:

- ze zbyciem rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych,
- z utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi lub odnoszonymi w koszt własny sprzedaży,
- z przekazaniem lub otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych,
- z odszkodowaniami, karami i grzywnami oraz innymi kosztami nie związanymi ze zwykłą działalnością.

12.31. Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe obejmują w szczególności przychody i koszty dotyczące:

- zbycia aktywów finansowych oraz udziałów w jednostkach nieobjętych konsolidacją,
- aktualizacji wartości instrumentów finansowych, z wyłączeniem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki przeszacowania odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny,
- przychodów z tytułu udziału w zyskach innych jednostek,
- odsetek,
- zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt odwracania dyskonta),
- różnic kursowych będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen bilansowych aktywów i pasywów na koniec okresu sprawozdawczego, za wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej środka trwałego, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek oraz różnic kursowych z tytułu wyceny instrumentów kapitałowych w walucie obcej zakwalifikowanych do portfela AFS,
- pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do wartości bilansowej netto danego instrumentu finansowego przy uwzględnieniu zasady istotności. Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

12.32. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto przypadającego dla akcjonariuszy jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

12.33. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane jest metoda pośrednią.

13. Zmiana zasad rachunkowości i prezentacji danych

W ciągu okresu sprawozdawczego Grupa Kapitałowa zmieniła wybrane zasady rachunkowości dotyczące ujmowania uprawnień do emisji gazów cieplarnianych oraz zmieniła prezentację wybranych pozycji aktywów, zobowiązań, przychodów i kosztów. Zmiany mają na celu rzetelniejszą i bardziej prawidłową prezentację odpowiednich zdarzeń gospodarczych oraz aktywów i zobowiązań Grupy.

Zmiana polityki rachunkowości w zakresie ujmowania uprawnień do emisji gazów cieplarnianych i rezerw na zobowiązania z tytułu emisji

W poprzednich okresach sprawozdawczych spółki Grupy Kapitałowej PGE wykazywały uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (EUA) otrzymane za darmo w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień (KPRU) w wartości zerowej. Z kolei rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów objętych systemem uprawnień do emisji była tworzona tylko wówczas, gdy rzeczywista emisja oraz plany produkcji pokazywały niedobór uprawnień do emisji w całym okresie rozliczeniowym. Jednostki Grupy rozliczały niedobór uprawnień do emisji na podstawie alokacji uprawnień w całym okresie rozliczeniowym, zgodnie z zakładanymi na dany okres planami produkcji i emisji.

Zgodnie ze zaktualizowaną polityką rachunkowości EUA otrzymane nieodpłatnie w ramach KPRU są ujmowane w ewidencji na początku okresu, na który zostały przyznane, w wartości godziwej właściwej na dzień początkowego ujęcia. EUA otrzymane nieodpłatnie są ujmowane drugostronnie w pozycji rozliczeń międzyokresowych przychodów. W ciągu danego okresu sprawozdawczego EUA są rozliczane w równych ratach z pozycji rozliczeń międzyokresowych przychodów w korespondencji z odpowiednimi pozycjami sprawozdania z całkowitych dochodów. Z kolei rezerwę na zobowiązania z tytułu emisji CO₂ jednostka ewidencjonuje w odniesieniu do całości emisji CO₂. Koszt utworzenia rezerwy w wysokości odpowiadającej rozliczeniu EAU z pozycji rozliczeń międzyokresowych przychodów prezentuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po skompensowaniu.

Zmiana wyceny wybranych instrumentów finansowych oraz zmiana prezentacji wybranych aktywów, zobowiązań, przychodów i kosztów

W ciągu bieżącego okresu sprawozdawczego Grupa zmieniła prezentację niektórych przychodów i kosztów, ponadto zmieniła w aktywach i zobowiązaniach prezentację tzw. „doszacowania sprzedanej energii elektrycznej” (szacunek sprzedaży energii elektrycznej nieodczytanej na urządzeniach pomiarowych na dzień bilansowy) oraz skorygowała wycenę wybranych instrumentów finansowych.

W związku z powyższym Grupa przekształciła dane prezentowane w porównywalnym skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów, skonsolidowanym sprawozdaniu ze zmian w kapitałach własnych oraz w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych. Przekształcenie zostało przedstawione w poniższych tabelach. Odpowiednio przekształcono również informacje prezentowane w pozostałych notach niniejszego sprawozdania finansowego.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane publikowane)	Zmiana zasad prezentacji przychodów i kosztów oraz korekta CO₂	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Działalność operacyjna			
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia akcyzy	19.758.510	9.681	19.768.191
Podatek akcyzowy	(451.932)	-	(451.932)
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów	19.306.578	9.681	19.316.259
Przychody ze sprzedaży usług	805.398	(14.716)	790.682
Przychody z wynajmu	30.276	-	30.276
Przychody z tytułu rekompensat KDT	334.213	-	334.213
Przychody ze sprzedaży	20.476.465	(5.035)	20.471.430
Koszt własny sprzedaży	(14.071.540)	(180.840)	(14.252.380)
Zysk brutto ze sprzedaży	6.404.925	(185.875)	6.219.050
Pozostałe przychody operacyjne	666.403	-	666.403
Koszty sprzedaży i dystrybucji	(1.527.718)	(7.910)	(1.535.628)
Koszty ogólnego zarządu	(950.702)	157.688	(793.014)
Pozostałe koszty operacyjne	(407.575)	-	(407.575)
Przychody finansowe	422.115	(27.029)	395.086
Koszty finansowe	(558.217)	27.029	(531.188)
Udział w zysku jednostek stowarzyszonych	227.019	-	227.019
Zysk brutto	4.276.250	(36.097)	4.240.153
Podatek dochodowy	(673.400)	6.858	(666.542)
Zysk netto z działalności kontynuowanej	3.602.850	(29.239)	3.573.611
Działalność zaniechana			
Zysk za rok obrotowy na działalności zaniechanej	24.237	-	24.237
Zysk netto za okres sprawozdawczy	3.627.087	(29.239)	3.597.848
Inne dochody za okres obrotowy, netto	1.837	-	1.837
ŁĄCZNE CAŁKOWITE DOCHODY	3.628.924	(29.239)	3.599.685
Zysk netto przypadający na:			
- akcjonariuszy jednostki dominującej	3.014.120	(23.851)	2.990.269
- udziałowców niekontrolujących	612.967	(5.388)	607.579
Łączne całkowite dochody przypadające na :			
- akcjonariuszy jednostki dominującej	3.015.957	(23.851)	2.992.106
- udziałowców niekontrolujących	612.967	(5.388)	607.579
Zysk na jedną akcję (w złotych)			
- podstawowy z zysku za rok obrotowy	1,70	(0,02)	1,68
- podstawowy z zysku z działalności kontynuowanej	1,70	(0,02)	1,68

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Stan na 31 grudnia 2010 <i>(dane publikowane)</i>	Korekta wyceny instrumentów finansowych	Zmiana zasad prezentacji doszacowania	Zmiana zasad prezentacji aktywów przeznaczonych do sprzedaży	Korekta CO ₂	Stan na 31 grudnia 2010 <i>(dane przekształcone)</i>
Aktywa obrotowe						
Zapasy	1.090.549	-	-	-	-	1.090.549
Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych	-	-	-	-	2.625.535	2.625.535
Należności z tytułu podatku dochodowego	29.976	-	-	-	-	29.976
Należności z tytułu dostaw i usług	2.094.506	-	(475.915)	-	-	1.618.591
Pozostałe pożyczki i należności finansowe	796.663	-	-	-	-	796.663
Krótkoterminowe aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	130.924	(50.673)	-	-	-	80.251
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	445.809	-	475.915	-	(168.810)	752.914
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.730.423	-	-	-	-	2.730.423
Aktywa grupy zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	-	-	-	7.572	-	7.572
Aktywa obrotowe związane z działalnością zaniechaną	10.095	-	-	-	-	10.095
Aktywa obrotowe łącznie	7.328.945	(50.673)	-	7.572	2.456.725	9.742.569
Aktywa grupy zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	7.572	-	-	(7.572)	-	-

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (ciąg dalszy)

	Stan na 31 grudnia 2010 <i>(dane publikowane)</i>	Korekta wyceny instrumentów finansowych	Zmiana zasad prezentacji doszacowania	Korekta CO ₂	Stan na 31 grudnia 2010 <i>(dane przekształcone)</i>
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej					
Kapitał podstawowy	18.697.837	-	-	-	18.697.837
Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych	(1.081)	-	-	-	(1.081)
Akcje własne	(229)	-	-	-	(229)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	945	-	-	-	945
Kapitał zapasowy	6.727.589	-	-	-	6.727.589
Pozostałe kapitały rezerwowe	49.779	-	-	-	49.779
Zyski zatrzymane	11.609.114	(50.673)	-	(74.574)	11.483.867
Kapitał własny przypisany udziałom niekontrolującym	598.819	-	-	(2.861)	595.958
Kapitał własny ogółem	37.682.773	(50.673)	-	(77.435)	37.554.665
Zobowiązania długoterminowe					
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, obligacje i leasing	1.804.429	-	-	-	1.804.429
Pozostałe zobowiązania	14.403	-	-	-	14.403
Rezerwy	3.072.295	-	-	289.940	3.362.235
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1.194.763	-	-	(18.164)	1.176.599
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	1.112.553	-	-	-	1.112.553
Zobowiązania długoterminowe związane z działalnością zaniechaną	1.366	-	-	-	1.366
Zobowiązania długoterminowe łącznie	7.199.809	-	-	271.776	7.471.585

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (ciąg dalszy)

	Stan na 31 grudnia 2010 <i>(dane publikowane)</i>	Korekta wyceny instrumentów finansowych	Zmiana zasad prezentacji doszacowania	Korekta CO ₂	Stan na 31 grudnia 2010 <i>(dane przekształcone)</i>
Zobowiązania krótkoterminowe					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	986.301	-	(6.077)	-	980.224
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	41.165	-	-	-	41.165
Bieżąca część oprocentowanych kredytów bankowych, pożyczek, obligacji	914.956	-	-	-	914.956
Pozostałe zobowiązania finansowe	1.259.478	-	6.077	-	1.265.555
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	1.396.213	-	-	-	1.396.213
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	218.158	-	-	-	218.158
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	100.157	-	-	-	100.157
Rezerwy krótkoterminowe	1.668.640	-	-	2.262.384	3.931.024
Zobowiązania krótkoterminowe związane z działalnością zaniechaną	6.289	-	-	-	6.289
Zobowiązania krótkoterminowe łącznie	6.591.357	-	-	2.262.384	8.853.741

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane publikowane)	Zmiana prezentacji doszacowania oraz korekta CO₂	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto z działalności zaniechanej	29.671	-	29.671
Zysk brutto z działalności kontynuowanej	4.276.250	(36.097)	4.240.153
Korekty o pozycje:			
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	(227.019)	-	(227.019)
Amortyzacja	2.655.210	-	2.655.210
Odsetki i dywidendy, netto	253.505	-	253.505
(Zysk)/ strata na działalności inwestycyjnej	(84.256)	-	(84.256)
Zmiana stanu należności	170.978	-	170.978
Zmiana stanu zapasów	180.616	-	180.616
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	141.759	-	141.759
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	28.552	621.258	649.810
Zmiana stanu rezerw	(57.425)	(585.161)	(642.586)
Podatek dochodowy zapłacony	(852.003)	-	(852.003)
Pozostałe	95.122	-	95.122
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	6.610.960	-	6.610.960

14. Informacje dotyczące segmentów działalności

Grupa prezentuje informacje dotyczące segmentów działalności zgodnie z MSSF 8 *Segmenty operacyjne* za bieżący oraz porównywalny okres sprawozdawczy. Podział sprawozdawczości Grupy oparty jest na segmentach branżowych:

- Energetyka Konwencjonalna obejmuje poszukiwanie i wydobycie węgla brunatnego oraz produkcję energii w elektrowniach oraz elektrociepłowniach należących do Grupy;
- Energetyka Odnawialna obejmująca wytwarzanie przez Grupę energii elektrycznej w elektrowniach szczytowo-pompowych oraz ze źródeł odnawialnych.
- Obrót Hurtowy, obejmujący sprzedaż i zakup energii elektrycznej na rynku hurtowym, obrót uprawnieniami do emisji oraz prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia oraz zakup i dostawy paliw;
- Dystrybucja, obejmująca zarządzanie lokalnymi sieciami dystrybucyjnymi oraz przesyłanie przez nie energii elektrycznej;
- Sprzedaż Detaliczna, obejmująca sprzedaż energii elektrycznej oraz świadczenie usług odbiorcom końcowym;

Organizacja i zarządzanie Grupą odbywa się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych produktów i usług. Każdy z segmentów stanowi strategiczną jednostkę gospodarczą, oferującą inne wyroby i obsługującą inne rynki. Przypisanie poszczególnych jednostek do segmentów działalności zostało przedstawione w nocie nr 2 niniejszego sprawozdania finansowego. Grupa zazwyczaj rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – na warunkach rynkowych.

Dodatkowo Grupa prezentuje obszary geograficzne swojej działalności, które nie stanowią segmentów operacyjnych.

Sezonowość segmentów działalności

Czynniki atmosferyczne powodują sezonowość zapotrzebowania na energię elektryczną i ciepło oraz mają wpływ na techniczne i ekonomiczne warunki ich wytwarzania, dystrybucji i przesyłania, a tym samym wpływają na wyniki uzyskiwane przez spółki Grupy Kapitałowej PGE.

Poziom sprzedaży energii elektrycznej w ciągu roku jest zmienny i zależy przede wszystkim od temperatury powietrza i długości dnia. Co do zasady, niższe temperatury powietrza w zimie i krótsze dni powodują wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną, podczas gdy wyższe temperatury powietrza i dłuższe dni w okresie letnim przyczyniają się do jego spadku. Ponadto, zmiany sezonowe widoczne są wśród wybranych grup odbiorców końcowych. Efekty sezonowości są w szczególności bardziej znaczące dla gospodarstw domowych, niż dla sektora przemysłowego.

Sprzedaż ciepła zależy w szczególności od temperatury powietrza i jest większa w okresie zimowym, a mniejsza w okresie letnim.

Zmiana sposobu prezentacji informacji dotyczących segmentów działalności

W ciągu okresu sprawozdawczego Grupa zmieniła sposób prezentacji wyników osiągniętych przez poszczególne segmenty oraz sposób prezentacji przypisanych aktywów i zobowiązań. Zgodnie ze zmienionymi zasadami prezentacji korekty konsolidacyjne wprowadzane na szczeblu jednostki dominującej nie są przypisywane do poszczególnych segmentów branżowych lecz prezentowane osobno i uzgadniają informacje segmentowe do wartości skonsolidowanych Grupy Kapitałowej. Powyższa zmiana oraz aktualizacje polityki rachunkowości opisane w nocie nr 13 niniejszego sprawozdania finansowego spowodowały odpowiednie przekształcenie danych porównywalnych.

Informacje dotyczące segmentów branżowych

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Segment: Energetyka Konwencjonalna	Segment: Energetyka Odnawialna	Segment: Obrót hurtowy	Segment: Dystrybucja	Segment: Sprzedaż detaliczna	Działalność pozostała	Korekty konsolidacyjne	Razem działalność kontynuowana
Przychody								
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	12.804.438	512.415	761.665	885.039	12.184.776	928.765	34.256	28.111.354
Sprzedaż między segmentami	745.416	19.214	9.472.983	4.367.971	316.636	901.595	(15.823.815)	-
Sprzedaż wewnątrz segmentu	1.970	2.361	121.601	-	-	47.952	(173.884)	-
Przychody segmentu ogółem	13.551.824	533.990	10.356.249	5.253.010	12.501.412	1.878.312	(15.963.443)	28.111.354
Wynik								
EBIT *)	2.988.987	86.952	180.906	705.279	124.211	35.373	22.772	4.144.480
EBITDA **)	4.526.768	214.409	204.417	1.619.265	133.842	150.056	6.279	6.855.036
Przychody (koszty) finansowe netto								1.846.541
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych								174.373
Zysk (strata) przed opodatkowaniem								6.165.394
Podatek dochodowy								(1.194.484)
Zysk (strata) netto za rok obrotowy								4.970.910
Aktywa i zobowiązania								
Aktywa segmentu z wyłączeniem należności z tyt. dostaw i usług	31.770.357	1.894.750	361.255	14.193.821	716.274	1.149.518	(801.421)	49.284.554
Należności z tyt. dostaw i usług	345.151	44.986	630.972	362.224	1.214.149	290.458	(1.120.201)	1.767.739
Udziały w jednostce stowarzyszonej	-	-	-	-	-	-	-	55.062
Aktywa nieprzypisane								7.655.276
Aktywa ogółem								58.762.631
Zobowiązania segmentu z wyłączeniem zobowiązań z tyt. dostaw i usług	8.409.183	82.224	508.628	1.644.197	1.648.791	352.234	(29.776)	12.615.481
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług	704.296	18.229	441.106	203.559	613.283	187.093	(1.050.394)	1.117.172
Zobowiązania nieprzypisane								3.856.718
Zobowiązania ogółem								17.589.371
Pozostałe informacje dotyczące segmentu								
Nakłady inwestycyjne	2.922.877	148.505	10.037	1.254.635	5.079	123.727	(151.256)	4.313.604
Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych i niefinansowych	(7.579)	3.637	152	4.794	7.168	1.644	1.541	11.357
Amortyzacja	1.537.781	127.457	23.511	913.986	9.630	114.682	(16.491)	2.710.556
Pozostałe koszty niepieniężne ***)	3.321.320	7.697	62.326	199.038	1.160.557	47.092	7.925	4.805.955

*) EBIT = zysk (strata) przed opodatkowaniem i przychodami / kosztami finansowymi

**) EBITDA = EBIT + amortyzacja

***) Zmiany o charakterze niepieniężnym rezerw m.in. na odprawy emerytalne i rentowe, rekultywację, uprawnienia do emisji CO₂, nagrody jubileuszowe, taryfę pracowniczą.

*Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia
31 grudnia 2011 roku zgodne z MSSF (w tysiącach złotych)*

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku (dane przekształcone)	Segment: Energetyka Konwencjonalna	Segment: Energetyka Odnawialna	Segment: Obrót hurtowy	Segment: Dystrybucja	Segment: Sprzedaż detaliczna	Działalność pozostała	Korekty konsolidacyjne	Razem działalność kontynuowana
Przychody								
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	2.330.198	487.021	4.681.387	638.005	11.497.748	803.811	33.260	20.471.430
Sprzedaż między segmentami	9.958.942	155.512	7.066.468	4.393.675	966.846	953.934	(23.495.377)	-
Sprzedaż wewnątrz segmentu	1.574	5.783	81.031	-	-	46.886	(135.274)	-
Przychody segmentu ogółem	12.290.714	648.316	11.828.886	5.031.680	12.464.594	1.804.631	(23.597.391)	20.471.430
Wynik								
EBIT *)	2.925.397	135.277	199.905	533.461	204.472	93.319	57.405	4.149.236
EBITDA **)	4.426.029	264.955	228.930	1.407.883	213.519	213.372	43.236	6.797.924
Przychody (koszty) finansowe netto								(136.102)
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych								227.019
Zysk (strata) przed opodatkowaniem								4.240.153
Podatek dochodowy								(666.542)
Zysk (strata) netto za rok obrotowy								3.573.611
Aktywa i zobowiązania								
Aktywa segmentu z wyłączeniem należności z tyt. dostaw i usług	29.279.206	1.697.060	943.762	13.486.256	233.867	1.035.712	(272.664)	46.403.199
Należności z tyt. dostaw i usług	972.478	55.977	873.881	630.751	1.484.505	288.588	(2.687.589)	1.618.591
Udziały w jednostce stowarzyszonej	-	-	-	-	-	-	-	1.408.465
Aktywa nieprzypisane								4.449.736
Aktywa ogółem								53.879.991
Zobowiązania segmentu z wyłączeniem zobowiązań z tyt. dostaw i usług	7.854.432	85.308	1.518.099	463.960	1.083.607	260.069	(42.170)	11.223.305
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług	574.950	37.596	253.081	984.236	1.155.070	160.181	(2.184.890)	980.224
Zobowiązania nieprzypisane								4.121.797
Zobowiązania ogółem								16.325.326
Pozostałe informacje dotyczące segmentu								
Nakłady inwestycyjne	3.901.127	191.844	20.665	1.054.043	24.554	178.426	(47.626)	5.323.033
Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych i niefinansowych	(19.363)	263	426	55	1.661	3.589	(17.048)	(30.417)
Amortyzacja	1.500.632	129.678	29.025	874.421	9.047	120.053	(14.168)	2.648.688
Pozostałe koszty niepieniężne ***)	2.988.437	1.353	20.151	22.761	171.854	13.431	(10.679)	3.207.308

*) EBIT = zysk (strata) przed opodatkowaniem i przychodami / kosztami finansowymi

**) EBITDA = EBIT + amortyzacja

***) Zmiany o charakterze niepieniężnym rezerw m.in. na odpisy emerytalne i rentowe, rekultywację, uprawnienia do emisji CO₂, nagrody jubileuszowe, taryfę pracowniczą.

Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku.

Przychody	Rynek krajowy	Kraje Unii Europejskiej	Pozostałe kraje	Razem
Przychody z działalności kontynuowanej	27.590.578	505.224	15.552	28.111.354
Przychody obszaru	27.590.578	505.224	15.552	28.111.354
Pozostałe informacje dotyczące obszaru	Rynek krajowy	Kraje Unii Europejskiej	Pozostałe kraje	Razem
Aktywa obszaru	50.999.988	52.305	-	51.052.293
Aktywa nieprzypisane	7.655.276	-	-	7.655.276
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	55.062	-	-	55.062
Aktywa ogółem	58.710.326	52.305	-	58.762.631

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku.

Przychody	Rynek krajowy	Kraje Unii Europejskiej	Pozostałe kraje	Razem
Przychody z działalności kontynuowanej	19.882.196	572.098	17.136	20.471.430
Przychody obszaru	19.882.196	572.098	17.136	20.471.430
Pozostałe informacje dotyczące obszaru	Rynek krajowy	Kraje Unii Europejskiej	Pozostałe kraje	Razem
Aktywa obszaru	48.019.086	2.704	-	48.021.790
Aktywa nieprzypisane	4.436.009	13.727	-	4.449.736
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	1.408.465	-	-	1.408.465
Aktywa ogółem	53.863.560	16.431	-	53.879.991

15. Przychody i koszty

15.1. Przychody ze sprzedaży

	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Przychody z działalności operacyjnej		
<i>Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia akcyzy</i>	27.402.134	19.768.191
<i>Podatek akcyzowy</i>	(459.311)	(451.932)
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów	26.942.823	19.316.259
Przychody ze sprzedaży usług	697.591	790.682
Przychody z wynajmu	31.430	30.276
Przychody z tytułu rekompensat KDT	439.510	334.213
Przychody ze sprzedaży	28.111.354	20.471.430

Istotny wzrost przychodów ze sprzedaży towarów i produktów w okresie zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku w porównaniu do okresu zakończonego dnia 31 grudnia 2010 roku wynika głównie ze zmiany modelu obrotu energią elektryczną w Grupie Kapitałowej PGE, który został opisany w nocie 45.7 niniejszego sprawozdania finansowego.

Kwestia przychodów z tytułu rekompensat KDT została opisana w nocie 45.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

15.2. Koszty w układzie rodzajowym i kalkulacyjnym

Koszty w układzie rodzajowym	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Amortyzacja	2.710.556	2.648.688
Zużycie materiałów i energii	3.874.131	3.854.185
Usługi obce	2.547.869	2.562.787
Podatki i opłaty	2.359.606	2.289.768
Koszty świadczeń pracowniczych	4.259.821	4.063.140
Pozostałe koszty rodzajowe	290.209	240.104
Koszty według rodzaju, razem	16.042.192	15.658.672
Zmiana stanu produktów	(2.712)	(10.981)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	(866.472)	(849.746)
Koszty sprzedaży i dystrybucji	(1.638.068)	(1.535.628)
Koszty ogólnego zarządu	(819.308)	(793.014)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	7.905.155	1.783.077
Koszt własny sprzedaży	20.620.787	14.252.380

W bieżącym okresie Grupa Kapitałowa zmieniła zasady prezentacji tzw. kontraktów menadżerskich w układzie rodzajowym kosztów. Wcześniej koszty te były prezentowane w pozycji świadczeń pracowniczych, obecnie są prezentowane w pozostałych kosztach rodzajowych. W celu zachowania porównywalności odpowiednie pozycje kosztów rodzajowych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku zostały odpowiednio przekształcone.

15.3. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Pozostałe przychody operacyjne		
Zysk ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	14.988	12.311
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności	52.637	23.021
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów	2.203	17.537
Rozwiązanie rezerw bilansowych	41.401	356.931
Kary, grzywny, odszkodowania	445.814	158.257
Dotacje	15.219	10.116
Zwrot podatków	2.991	11.024
Zwrot kosztów postępowania sądowego	2.894	2.272
Umorzone zobowiązania	252	407
Środki otrzymane nieodpłatnie	1.361	1.828
Przychody refakturowane	14	15
Nadwyżki / ujawnienia aktywów	10.746	15.687
Zysk ze zbycia spółek zależnych	407	27.858
Przychody z nielegalnego poboru energii	5.954	7.609
Pozostałe	27.103	21.530
Pozostałe przychody operacyjne ogółem	623.984	666.403

W roku 2011 w pozycji kar, grzywien i odszkodowań Grupa Kapitałowa PGE ujęła przede wszystkim naliczone i otrzymane kary od konsorcjum firm Alstom. Kwestia została opisana w nocie nr 45.11 niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe koszty operacyjne		
Korekta rozrachunków z tyt. rekompensat KDT	1.037.632	-
Utworzenie odpisów aktualizujących należności	42.259	58.840
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów	16.590	4.461
Strata ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	3.400	8.508
Utworzenie rezerw bilansowych	222.345	121.432
Przekazane darowizny	4.943	6.367
Odszkodowania	2.647	7.995
Koszty postępowania spornego	5.954	5.877
Likwidacja szkód/ usuwanie awarii	82.423	108.331
Likwidacja rzeczowych aktywów trwałych	35.327	54.931
Umorzenie należności	4.868	3.009
Koszty działalności socjalnej	5.304	6.528
Rekompensaty z tytułu nieotrzymanych akcji	-	8.336
Odpis na goodwill	26.027	-
Pozostałe	22.976	12.960
Pozostałe koszty operacyjne ogółem	1.512.695	407.575

Kwestia korekty rozrachunków z tytułu rekompensat KDT wykazana w powyższej tabeli została opisana w nocie 45.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

15.4. Przychody i koszty finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Przychody finansowe		
Przychody finansowe z tytułu instrumentów finansowych	2.296.211	372.809
Dywidendy	4.290	8.437
Odsetki	223.524	321.571
Aktualizacja wartości/ rozwiązanie odpisów aktualizujących	4.428	15.350
Zysk ze zbycia inwestycji	1.997.607	3.649
Różnice kursowe	66.362	23.802
Pozostałe przychody finansowe	8.186	22.277
Korekta dyskonta	440	74
Odsetki od należności budżetowych	1.726	4.363
Rozwiązanie rezerw bilansowych	5.285	12.777
Pozostałe	735	5.063
Przychody finansowe ogółem	2.304.397	395.086

Zysk ze zbycia inwestycji wykazany w powyższej tabeli dotyczy głównie transakcji zbycia spółki Polkomtel S.A. Niniejsza kwestia została opisana szczegółowo w nocie nr 45.6 niniejszego sprawozdania finansowego.

Koszty finansowe		
Koszty finansowe z tytułu instrumentów finansowych	262.610	338.108
Odsetki	131.735	253.481
Aktualizacja wartości	8.457	3.772
Odpis aktualizujący	2.467	25.448
Strata ze zbycia inwestycji	169	186
Różnice kursowe	119.782	55.221
Pozostałe koszty finansowe	195.246	193.080
Koszty odsetkowe (efekt zwijania dyskonta)	183.184	180.478
Odsetki od zobowiązań budżetowych	945	2.457
Utworzenie rezerw bilansowych	5.862	3.809
Pozostałe	5.255	6.336
Koszty finansowe ogółem	457.856	531.188

15.5. Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące w sprawozdaniu z całkowitych dochodów

	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:	2.643.474	2.573.587
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	2.585.940	2.525.246
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	12.390	4.730
Amortyzacja wartości niematerialnych	43.420	43.482
Odpis aktualizujący wartości niematerialne	516	-
Pozostałe	1.208	129
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży i dystrybucji	18.813	15.203
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	15.467	12.655
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	389	-
Amortyzacja wartości niematerialnych	2.957	2.548
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:	45.011	55.598
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	38.095	45.814
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	144	303
Amortyzacja wartości niematerialnych	6.772	9.238
Pozostałe	-	243
Pozycje ujęte w pozostałych kosztach operacyjnych:	5.325	1.209
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	3	229
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	4.641	1
Amortyzacja wartości niematerialnych	681	-
Pozostałe	-	979
Pozycje ujęte w pozostałych przychodach operacyjnych:	-	17.048
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	-	17.048
Pozycje ujęte w zmianie stanu produktów	2.203	1.930
Pozycje ujęte w koszcie wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	1.054	2.373

16. Koszty świadczeń pracowniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Wynagrodzenia	3.147.980	3.014.043
Koszty ubezpieczeń społecznych	569.826	549.757
Koszty świadczeń emerytalnych	20.407	9.553
Nagrody jubileuszowe, deputaty	90.678	75.214
Inne świadczenia po okresie zatrudnienia	32.233	47.078
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	398.697	367.495
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem, w tym:	4.259.821	4.063.140
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	3.381.959	3.197.799
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	274.808	233.584
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	450.131	479.114
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	153.217	143.753
Zmiana stanu produktów	(294)	8.890

17. Podatek dochodowy

17.1. Podatek w sprawozdaniu z całkowitych dochodów

Główne składniki obciążenia podatkowego za lata zakończone dnia 31 grudnia 2011 roku oraz dnia 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów		
<i>Bieżący podatek dochodowy</i>	996.769	718.742
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	1.017.133	712.520
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(20.364)	6.222
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	197.715	(52.200)
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów	1.194.484	666.542
Obciążenie podatkowe wykazane w działalności zaniechanej	455	5.434
Inne całkowite dochody		
Odroczony podatek dochodowy od niezrealizowanego zysku/(straty) z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	71	19

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za lata zakończone dnia 31 grudnia 2011 roku oraz dnia 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Zysk brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	6.165.394	4.240.153
Zysk przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej	2.159	29.671
Zysk brutto przed opodatkowaniem	6.167.553	4.269.824
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	1.171.835	811.266
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(20.364)	6.222
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	60.316	77.415
Przychody nie będące podstawą do opodatkowania	(63.787)	(103.908)
Rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość aktywa z tytułu podatku odroczonego	-	(130.648)
Pozostałe	46.939	11.629
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 19,4% [2010: 15,7%]	1.194.939	671.976
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów	1.194.484	666.542
Podatek dochodowy przypisany działalności zaniechanej	455	5.434

Efektywna stawka podatkowa o wartości 15,7% wykazana w 2010 roku wynika głównie z rozwiązania odpisu aktualizującego wartość podatku odroczonego od rezerw na rekultywację wyrobisk końcowych w kopalniach węgla brunatnego. Przed 1 września 2010 roku kopalnie węgla brunatnego wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PGE ujmowały odpisem aktualizującym aktywa z tytułu podatku odroczonego związanego z tworzeniem rezerwy na rekultywację wyrobisk końcowych, gdyż koszty te miały być ponoszone po okresie eksploatacji kopalń. W wyniku połączenia spółek wydobywczych z producentami energii w ramach koncernu PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. stało się prawdopodobne, iż przyszłe koszty rekultywacji stanowiąc będą korzyść podatkową. W związku z powyższym w okresie zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa PGE rozwiązała odpis aktualizujący aktywo z tytułu podatku odroczonego w wysokości 130 milionów złotych.

17.2. Podatek odroczony w sprawozdaniu z sytuacji finansowej
Elementy rezerwy z tytułu podatku odroczonego

	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010 <i>(dane przekształcone)</i>
Ulgi inwestycyjne 1996-2000	997	921
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością rzeczowych aktywów trwałych	1.609.978	1.520.852
Naliczone odsetki od lokat, udzielonych pożyczek, obligacji i należności	78.081	31.385
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością pozostałych aktywów finansowych	3.614	601
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań finansowych	10.012	24.967
Przychody okresu niezrealizowane podatkowo	144.730	11.458
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością praw majątkowych pochodzenia energii	37.128	36.576
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	588.597	423.392
Doszacowanie przychodów	132.073	183.026
Uprawnienia do emisji CO ₂	544.978	466.778
Pozostałe	114.373	24.323
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	3.264.561	2.724.279

Elementy aktywa z tytułu podatku odroczonego

	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010 <i>(dane przekształcone)</i>
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością rzeczowych aktywów trwałych	96.987	118.116
Koszty okresu niezrealizowane podatkowo	128.147	5.099
Rezerwy na świadczenia pracownicze	386.747	390.825
Rezerwy na rekultywację wyrobisk końcowych i rekultywację składowisk popiołów	193.615	163.187
Naliczenie premii dla pracowników	16.404	21.046
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów finansowych	19.331	41.841
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań finansowych	30.490	20.455
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością zapasów	27.474	25.094
Wynagrodzenia i świadczenia dla pracowników	33.114	18.259
Straty podatkowe	1.485	-
Nieodpłatnie otrzymana infrastruktura energetyczna i otrzymane opłaty przyłączeniowe	167.201	183.151
Rezerwa na zakup uprawnień do emisji CO ₂	588.972	546.261
Pozostałe rezerwy bilansowe	65.028	58.107
Rezerwa na prawa majątkowe	120.128	106.418
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	208.152	48.220
Pozostałe	93.611	88.222
Aktywa brutto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2.176.886	1.834.301
Odpis aktualizujący wartość aktywów	(445)	-
Aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2.176.441	1.834.301
Po skompensowaniu sald na poziomie spółek grupy kapitałowej podatek odroczonej Grupy prezentowany jest jako:		
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	296.387	286.621
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	(1.384.507)	(1.176.599)

18. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Rzeczowe aktywa trwale obejmują głównie aktywa wytwórcze spółki PGE Energia Odnawialna S.A. o wartości około 20 milionów złotych oraz ośrodki socjalne spółki PGE Dystrybucja S.A. o wartości około 7 milionów złotych. Udziały i akcje przeznaczone do zbycia obejmują pakiety udziałów i akcji w spółkach nieobjętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PGE.

	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010
Aktywa		
Wartości niematerialne	72	-
Rzeczowe aktywa trwale	30.301	3.028
Udziały i akcje przeznaczone do zbycia	2.694	4.544
Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	33.067	7.572
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	-	-
Aktywa/ Zobowiązania netto zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	33.067	7.572

19. Działalność zaniechana

W ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku jednostka dominująca oraz kluczowe spółki zależne nie zaniechały żadnych istotnych obszarów swojej działalności. Tym niemniej, jak opisano w nocie 45.2 niniejszego sprawozdania finansowego, w Grupie PGE przeprowadzany jest Program „Non-core”, w ramach którego zbywane są aktywa nie związane ściśle z działalnością podstawową.

W skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku jako działalność zaniechaną Grupa wykazała wyniki finansowe:

- jednostki zależnej, która została zbyta w ciągu okresu sprawozdawczego: Pracownia Projektowa ENSPRO Sp. z o.o.
- jednostki zależnej, która na dzień 31 grudnia 2011 roku spełniała definicję grupy do zbycia w rozumieniu MSSF 5 *Aktywa przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana*: Budownictwo Hydroenergetyka - Dychów Sp. z o.o.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zysk brutto ze zbycia spółki zależnej wyniósł 420 tysięcy złotych.

Poniżej przedstawiono wielkości dotyczące działalności, która w okresie sprawozdawczym spełniła definicję przeznaczoną do zaniechania:

	Przychody	Koszty	Zysk brutto	Podatek dochodowy	Zysk netto
BH Dychów Sp. z o.o.	95.378	93.343	2.035	431	1.604
PP ENSPRO Sp. z o.o.	1.005	881	124	24	100
RAZEM	96.383	94.224	2.159	455	1.704

Udział akcjonariuszy jednostki dominującej w zysku netto przypisanym do działalności zaniechanej wyniósł w 2011 roku 1.703 tysiące złotych.

W roku 2010 wielkości dotyczące działalności przeznaczonej do zaniechania prezentowały się następująco:

	Przychody	Koszty	Zysk brutto	Podatek dochodowy	Zysk netto
PW Agtel Sp. z o.o.	8.472	8.668	(196)	-	(196)
GKS Bełchatów S.S.A.	8.990	7.142	1.848	-	1.848
TG BEWA Sp. z o.o.	43.725	41.688	2.037	391	1.646
Energoinwest Broker S.A.	28.018	21.036	6.982	1.397	5.585
BH Dychów Sp. z o.o.	80.146	78.287	1.859	389	1.470
PP ENSPRO Sp. z o.o.	2.076	1.795	281	54	227
POEE	89.609	72.749	16.860	3.203	13.657
RAZEM	261.036	231.365	29.671	5.434	24.237

Udział akcjonariuszy jednostki dominującej w zysku netto przypisanym do działalności zaniechanej wyniósł w 2010 roku 17.165 tysięcy złotych.

Aktywa i zobowiązania związane z działalnością zaniechaną wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2011 roku dotyczą aktywów i zobowiązań spółki Budownictwo Hydroenergetyka - Dychów Sp. z o.o.

	BHE Dychów
Aktywa	25.008
Wartości niematerialne	8
Rzeczowe aktywa trwałe	3.684
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	385
Aktywa trwałe związane z działalnością zaniechaną	4.077
Zapasy	127
Należności z tytułu dostaw i usług	16.198
Pozostałe pożyczki i należności finansowe	44
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	2.656
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1.906
Aktywa obrotowe związane z działalnością zaniechaną	20.931
Zobowiązania	15.581
Rezerwy	615
Pozostałe zobowiązania	52
Zobowiązanie długoterminowe związane z działalnością zaniechaną	667
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	9.758
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki	1.500
Pozostałe zobowiązania finansowe	399
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	4.473
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	129
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	434
Rezerwy	1.221
Zobowiązanie krótkoterminowe związane z działalnością zaniechaną	17.914

Na dzień 31 grudnia 2010 roku suma aktywów spółek związanych z działalnością zaniechaną tj. Budownictwo Hydroenergetyka Dychów Sp z o.o. oraz Pracownia Projektowa ENSPRO Sp z o.o. wynosiła 35.717 tysięcy złotych a suma ich zobowiązań wynosiła 28.215 tysięcy złotych.

20. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Jednostki wchodzące w skład Grupy tworzą taki fundusz i dokonują okresowych odpisów. Fundusz nie posiada rzeczowych aktywów trwałych. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Grupy, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Jednostki wchodzące w skład Grupy skompensowały aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu ponieważ aktywa te nie stanowią aktywów Grupy.

Aktywa przypisane do zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w Grupie Kapitałowej wynosiły na dzień 31 grudnia 2011 roku 182.007 tysięcy złotych a na dzień 31 grudnia 2010 roku 180.772 tysięcy złotych.

21. Rzeczowe aktywa trwałe

31 grudnia 2011 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Bilans otwarcia	184.826	22.088.467	25.417.854	365.255	553.689	7.358.214	55.968.305
Zakup bezpośredni	8.578	63	6.669	3.247	3.744	4.224.138	4.246.439
Rozliczenie rzeczowych aktywów trwałych w budowie	12.679	3.577.682	5.642.547	74.584	30.396	(9.337.888)	-
Zbycie	(423)	(9.144)	(8.756)	(12.481)	(1.569)	(3.501)	(35.874)
Przemieszczenia między grupami	(20.646)	60.027	54.892	120.760	(215.033)	-	-
Darowizny i nieodpłatne przekazania	8	9.069	80	-	(77)	5	9.085
Likwidacja	(149)	(125.452)	(647.946)	(3.416)	(4.612)	(496)	(782.071)
Przeznaczone do sprzedaży	(1.317)	(20.234)	(12.486)	(26)	(737)	-	(34.800)
Pozostałe zmiany wartości	11.700	(13.858)	(2.744)	(382)	20.757	29.466	44.939
Bilans zamknięcia	195.256	25.566.620	30.450.110	547.541	386.558	2.269.938	59.416.023
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące							
Bilans otwarcia	16.081	5.422.986	8.582.784	164.115	325.766	14.392	14.526.124
Amortyzacja za okres	1.514	1.044.628	1.514.086	53.591	28.943	-	2.642.762
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	2.930	14.919	1	23	7.434	25.307
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	-	(6.414)	(735)	-	-	(594)	(7.743)
Zbycie	(10)	(4.304)	(6.175)	(10.310)	(1.233)	-	(22.032)
Przemieszczenia między grupami	(6.776)	10.712	36.979	73.274	(114.189)	-	-
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	-	-	(73)	-	(73)
Likwidacja	-	(100.558)	(633.189)	(3.505)	(4.389)	-	(741.641)
Przeznaczone do sprzedaży	-	(3.889)	(1.824)	(17)	(255)	-	(5.985)
Pozostałe zmiany wartości	(1.738)	(8.546)	(2.690)	(4.181)	40.701	939	24.485
Bilans zamknięcia	9.071	6.357.545	9.504.155	272.968	275.294	22.171	16.441.204
Wartość netto na początek okresu	168.745	16.665.481	16.835.070	201.140	227.923	7.343.822	41.442.181
Wartość netto na koniec okresu	186.185	19.209.075	20.945.955	274.573	111.264	2.247.767	42.974.819

31 grudnia 2010 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Bilans otwarcia	191.919	21.232.633	23.997.864	324.109	495.619	5.200.405	51.442.549
Zakup bezpośredni	546	13.953	19.999	1.002	88.796	5.097.990	5.222.286
Rozliczenie rzeczowych aktywów trwałych w budowie	11.480	936.621	1.954.163	45.814	32.877	(2.980.955)	-
Zbycie	(1.552)	(42.688)	(27.682)	(6.522)	(29.824)	(248)	(108.516)
Przemieszczenia między grupami	(16.429)	(148)	17.656	(940)	(139)	-	-
Darowizny i nieodpłatne przekazania	19	6.666	(88)	-	(465)	-	6.132
Likwidacja	(2.005)	(56.386)	(495.884)	(1.728)	(5.840)	(245)	(562.088)
Transfer do działalności zaniechanej	-	(970)	(3.963)	-	(3.654)	-	(8.587)
Pozostałe zmiany wartości	848	(1.214)	(44.211)	3.520	(23.681)	41.267	(23.471)
Bilans zamknięcia	184.826	22.088.467	25.417.854	365.255	553.689	7.358.214	55.968.305
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące							
Bilans otwarcia	15.998	4.474.661	7.546.991	136.577	308.313	14.345	12.496.885
Amortyzacja za okres	3.390	981.658	1.524.019	33.534	45.646	-	2.588.247
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	7.006	847	436	20	706	9.015
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	-	(15.346)	(5.024)	-	-	(659)	(21.029)
Zbycie	(307)	(13.941)	(15.539)	(6.105)	(7.666)	-	(43.558)
Przemieszczenia między grupami	(2.949)	17	3.457	(436)	(89)	-	-
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	(2)	(99)	-	(455)	-	(556)
Likwidacja	(114)	(23.821)	(455.053)	(1.601)	(5.154)	-	(485.743)
Transfer do działalności zaniechanej	-	(348)	(2.135)	-	(2.272)	-	(4.755)
Pozostałe zmiany wartości	63	13.102	(14.680)	1.710	(12.577)	-	(12.382)
Bilans zamknięcia	16.081	5.422.986	8.582.784	164.115	325.766	14.392	14.526.124
Wartość netto na początek okresu	175.921	16.757.972	16.450.873	187.532	187.306	5.186.060	38.945.664
Wartość netto na koniec okresu	168.745	16.665.481	16.835.070	201.140	227.923	7.343.822	41.442.181

W ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku spółki Grupy Kapitałowej ujęły w wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie koszty finansowania zewnętrznego w wysokości 40.193 tysięcy złotych (44.402 tysięcy złotych w ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2010 roku).

Blok nr 14 w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna Oddział Elektrownia Bełchatów

W bieżącym okresie sprawozdawczym spółka PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów zakończyła realizację inwestycji budowy bloku 858 MW. Blok został oddany do eksploatacji we wrześniu 2011 roku. Wartość przyjętych do eksploatacji rzeczowych aktywów trwałych wyniosła 4.286 milionów złotych.

Zmiana szacunku okresów użyteczności rzeczowych aktywów trwałych

W ciągu okresu sprawozdawczego spółki Grupy Kapitałowej dokonały przeglądu okresów użyteczności rzeczowych aktywów trwałych stosowanych dla określenia stawki amortyzacyjnej. W wyniku przeglądu część stawek amortyzacyjnych została zaktualizowana. Zmiana spowodowała zmniejszenie rocznych kosztów amortyzacji o około 29.181 tysięcy złotych.

Wartość odzyskiwalna rzeczowych aktywów trwałych spółek wytwórczych

Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych spółek wytwórczych segmentu energetyki konwencjonalnej na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosi prawie 27 miliardów złotych i stanowi około 45% stanu skonsolidowanych aktywów Grupy Kapitałowej PGE na ten dzień.

W okresie zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku nie nastąpiły istotne zmiany w otoczeniu rynkowym spółek wytwórczych działających w Polsce, tym niemniej z uwagi na zmienną sytuację na rynkach finansowych w drugiej połowie 2011 roku przez pewien czas wartość bilansowa aktywów netto Grupy Kapitałowej była wyższa od wartości kapitalizacji Spółki. W związku z powyższym Grupa Kapitałowa PGE przeprowadziła testy na utratę wartości w odniesieniu do ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”), obejmujących aktywa trwale o charakterze wytwórczym, poprzez ustalenie ich wartości odzyskiwanej na dzień 31 grudnia 2011 roku. Z uwagi na brak porównywalnych transakcji na polskim rynku wartość odzyskiwana aktywów została ustalona metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych netto na podstawie projekcji finansowych przygotowanych na lata 2012 - 2030.

Kluczowe założenia wpływające na oszacowanie wartości użytkowej testowanych CGU to:

- Uznanie za jeden CGU odpowiednio:
 - Oddziału Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów oraz Oddziału Elektrownia Bełchatów,
 - Oddziału Kopalnia Węgla Brunatnego Turów oraz Oddziału Elektrownia Turów,z uwagi na powiązanie technologiczne i ekonomiczne pomiędzy tymi oddziałami;
- przyjęcie ścieżki cen energii elektrycznej na lata 2012 - 2030 uwzględniającej m.in. wpływ rozliczeń w systemie pokrywania kosztów osieroconych według Ustawy o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej oraz kosztów zakupu uprawnień do emisji CO₂;
- przyjęcie ilości otrzymanych nieodpłatnie uprawnień do emisji CO₂ na lata 2008 - 2012 dla poszczególnych CGU zgodnie z Krajowym Planem Rozdziału Uprawnień II oraz decyzją o dodatkowym przydziale uprawnień dla bloku 858MW w Oddziale Elektrownia Bełchatów. Na lata 2013 – 2020 założono proporcjonalną redukcję limitów emisji w stosunku do przydziału średniorocznego z roku 2012, od 47% w roku 2013 do 0% w roku 2020 i w latach kolejnych;
- utrzymanie zdolności produkcyjnych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym;
- przyjęcie średniego ważonego kosztu kapitału po opodatkowaniu w okresie projekcji w przedziale 7,1% - 9,6%;

- otrzymanie przez uprawnionych wytwórców rekompensat z tytułu przedterminowego rozwiązania kontraktów długoterminowych.

Przeprowadzone analizy wrażliwości wskazują, iż najbardziej istotnym czynnikiem wpływającym na szacunek wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne są prognozowane hurtowe ceny energii elektrycznej oraz przyjęte stopy dyskontowe.

W wyniku przeprowadzonych testów na dzień 31 grudnia 2011 wartość dochodowa testowanych rzeczowych aktywów trwałych okazała się wyższa od ich wartości bilansowej, w związku z czym nie wystąpiła konieczność dokonywania odpisów z tytułu utraty wartości.

Szacunek wartości rzeczowych aktywów trwałych spółki dystrybucyjnej

Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych związanych z działalnością dystrybucyjną na dzień bilansowy wynosi ponad 13 miliardów złotych i stanowi prawie 23% sumy skonsolidowanych aktywów. Ich wartość odzyskiwalna zależy głównie od taryfy przyznanej przez Urząd Regulacji Energetyki („URE”). Przychód regulowany (taryfowy) przedsiębiorstw ustalany corocznie w projekcji finansowej zapewnia pokrycie uzasadnionych kosztów: operacyjnych, amortyzacji, podatków, zakupu energii na pokrycie różnicy bilansowej, kosztów przeniesionych oraz osiągnięcie zwrotu z kapitału zaangażowanego w działalność dystrybucyjną na uzasadnionym poziomie. Natomiast poziom zwrotu z zaangażowanego kapitału jak i amortyzacja uzależnione są od tzw. Wartości Regulacyjnej Aktywów.

Ostatnimi laty rynek dystrybucji energii elektrycznej w Polsce znajdował się w fazie znacznych przekształceń. Przedsiębiorstwa dystrybucyjne, w tym jednostki z Grupy PGE, prowadziły intensywne prace z Urzędem Regulacji Energetyki nad kwestią uznania wartości przeszacowanej aktywów jako podstawy dla określenia zwrotu z kapitału w taryfie. W roku 2009 zakończyły się prace zespołu powołanego przez Polskie Towarzystwo Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej („PTPiREE”) z udziałem przedstawicieli Prezesa URE, którego zadaniem było wypracowanie propozycji ujednolicenia zasad wyceny wartości majątku sieciowego dla potrzeb kalkulacji taryf dystrybucyjnych oraz określenie tzw. ścieżki dojścia do pełnego zwrotu z zaangażowanego kapitału w oparciu o wypracowane założenia.

W wyniku wyżej opisanych prac została określona Wartość Regulacyjna Aktywów zakładów dystrybucyjnych wchodzących w skład Grupy PGE. W kilku przypadkach wartość ta jest niższa od wartości bilansowej rzeczowych aktywów trwałych odpowiednich jednostek. Tym niemniej przeprowadzone testy na utratę wartości wskazały, iż na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie istnieje konieczność aktualizacji wartości bilansowej odpowiednich rzeczowych aktywów trwałych.

Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe spółek w Grupie Kapitałowej

W ciągu okresu sprawozdawczego dokonano odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych przeznaczonych do likwidacji w związku z wycofaniem z eksploatacji bloku nr 4 w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Zespół Elektrowni Dolna Odra w wysokości około 14 milionów złotych oraz wybranych zadań inwestycyjnych z obszaru energetyki wiatrowej w wysokości około 3 milionów złotych. W ciągu okresu sprawozdawczego zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku spółki Grupy Kapitałowej PGE nie dokonywały innych istotnych aktualizacji wartości posiadanych rzeczowych aktywów trwałych.

22. Nieruchomości inwestycyjne

	2011	2010
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia	24.959	25.431
Zwiększenia stanu	14.688	538
Amortyzacja	(1.131)	(835)
Zmniejszenia stanu	(5.230)	(175)
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia	33.286	24.959

Nieruchomości inwestycyjne w spółkach Grupy Kapitałowej PGE obejmują głównie budynki znajdujące się na terenie danej spółki, wynajmowane podmiotom trzecim w całości lub w części.

Grupa wycenia nieruchomości inwestycyjne według kosztu nabycia pomniejszonego o umorzenie. Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych nie jest znacząco wyższa od ich wyceny bilansowej z punktu widzenia istotności skonsolidowanego sprawozdania finansowego traktowanego jako całość.

23. Wartości niematerialne

31 grudnia 2011 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Licencje i patenty		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne nie oddane do użytkowania	Razem
			Razem	W tym oprogramowanie			
<u>Wartość początkowa</u>							
Saldo otwarcia	14.031	9.952	340.527	256.417	126.206	25.663	516.379
Zakup bezpośredni	248	-	1.263	1.111	3.943	61.698	67.152
Rozliczenie wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania	-	-	50.122	42.282	12.749	(62.871)	-
Sprzedaż, zbycie	-	-	(81)	(81)	-	-	(81)
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	-	-	7.424	-	7.424
Likwidacja	-	-	(18.516)	(18.476)	(90)	-	(18.606)
Przeznaczone do sprzedaży	-	(61)	(20)	(20)	-	-	(81)
Pozostałe zmiany wartości	104	-	8.265	75.779	(19.332)	6.274	(4.689)
Saldo zamknięcia	14.383	9.891	381.560	357.012	130.900	30.764	567.498
<u>Umorzenie oraz odpisy aktualizujące</u>							
Saldo otwarcia	11.813	-	231.738	181.155	69.968	231	313.750
Amortyzacja za okres	749	-	47.200	41.536	5.881	-	53.830
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	-	-	-	-	516	516
Sprzedaż, zbycie	-	-	(25)	(25)	-	-	(25)
Likwidacja	-	-	(18.426)	(18.422)	(89)	-	(18.515)
Przeznaczone do sprzedaży	-	-	(10)	(10)	-	-	(10)
Pozostałe zmiany wartości	103	-	6.082	40.239	(5.154)	-	1.031
Saldo zamknięcia	12.665	-	266.559	244.473	70.606	747	350.577
<u>Wartość netto</u>							
Saldo otwarcia	2.218	9.952	108.789	75.262	56.238	25.432	202.629
Saldo zamknięcia	1.718	9.891	115.001	112.539	60.294	30.017	216.921

31 grudnia 2010 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Licencje i patenty		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne nie oddane do użytkowania	Razem
			Razem	W tym oprogramowanie			
<u>Wartość początkowa</u>							
Saldo otwarcia	11.746	-	274.612	203.624	121.013	16.641	424.012
Zakup bezpośredni	2.285	9.952	8.891	8.891	30.079	49.539	100.746
Rozliczenie wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania	-	-	32.757	18.549	7.926	(40.683)	-
Sprzedaż, zbycie	-	-	(1.469)	(1.469)	(101)	-	(1.570)
Przemieszczenia między grupami	-	-	33.505	33.505	(33.505)	-	-
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	-	-	6.689	-	6.689
Likwidacja	-	-	(5.952)	(4.687)	(58)	-	(6.010)
Pozostałe zmiany wartości	-	-	(1.817)	(1.996)	(5.837)	166	(7.488)
Saldo zamknięcia	14.031	9.952	340.527	256.417	126.206	25.663	516.379
<u>Umorzenie oraz odpisy aktualizujące</u>							
Saldo otwarcia	10.281	-	172.843	135.453	87.322	231	270.677
Amortyzacja za okres	1.532	-	47.413	31.418	6.323	-	55.268
Sprzedaż, zbycie	-	-	(952)	(952)	(9)	-	(961)
Przemieszczenia między grupami	-	-	18.892	18.892	(18.892)	-	-
Likwidacja	-	-	(5.734)	(4.677)	(84)	-	(5.818)
Pozostałe zmiany wartości	-	-	(724)	1.021	(4.692)	-	(5.416)
Saldo zamknięcia	11.813	-	231.738	181.155	69.968	231	313.750
<u>Wartość netto</u>							
Saldo otwarcia	1.465	-	101.769	68.171	33.691	16.410	153.335
Saldo zamknięcia	2.218	9.952	108.789	75.262	56.238	25.432	202.629

Wykazana w powyższej tabeli wartość firmy dotyczy głównie transakcji zakupu spółek Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. z siedzibą w Zgierzu oraz Elektrowni Wiatrowej Resko sp. z o.o.

24. Leasing

24.1. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingobiorca

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwołalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	Przyszłe zobowiązania na dzień	
	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 <i>(dane przekształcone)</i>
W okresie do 1 roku	337	456
W okresie od 1 do 5 lat	1.171	1.344
Powyżej 5 lat	2.947	3.215
Opłaty leasingowe ogółem	4.455	5.015

Dodatkowo spółki Grupy Kapitałowej ponoszą koszty opłat rocznych z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów. Wysokość tych kosztów w ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku wyniosła około 13.777 tysięcy złotych.

24.2. Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca

Spółki z Grupy PGE posiadają umowy z PSE-Operator S.A. o świadczenie usług interwencyjnych polegającej na dysponowaniu oraz wykorzystywaniu jednostek wytwórczych przez operatora systemu do interwencyjnego równoważenia bilansu mocy czynnej i biernej w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym (KSE) w celu zapewnienia bieżącego bezpieczeństwa pracy. Umowy te, pomimo że nie posiadają formy prawnej leasingu, przekazują prawo do użytkowania składników aktywów w zamian za serię płatności.

24.3. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2011		Stan na 31 grudnia 2010	
	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie do 1 roku	4.540	3.930	4.462	3.870
W okresie od 1 do 5 lat	5.662	5.098	7.099	6.495
Powyżej 5 lat	713	678	-	-
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	10.915	9.706	11.561	10.365
Minus koszty finansowe	(1.209)	-	(1.196)	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	9.706	9.706	10.365	10.365
Krótkoterminowe	3.930	3.930	3.870	3.870
Długoterminowe	5.776	5.776	6.495	6.495

24.4 Należności z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

	Stan na dzień 31 grudnia 2011		Stan na dzień 31 grudnia 2010	
	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie 1 roku	1.058	825	741	613
W okresie od 1 do 5 lat	1.821	1.578	945	843
Powyżej 5 lat	-	-	-	-
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	2.879	2.403	1.686	1.456
Minus koszty finansowe	(476)	-	(230)	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	2.403	2.403	1.456	1.456
Krótkoterminowe	825	825	613	613
Długoterminowe	1.578	1.578	843	843

25. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności

	Polkomtel	PEC Bogatynia*	Atex	Swe-Pol Link*	RAZEM
Udział w głosach jednostki stowarzyszonej	21,85%	34,93%	43,83%	49,00%	
	Usługi telekomunikacyjne	Przesył, dystrybucja oraz obróć ciepłem	Systemy sterowania i monitoringu	Przesył energii elektrycznej	
Stan na 31 grudnia 2011					
Udział w bilansie jednostki stowarzyszonej:					
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)	-	1.701	-	28.268	29.969
Aktywa trwałe (długoterminowe)	-	8.372	-	277.060	285.432
Zobowiązania krótkoterminowe	-	(520)	-	(39.356)	(39.876)
Zobowiązania długoterminowe	-	(74)	-	(235.730)	(235.804)
Udział w aktywach netto	-	9.479	-	30.242	39.721
Wartość firmy	-	-	-	15.341	15.341
Udziały w jednostkach stowarzyszonych w bilansie	-	9.479	-	45.583	55.062
Rok zakończony 31 grudnia 2011					
Udział w przychodach jednostki stowarzyszonej	858.950	4.599	4.915	75.389	943.853
Udział w zysku (stracie) jednostki stowarzyszonej:	168.148	(261)	709	5.777	174.373
	Polkomtel	PEC Bogatynia	Atex	Swe-Pol Link	RAZEM
Udziały w jednostkach stowarzyszonych na 31 grudnia 2010 roku	1.349.540	9.741	13.787	35.397	1.408.465
Udział w przychodach jednostki stowarzyszonej	1.733.053	5.492	8.120	50.792	1.797.457
Udział w zysku jednostki stowarzyszonej w 2010 roku:	223.889	176	1.048	1.906	227.019

* Dane przed badaniem biegłego rewidenta

Udział w przychodach oraz w zyskach spółek Polkomtel S.A. oraz Atex sp. z o.o. został wykazany za okres do momentu zbycia tych spółek lub spełnienia przez nie definicji aktywów przeznaczonych do sprzedaży w rozumieniu MSSF 5.

Kwestia sprzedaży spółki Polkomtel S.A. została opisana w nocie nr 45.6 niniejszego sprawozdania finansowego.

Spółka Atex sp. z o.o. została sprzedana w grudniu 2011 roku. Zysk brutto ze sprzedaży tej jednostki w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wyniósł 994 tysiące złotych.

Wartość firmy SwePol Link AB

W okresach przed dniem bilansowym jednostka dominująca dokonała przedpłat na usługi przesyłowe na rzecz Vattenfall Aktiebolag („VAB”). Udzielenie przedpłat wynikało z realizacji Umowy Restrukturyzacyjnej zawartej w dniu 28 maja 2003 roku pomiędzy PGE S.A. oraz VAB i było związane z zakupem udziałów w SwePol Link AB oraz budową i eksploatacją stałoprądowego połączenia pomiędzy polskim i szwedzkim systemem elektroenergetycznym. Z uwagi na charakter powyższych transakcji w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym według MSSF część udzielonych przedpłat jest ujmowana jako koszt nabycia udziałów w spółce stowarzyszonej a pozostała część jest prezentowana jako pożyczka. Zwiększony koszt nabycia udziałów w SwePol Link AB wynikający z rozliczania przedpłat został ujęty jako wartość firmy po osiągnięciu 49% udziału w kapitale wynosił 57.244 tysięcy złotych.

Przedpłaty były rozliczane w ramach realizacji powyższej umowy, która wygasła w sierpniu 2010 roku. W ciągu okresu sprawozdawczego w Spółce trwały prace mające na celu uregulowanie kwestii realizacji przedpłat pozostałych po wygaśnięciu umowy z VAB. Spółka zakłada pozytywne rozwiązanie rozliczenia lub zwrotu wartości nominalnej przedpłat w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego, w związku z czym wszystkie aktywa związane z VAB zostały zaprezentowane w pozycji aktywów krótkoterminowych. Tym niemniej wartość aktywów związanych z VAB jest wyższa niż ich wartość nominalna, w związku z czym w poprzednim okresie sprawozdawczym Grupa Kapitałowa dokonała odpisu korygującego wartość firmy prezentowanego w sprawozdaniu finansowym.

26. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

W ciągu okresów obrotowych zakończonych dnia 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku Grupa nie uczestniczyła w istotnych wspólnych przedsięwzięciach.

27. Zapasy

	Stan na dzień 31 grudnia 2011			Stan na dzień 31 grudnia 2010		
	Koszt historyczny	Odpis aktualizujący	Wartość netto możliwa do uzyskania	Koszt historyczny	Odpis aktualizujący	Wartość netto możliwa do uzyskania
Materiały	985.676	(139.796)	845.880	790.493	(130.439)	660.054
Produkty gotowe	5.205	(19)	5.186	37.508	(19)	37.489
Półprodukty i produkcja w toku	57.549	-	57.549	42.863	-	42.863
Prawa pochodzenia energii	385.649	(20)	385.629	342.521	-	342.521
Towary	8.789	(830)	7.959	6.918	(718)	6.200
Uprawnienia do emisji CO ₂	3.744	(620)	3.124	1.634	(212)	1.422
Ogółem	1.446.612	(141.285)	1.305.327	1.221.937	(131.388)	1.090.549
Odpis aktualizujący zapasy na dzień 1 stycznia 2011						(131.388)
Utworzenie odpisów aktualizujących						(24.291)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących						7.232
Wykorzystanie odpisów aktualizujących						9.865
Pozostałe						(2.703)
Odpis aktualizujący zapasy na dzień 31 grudnia 2011						(141.285)

Utworzenie powyższych odpisów aktualizujących dotyczyło głównie zapasów części zamiennych i materiałów w związku z ich amortyzacją lub utratą przydatności dla poszczególnych jednostek. Odwrócenie odpisów aktualizujących dotyczyło głównie zapasów części zamiennych lub materiałów w związku z ich zbyciem lub zagospodarowaniem powyżej uprzednio określonej wartości bilansowej.

28. Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla

W odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej ujmowane są, przeznaczone na własne potrzeby jednostek Grupy Kapitałowej PGE, uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (European Union Allowances- EUA) oraz pozostałe jednostki umarzane w wyniku emisji gazów cieplarnianych (CER, ERU) – zarówno otrzymane nieodpłatnie w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień (KPRU) jak i nabyte. EUA otrzymane nieodpłatnie w ramach KPRU są ujmowane w ewidencji na początku okresu, na który zostały przyznane, w wartości godziwej właściwej na dzień początkowego ujęcia. EUA otrzymane nieodpłatnie są ujmowane drugostronnie w pozycji rozliczeń międzyokresowych przychodów. Jednostki zakupione są prezentowane w cenie nabycia.

Na dzień bilansowy jednostki przeznaczone do wykorzystania na potrzeby własne podlegają ocenie utraty wartości łącznie z odpowiednim ośrodkiem generującym strumienie pieniężne.

	EUA		CER/ERU		Razem wartość
	Ilość	Wartość	Ilość	Wartość	
Stan na 1 stycznia 2011	49.289	2.524.238	2.103	101.297	2.625.535
Zakup	2.575	128.435	13.972	595.407	723.842
Przyznanie w ramach KPRU	53.889	2.926.123	-	-	2.926.123
Umorzenie	(49.348)	(2.540.510)	(7.837)	(368.002)	(2.908.512)
Reklasyfikacja do/z zapasów	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2011	56.405	3.038.286	8.238	328.702	3.366.988

29. Pozostałe aktywa krótko i długoterminowe

Pozostałe aktywa długoterminowe

	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010
Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe w budowie	194.080	217.790
Zaliczki na zakup udziałów	198.150	-
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	47.927	46.642
Pozostałe aktywa ogółem	440.157	264.432

Zaliczki na zakup udziałów obejmują wykazywane przez PGE Energia Odnawialna S.A. zaliczki na zakup udziałów Żuromin sp. z o.o. oraz Pelplin sp. z o.o. Pozostałe rozliczenia międzyokresowe obejmują przede wszystkim nabyte prawo wieczystego użytkowania gruntów, które zgodnie z polityką rachunkowości Grupy Kapitałowej PGE wykazywane jest na podobnych zasadach jak leasing operacyjny.

Pozostałe aktywa krótkoterminowe

	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010 <i>(dane przekształcone)</i>
Koszty rozliczane w czasie		
Podatek od czynności cywilno prawnych	75.300	76.784
Ubezpieczenia majątkowe i deliktowe	28.207	20.339
Usługi informatyczne	4.441	3.634
Rozliczenie w czasie podatku od nieruchomości	-	488
Pozostałe koszty rozliczane w czasie	49.977	37.989
Inne aktywa krótkoterminowe		
Należności z tytułu naliczonego VAT	89.190	75.096
Należności z tytułu akcyzy	19.045	16.727
Pozostałe należności z tytułu podatków	6.534	131
Zaliczki na dostawy rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	12.520	20.743
Przedpłaty na dostawy	208	271
Doszacowanie sprzedaży	502.397	475.915
Należności z tytułu dywidendy	146.443	-
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	12.794	24.797
Pozostałe aktywa ogółem	947.056	752.914

Podatek od czynności cywilno prawnych wykazywany w powyższej tabeli dotyczy realizowanych przez Grupę Kapitałową PGE procesów akwizycyjnych (opisanych w nocie 45.5 niniejszego sprawozdania finansowego).

Doszacowanie sprzedaży obejmuje szacunek sprzedaży energii elektrycznej nieodczytanej na urządzeniach pomiarowych na dzień bilansowy.

Kwestia należności z tytułu dywidend została opisana w punkcie 45.10 niniejszego sprawozdania finansowego.

30. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazywana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosi 4.052.238 tysięcy złotych (na 31 grudnia 2010 roku wynosi 2.730.423 tysiące złotych).

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów składa się z następujących pozycji:

	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010
Środki pieniężne w banku i w kasie	429.435	652.458
Lokaty typu overnight	138.684	749.139
Lokaty krótkoterminowe	3.484.119	1.328.826
Razem	4.052.238	2.730.423
Saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów wykazanych w rachunku przepływów	4.040.902	2.736.859
Pozostające do dyspozycji limity kredytowe	1.621.419	1.195.974

Różnica pomiędzy stanem środków pieniężnych wykazanym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej a tym wykazanym w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych wynika głównie z odsetek naliczonych a nie otrzymanych na dzień bilansowy, różnic kursowych od środków pieniężnych oraz środków pieniężnych przypisanych działalności zaniechanej w wysokości 1.906 tysięcy złotych (patrz nota 19 do niniejszego sprawozdania finansowego).

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania dotyczą głównie Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego oraz Funduszu Rekultywacji Zakładu Górniczego. Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania z tytułu tych Funduszy wynoszą 188.561 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2011 roku i 100.746 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2010 roku.

Ponadto wśród środków pieniężnych wykazanych w powyższej tabeli uwzględniono również środki stanowiące zabezpieczenie rozliczeń PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. z Izbą Rozliczeniową Giełdy Towarowej S.A. (szczegółowy opis w nocie 42.5 niniejszego sprawozdania finansowego).

31. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały

Podstawowym założeniem polityki Grupy w zakresie zarządzania kapitałami jest utrzymanie optymalnej struktury kapitału w długim okresie, zapewnienie dobrego standingu finansowego i bezpiecznych wskaźników struktury kapitału, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy. Istotne jest także utrzymanie silnej bazy kapitałowej, będącej podstawą budowania zaufania ze strony przyszłych inwestorów, kredytodawców oraz rynku i zapewniającej przyszły rozwój Grupy.

31.1. Kapitał podstawowy

	Stan na 31 grudnia 2011
Ilość akcji zwykłych serii A o wartości nominalnej 10 złotych każda	1.470.576.500
Ilość akcji zwykłych serii B o wartości nominalnej 10 złotych każda	259.513.500
Ilość akcji zwykłych serii C o wartości nominalnej 10 złotych każda	73.241.482
Ilość akcji zwykłych serii D o wartości nominalnej 10 złotych każda	66.452.245
Łączna ilość akcji	1.869.783.727

	Stan na 31 grudnia 2010
Ilość akcji zwykłych serii A o wartości nominalnej 10 złotych każda	1.470.576.500
Ilość akcji zwykłych serii B o wartości nominalnej 10 złotych każda	259.513.500
Ilość akcji zwykłych serii C o wartości nominalnej 10 złotych każda	73.241.482
Ilość akcji zwykłych serii D o wartości nominalnej 10 złotych każda	66.452.245
Łączna ilość akcji	1.869.783.727

Wszystkie akcje Spółki, z wyjątkiem akcji własnych nabytych w celu umorzenia, zostały opłacone.

Poniżej przedstawiono strukturę własnościową Spółki na dni bilansowe.

	Skarb Państwa	Pozostali akcjonariusze	Razem
Stan na 1 stycznia 2011	69,29%	30,71%	100,00%
Stan na 31 grudnia 2011	69,29%	30,71%	100,00%

Struktura własnościowa na poszczególne dni sprawozdawcze została zaprezentowana na podstawie informacji dostępnych Spółce.

Po dniu bilansowym do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału podstawowego Spółki.

W dniu 29 lutego 2012 roku Skarb Państwa sprzedał 7,01% pakiet akcji Spółki. Zgodnie z otrzymanym zawiadomieniem z Ministerstwa Skarbu Państwa po przeprowadzeniu powyższej transakcji sprzedaży udział Skarbu Państwa w kapitale Spółki wynosi 61,89%.

31.2. Prawa akcjonariuszy

Uprawnienia Skarbu Państwa

Spółka jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. w stosunku do której Skarb Państwa posiada szczególne uprawnienia.

Pomimo, iż akcje Spółki nie są akcjami uprzywilejowanymi, Statut Spółki przewiduje szczególne uprawnienia dla Skarbu Państwa dopóki pozostaje on jej akcjonariuszem. Zgodnie z jego postanowieniami Skarbowi Państwa przysługuje uprawnienie wystąpienia do Zarządu Spółki z pisemnym żądaniem zwołania Walnego Zgromadzenia, żądaniem umieszczenia poszczególnych spraw w porządku obrad, zgłaszania projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mogą zostać wprowadzone do porządku obrad a także uzyskiwania kopii ogłoszeń zamieszczanych w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Na podstawie Statutu Skarb Państwa posiada również szczególne uprawnienie w zakresie wpływu na wybór członków Rady Nadzorczej. Mianowicie wybór połowy członków Rady Nadzorczej powoływanych przez Walne Zgromadzenie, w tym Przewodniczącego Rady Nadzorczej, następuje spośród osób wskazanych przez Skarb Państwa. Prawo to przysługuje Skarbowi Państwa do czasu, gdy jego udział w kapitale zakładowym spadnie poniżej 20%. Ponadto na podstawie Statutu, Skarb Państwa posiada uprawnienie do powoływania i odwoływania jednego członka Rady Nadzorczej w drodze pisemnego oświadczenia składanego Spółce na Walnym Zgromadzeniu lub poza Walnym Zgromadzeniem za pośrednictwem Zarządu, przy czym prawo to Skarb Państwa wykonuje niezależnie od prawa głosu przy wyborze pozostałych członków Rady Nadzorczej.

Dodatkowo gdy wskutek wygaśnięcia mandatu członka Rady Nadzorczej liczba członków Rady Nadzorczej zmniejszy się poniżej określonego w Statucie minimum Zarząd Spółki ma obowiązek niezwłocznie zwołać Walne Zgromadzenie w celu uzupełnienia składu Rady Nadzorczej. W przypadku wygaśnięcia mandatu choćby jednego członka Rady Nadzorczej wybranego w drodze głosowania grupami, Skarb Państwa odzyskuje indywidualne uprawnienie do powołania jednego członka Rady Nadzorczej wybranego w drodze pisemnego oświadczenia.

W dniu 29 czerwca 2011 roku Walne Zgromadzenie przyjęło zmiany do Statutu Spółki, wprowadzając ograniczenia do wykonywania prawa głosu z istniejących akcji. Prawo głosowania akcjonariuszy zostało ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia, z zastrzeżeniem, że dla potrzeb ustalania obowiązków nabywców znacznych pakietów akcji przewidzianych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, takie ograniczenie prawa głosowania uważane będzie za nieistniejące. Powyższe ograniczenie prawa głosowania nie dotyczy Skarbu Państwa oraz akcjonariuszy działających z ww. akcjonariuszem na podstawie zawartych porozumień dotyczących wspólnego wykonywania prawa głosu z akcji. Powyższe ograniczenie prawa głosowania akcjonariuszy obowiązuje do momentu, w którym udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Spółki spadnie poniżej poziomu 5%.

Uprawnienia dotyczące działalności Spółki

Szczególne uprawnienia Skarbu Państwa, które mogą mieć zastosowanie do spółek z Grupy Kapitałowej PGE, przewiduje ustawa z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (Dz. U. z 2010 r., Nr 65 poz. 404). Na podstawie przedmiotowych przepisów Minister Skarbu Państwa, może wyrazić sprzeciw wobec podjętej przez Zarząd uchwały lub innej dokonanej przez Zarząd czynności prawnej, której przedmiotem jest rozporządzenie składnikiem mienia Spółki stanowiące zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej. Sprzeciw obejmuje również uchwały organu spółki dotyczące:

- rozwiązania Spółki,
- zmiany przeznaczenia lub zaniechania eksploatacji składnika mienia wchodzącego w skład infrastruktury krytycznej,
- zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa Spółki,

- zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
- przyjęcia planu rzeczowo-finansowego, planu działalności inwestycyjnej lub wieloletniego planu strategicznego,
- przeniesienia siedziby Spółki za granicę,

jeżeli wykonanie takiej uchwały stanowiłoby rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej. Sprzeciw wyrażany jest w formie decyzji administracyjnej.

Nowa ustawa wprowadza funkcję pełnomocnika ds. infrastruktury krytycznej. Pełnomocnik ma być powoływany przez spółkę w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz dyrektorem Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

31.3. Akcje własne

W wyniku procesu połączenia PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. z PGE Górnictwo i Energetyka S.A. i PGE Energia S.A. w 2010 roku Spółka nabyła 22.898 akcji własnych za kwotę 579 tysięcy złotych. Wartość jednej akcji wynikała z wyceny dokonanej na potrzeby połączenia. Nabycie nastąpiło w celu umorzenia. Umorzenie akcji własnych nastąpi na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia poprzez obniżenie kapitału podstawowego.

31.4. Kapitał zapasowy

Zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości kapitał zapasowy Grupy Kapitałowej jest kapitałem zapasowym wykazywanym w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej.

Kapitał zapasowy został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną, która została pomniejszona o koszty emisji akcji. Ponadto kapitał zapasowy powstał z ustawowych odpisów z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych, a także z nadwyżek z podziału zysku ponad wymagany ustawowo odpis.

W 2010 roku kapitał zapasowy jednostki dominującej powiększył się głównie w wyniku rozliczenia połączenia jednostki dominującej z jednostkami zależnymi, objętymi wcześniej skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym. W związku z powyższym zmiany kapitału zapasowego ujęto drugostronnie z pozycjami zysków zatrzymanych oraz kapitałów własnych przypisanych udziałowcom niekontrolującym.

31.5. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zysk niepodzielony obejmuje również kwoty, które nie podlegają podziałowi, to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy przez jednostkę dominującą:

	Stan na dzień 31 grudnia 2011	Stan na dzień 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Kwoty zawarte w pozycji zyski zatrzymane niepodlegające podziałowi przez jednostkę dominującą:		
Zyski zatrzymane spółek zależnych, przynależne akcjonariuszom jednostki dominującej, w tym korekty konsolidacyjne	8.970.477	8.516.302
Wartość 8% statutowego zysku netto jednostki dominującej do podziału na kapitał zapasowy zgodnie z Kodeksem Spółek Handlowych	-	-
Pozostałe zyski zatrzymane jednostki dominującej niepodlegające podziałowi	(73.769)	(73.333)
Zyski zatrzymane jednostki dominującej, podlegające podziałowi	4.556.115	3.040.898
Łącznie zyski zatrzymane wykazywane w sprawozdaniu skonsolidowanym przynależne akcjonariuszom jednostki dominującej	13.452.823	11.483.867

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych jednostka dominująca oraz jednostki zależne mające status spółek akcyjnych są obowiązane utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki. Na dzień 31 grudnia 2011 kapitał zapasowy PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. ma wartość wyższą niż zakładana w Kodeksie Spółek Handlowych.

Zyski zatrzymane jednostki dominującej zawierają zwiększenia oraz zmniejszenia powstałe w wyniku przekształcenia sprawozdań finansowych z ustawy o rachunkowości na MSSF. Zgodnie z Kodeksem Spółek Handlowych podziałowi pomiędzy akcjonariuszy w dywidendzie podlegają jedynie kapitały powstałe z zysku.

O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie, jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

31.6. Kapitały własne przypisane udziałowcom niekontrolującym

	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Na początek okresu	595.958	7.669.933
Udział w wyniku jednostek zależnych	36.519	607.579
Dywidendy uchwalone przez jednostki zależne	(26.904)	(673.996)
Zmiana zasad rachunkowości	-	7.465
Zakup nowych spółek	(8.676)	7.648
Sprzedaż spółek zależnych	(1)	(13.786)
Przeniesienie udziałów niekontrolujących do kapitałów przynależnych akcjonariuszom jednostki dominującej	-	(3.370.151)
Zakup udziałów niekontrolujących przez Grupę Kapitałową	(182.472)	(3.638.734)
Włączenie nowych spółek do Grupy Kapitałowej na skutek połączeń spółek zależnych	(32)	-
Na koniec okresu	414.392	595.958

Zakup udziałów niekontrolujących w ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2010 roku dotyczy głównie nabycia przez Spółkę akcji jednostek PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., PGE Obrót S.A. oraz PGE Dystrybucja S.A. Przeniesienie udziałów niekontrolujących do kapitałów przynależnych akcjonariuszom jednostki dominującej wynika z połączenia jednostki dominującej ze spółkami PGE Górnictwo i Energetyka S.A. oraz PGE Energia S.A. a także z połączeń pozostałych spółek w ramach realizacji Programu Konsolidacja.

Zakup udziałów niekontrolujących w ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku dotyczy głównie nabycia przez Spółkę akcji PGE Elektrownia Opole S.A.

W poniższej tabeli przedstawiono podział kapitałów własnych przynależnych udziałowcom niekontrolującym do poszczególnych segmentów działalności Grupy Kapitałowej PGE.

	Stan na dzień 31 grudnia 2011	Stan na dzień 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Energetyka Konwencjonalna	292.143	468.002
Energetyka Odnawialna	-	45
Obrót hurtowy	-	-
Dystrybucja	98.249	96.202
Sprzedaż detaliczna	1.546	2.344
Działalność pozostała	22.454	29.365
Razem kapitał udziałowców niekontrolujących	414.392	595.958

Wykazana w powyższej tabeli wartość kapitałów własnych przypadająca na akcjonariuszy niekontrolujących w segmencie sprzedaży detalicznej i segmencie dystrybucji została skorygowana w celu wyeliminowania wpływu powiązań kapitałowych pomiędzy spółkami PGE Obrót S.A. oraz PGE Dystrybucja S.A.

32. Zysk przypadający na jedną akcję

Zasadniczo zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Natomiast zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe) przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego zysku na jedną akcję.

	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)*
Zysk netto z działalności kontynuowanej	4.970.910	3.573.611
Zysk na działalności zaniechanej	1.704	24.237
Zysk netto, przypisany:	4.972.614	3.597.848
- akcjonariuszom jednostki dominującej	4.936.095	2.990.269
- udziałowcom niekontrolującym	36.519	607.579
Zysk netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy Spółki, zastosowany do obliczenia zysku na jedną akcję	4.936.095	2.990.269
Liczba akcji zwykłych na początek okresu sprawozdawczego*	1.869.760.829	1.730.090.000
Liczba akcji zwykłych na koniec okresu sprawozdawczego*	1.869.760.829	1.869.760.829
Średnioważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia zysku na jedną akcję	1.869.760.829	1.776.646.943

* Akcje zwykłe na początek oraz koniec okresu sprawozdawczego nie obejmują akcji własnych objętych przez jednostkę dominującą w celu umorzenia.

W dniu 31 sierpnia 2010 roku zarejestrowano połączenie PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. ze spółkami PGE Górnictwo i Energetyka S.A. oraz PGE Energia S.A. W wyniku połączenia jednostka dominująca wyemitowała akcje dla dotychczasowych akcjonariuszy spółek połączonych. Zgodnie z MSR 33.21 akcje wyemitowane w wyniku połączenia ujęto od momentu, w którym nastąpiło przeniesienie aktywów i zobowiązań spółek zależnych do PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Połączenie ze spółką PGE Electra S.A. w dniu 31 grudnia 2010 roku nie miało wpływu na wysokość kapitału podstawowego Spółki.

33. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do zapłaty

	Dywidenda wypłacona z zysków roku zakończonego dnia		
	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010	31 grudnia 2009
<i>Dywidendy gotówkowe z akcji zwykłych</i>			
Dywidenda z zysków zatrzymanych	-	1.215.345	1.335.330
Dywidenda z pozostałych kapitałów rezerwowych	-	-	-
Dywidendy gotówkowe z akcji zwykłych łącznie	-	1.215.345	1.335.330
Dywidendy gotówkowe na akcję (w złotych)	-	0,65	0,71

Dywidenda w roku 2010 z zysków roku 2009

W dniu 31 sierpnia 2010 roku nastąpiło połączenie PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. ze spółkami PGE Górnictwo i Energetyka S.A. oraz PGE Energia S.A. Ponieważ w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jako dywidendy wypłacone z kapitałów jednostki dominującej przedstawiono odpowiednie wielkości dotyczące połączonych spółek do wyliczenia wartości dywidendy na jedną akcję przyjęto liczbę akcji po podniesieniu kapitału w wyniku połączenia. Dywidenda na akcję wypłacona przez jednostkę dominującą bez uwzględnienia wpływu połączenia ze spółkami zależnymi wynosiła 76 groszy.

Dywidenda w roku 2011 z zysków roku 2010

W dniu 29 czerwca 2011 roku Walne Zgromadzenie Spółki przeznaczyło na wypłatę dywidendy z zysku roku 2010 kwotę 1.215.345 tysięcy złotych. Dywidenda określona uchwałami Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 29 czerwca 2011 roku została wypłacona w dniu 30 września 2011 roku.

Do debiutu na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. podlegała regulacjom dotyczącym wpłaty z zysku przez jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, która wynosi 15% od wyniku brutto Spółki wykazywanego w jednostkowym sprawozdaniu finansowym i pomniejszonego o bieżący podatek dochodowy od osób prawnych. Zgodnie z MSSF wpłata z zysku jest traktowana jako dywidenda wypłacana akcjonariuszowi i prezentowana w zestawieniu zmian w kapitale własnym. Od grudnia 2009 roku Spółka przestała być płatnikiem wpłaty z zysku, tym niemniej w skonsolidowanym zestawieniu zmian w kapitałach własnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku w pozycji dywidend Spółka wykazała korektę wpłat z zysku za lata ubiegłe w wysokości 435 tysięcy złotych.

Dywidenda z zysków roku 2011

W ciągu okresu sprawozdawczego Spółka nie dokonywała wypłaty zaliczek na poczet dywidendy z zysku roku 2011 a niniejsze sprawozdanie finansowe sporządzone zostało przed podziałem zysku i ustaleniem wysokości dywidendy.

Zarząd Spółki rekomenduje wypłatę dywidendy na poziomie 50% zysku netto przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej, wykazywanego w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2011 roku, po uwzględnieniu posiadanych akcji własnych, to jest kwotę 2.468.084 tysiące złotych (co stanowi 1 złoty 32 grosze na akcję).

34. Świadczenia pracownicze

Odprawy, ekwiwalent węglowy, opieka medyczna, odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz inne świadczenia na rzecz emerytów i rencistów

Jednostki Grupy wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury lub renty kwoty odpraw emerytalnych lub rentowych w wysokości określonej przez Zakładowy Układ Zbiorowy. Ponadto byli pracownicy spółek Grupy Kapitałowej otrzymują świadczenia w postaci opieki medycznej, ekwiwalentu węglowego, odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych i tym podobne. W związku z tym jednostki Grupy na podstawie wyceny dokonanej przez firmę aktuarialną tworzą odpowiednią rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z powyższych tytułów.

Taryfa Energetyczna

Na mocy zmienionego w 2005 roku Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy obowiązek wypłaty świadczeń z tzw. „taryfy energetycznej” dla byłych pracowników przemysłu energetycznego i innych uprawnionych osób, przeszedł na poszczególne spółki, z których wywodzą się osoby uprawnione. W związku z powyższym od 2006 roku jednostki Grupy tworzą odpowiednią rezerwę. Wysokość rezerwy szacowana jest przez aktuarium. Koszt tworzenia rezerwy obciąża koszty operacyjne.

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz opieka medyczna

Jednostki Grupy dokonują odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych dla emerytów i rencistów. Jednostki Grupy zapewniają emerytom i rencistom również opiekę medyczną. Na koszty tych świadczeń tworzone są rezerwy, do oszacowania których stosuje się techniki aktuarialne.

Kwoty powyższych rezerw oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Deputat węglowy	Taryfa energetyczna	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	Opieka medyczna	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2011	332.308	124.176	526.198	216.925	37.054	1.236.661
Koszty bieżącego zatrudnienia	11.650	1.106	8.718	3.648	1.321	26.443
Zyski i straty aktuarialne z wyłączeniem korekty stopy dyskonta	(6.393)	(3.254)	(9.828)	(5.989)	350	(25.114)
Wypłacone świadczenia	(17.751)	(7.048)	(19.368)	(7.711)	(1.906)	(53.784)
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	-	9.895	-	-	9.895
Korekta stopy dyskontowej	(6.733)	(2.771)	(21.169)	(6.336)	(1.104)	(38.113)
Koszty odsetek	17.395	6.658	32.814	11.520	2.020	70.407
Pozostałe zmiany	(573)	-	1.398	(538)	(12)	275
Stan na 31 grudnia 2011	329.903	118.867	528.658	211.519	37.723	1.226.670
Krótkoterminowe	56.944	8.144	23.613	10.083	1.811	100.595
Długoterminowe	272.959	110.723	505.045	201.436	35.912	1.126.075

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Deputat węglowy	Taryfa energetyczna	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	Opieka medyczna	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2010	338.702	117.323	443.761	196.790	35.126	1.131.702
Koszty bieżącego zatrudnienia	13.652	1.044	9.642	3.157	668	28.163
Zyski i straty aktuarialne z wyłączeniem korekty stopy dyskonta	(40.805)	325	(1.369)	(2.569)	(1.404)	(45.822)
Wyplacone świadczenia	(14.676)	(6.983)	(16.675)	(5.439)	(1.200)	(44.973)
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	-	9.897	-	-	9.897
Korekta stopy dyskontowej	13.630	5.606	40.346	12.444	2.093	74.119
Koszty odsetek	19.631	6.861	31.910	11.488	2.071	71.961
Transfer do działalności zaniechanej	(88)	-	(143)	(19)	-	(250)
Pozostałe zmiany	2.262	-	8.829	1.073	(300)	11.864
Stan na 31 grudnia 2010	332.308	124.176	526.198	216.925	37.054	1.236.661
Krótkoterminowe	55.407	8.168	22.559	9.970	1.715	97.819
Długoterminowe	276.901	116.008	503.639	206.955	35.339	1.138.842

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Stopa dyskontowa (%)	5,75	5,5
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,5	2,5
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	0,27-9,69	0,27-8,78
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	2,0-5,1	0-7,0
Przewidywana stopa wzrostu wartości usług medycznych (%)	2,2-3,5	2,3-5,0
Przewidywana stopa wzrostu wartości odpisu na ZFŚS (%)	3,5-5,0	3,5-5,0

Na podstawie danych otrzymanych od aktuarium Grupa szacuje, że wpływ zmiany założeń na wysokość rezerw na świadczenia emerytalne, rentowe, deputat węglowy, zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, opiekę medyczną oraz nagrody jubileuszowe (nota nr 35) byłby następujący:

- przyjęcie stopy dyskonta wyższej o 1 punkt procentowy (p.p.) spowodowałoby zmniejszenie wysokości odpowiednich rezerw o około 8% a przyjęcie stopy niższej o 1 p.p. spowodowałoby zwiększenie wysokości odpowiednich rezerw o około 9%,
- przyjęcie planowanych wzrostów podstaw wyższych o 1 p.p. spowodowałoby zwiększenie wysokości odpowiednich rezerw o około 9% a przyjęcie planowanych wzrostów o 1 p.p. niższe spowodowałoby zmniejszenie wysokości odpowiednich rezerw o około 7%.

35. Rezerwy

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Roszczenia od kontrahe- ntów	Na spory sądowe	Rezerwa na zakup uprawnień do emisji CO ₂	Sprawy praco- wnicze	Rezerwy na koszty rekultywacji	Koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	Rezerwa na wartość praw majątkowych przeznaczonych do umorzenia	Pozostałe	Razem
Stan na 1 stycznia 2011 (dane przekształcone)	1.236.661	781.541	350.293	91.529	2.875.058	18.932	930.166	95.441	563.336	350.302	7.293.259
Koszty bieżącego zatrudnienia	26.443	35.534	-	-	-	-	-	-	-	-	61.977
Zyski i straty aktuarialne z wyłączeniem korekty stopy dyskonta	(25.114)	4.585	-	-	-	-	-	-	-	-	(20.529)
Koszty przeszłego zatrudnienia	9.895	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9.895
Aktualizacja wartości rezerwy/ korekta stopy dyskontowej	(38.113)	(12.567)	-	-	-	-	79.500	-	-	-	28.820
Koszty odsetek	70.407	39.477	17.361	-	-	-	53.875	1.977	-	-	183.097
Wypłacone świadczenia / Wykorzystane rezerwy	(53.784)	(89.353)	(763)	(4.037)	(2.908.512)	(4.802)	(4.028)	(12.769)	(1.100.390)	(253.461)	(4.431.899)
Utworzone w ciągu roku obrotowego	-	-	41.442	57.268	3.133.309	6.551	38.952	-	1.174.704	352.502	4.804.728
Rozwiązane	-	-	-	(20.419)	-	(6.853)	-	-	(3.995)	(54.790)	(86.057)
Pozostałe zmiany	275	3.315	-	3.338	-	98	3.574	-	(365)	(2.785)	7.450
Stan na 31 grudnia 2011	1.226.670	762.532	408.333	127.679	3.099.855	13.926	1.102.039	84.649	633.290	391.768	7.850.741
Krótkoterminowe	100.595	95.421	408.333	59.373	3.099.855	3.073	585	4.974	633.290	228.963	4.634.462
Długoterminowe	1.126.075	667.111	-	68.306	-	10.853	1.101.454	79.675	-	162.805	3.216.279

Według obecnych planów rekultywacji wyrobisk końcowych kopalnie węgla brunatnego wchodzące w skład Grupy Kapitałowej szacują, iż koszty będą ponoszone w latach 2032 – 2081 (w przypadku PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów) oraz w latach 2041 – 2090 (w przypadku PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Turów).

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Roszczenia od kontrahe- ntów	Na spory sądowe	Rezerwa na zakup uprawnień do emisji CO ₂	Sprawy praco- wnicze	Rezerwy na koszty rekultywacji	Koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	Rezerwa na wartość praw majątkowych przeznaczonych do umorzenia	Pozostałe	Razem
<i>(dane przekształcone)</i>											
Stan na 1 stycznia 2010	1.131.702	801.866	351.023	85.378	3.520.510	29.349	903.661	102.055	415.155	602.866	7.943.565
Koszty bieżącego zatrudnienia	28.163	43.803	-	-	-	-	-	-	-	-	71.966
Zyski i straty aktuarialne z wyłączeniem korekty stopy dyskonta	(45.822)	(53.829)	-	-	-	-	-	-	-	-	(99.651)
Koszty przeszłego zatrudnienia	9.897		-	-	-	-	-	-	-	-	9.897
Aktualizacja wartości rezerwy/ korekta stopy dyskontowej	74.119	25.880	-	-	-	-	1.030		-	-	101.029
Koszty odsetek	71.961	44.405	-	-	-	-	47.321	5.614	-	-	169.301
Wyplacone świadczenia / Wykorzystane rezerwy	(44.973)	(81.597)		(653)	(3.510.661)	(9.444)	(6.628)	(5.676)	(3.491)	(355.296)	(4.018.419)
Utworzone w ciągu roku obrotowego	-	-	109.883	47.366	2.865.209	24.530	36.443	1.997	152.032	406.943	3.644.403
Rozwiązane	-	-	(110.613)	(34.937)	-	(22.667)	(52.136)	(8.549)	(360)	(301.627)	(530.889)
Transfer do działalności zaniechanej	(250)	(713)	-	-	-	-	-	-	-	(1.101)	(2.064)
Pozostałe zmiany	11.864	1.726	-	(5.625)	-	(2.836)	475	-	-	(1.483)	4.121
Stan na 31 grudnia 2010	1.236.661	781.541	350.293	91.529	2.875.058	18.932	930.166	95.441	563.336	350.302	7.293.259
Krótkoterminowe	97.819	92.297	350.293	61.238	2.532.165	3.614	4.057	17.744	563.336	208.461	3.931.024
Długoterminowe	1.138.842	689.244	-	30.291	342.893	15.318	926.109	77.697	-	141.841	3.362.235

35.1. Rezerwy na świadczenia po okresie zatrudnienia

Wartość rezerw wykazywana w sprawozdaniu finansowym pochodzi z wyceny przygotowanej przez niezależnego aktuarium i została opisana w notce 34 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

35.2. Rezerwy na nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy jednostek Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych. Nagrody są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Wysokość nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Jednostka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Wartość bieżąca zobowiązań jest obliczana na dzień bilansowy przez niezależnego aktuarium.

35.3. Rezerwa na niedobór uprawnień do emisji dwutlenku węgla

Rezerwę na zobowiązania z tytułu emisji CO₂ jednostki Grupy ewidencjonują w odniesieniu do całości emisji CO₂. Rezerwa tworzona jest w wysokości najbardziej właściwego szacunku nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na dzień bilansowy, z uwzględnieniem zaewidencjonowanej wartości EUA otrzymanych nieodpłatnie oraz EUA zakupionych, a także możliwego pokrycia niedoboru certyfikatami CER lub ERU.

35.4. Rezerwy na roszczenia od kontrahentów

Wartość rezerw wykazywaną w tej pozycji dotyczy sporu jednostki dominującej z Alpiq Holding AG. Kwestia została opisana w notce nr 38 niniejszego sprawozdania finansowego.

35.5. Rezerwy na spory sądowe**Rezerwy na korzystanie z gruntów**

Spółki Grupy PGE tworzą rezerwę na odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Kwestia ta dotyczy głównie spółek dystrybucyjnych, posiadających majątek sieciowy. Rezerwa ujęta na dzień bilansowy wynosi łącznie około 95,3 milionów złotych. Rezerwa tworzona jest na sprawy rozpatrywane w postępowaniu sądowym.

Roszczenie Tajfun Real Sp. z o.o.

EXATEL S.A. złożył w 2005 roku oświadczenie o rozwiązaniu z dniem 1 sierpnia Umowy Najmu budynku Tajfun w Warszawie. Spółka Tajfun Real Sp. z o.o. wniosła do Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej o ustalenie, że Umowa Najmu wiąże strony do dnia 31 lipca 2010 roku oraz o zapłatę czynszu za sierpień 2005 roku. Z dniem 24 stycznia 2006 roku Tajfun Real Sp. z o.o. wypowiedziała umowę najmu bez zachowania okresu wypowiedzenia. Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 11 maja 2007 roku oddalił skargę kasacyjną złożoną przez EXATEL S.A. na wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 listopada 2006 roku potwierdzający obowiązywanie Umowy Najmu budynku Tajfun do dnia 31 lipca 2010 roku. W dniu 11 września 2007 roku Tajfun Real Sp. z o.o. wniosła do Sądu Arbitrażowego przy KIG w Warszawie pozew o zapłatę czynszu za okres wrzesień-styczeń 2006 roku. Na dzień bilansowy wysokość rezerwy dotyczącej sporu wynosi 13.631 tysięcy złotych. Zarząd EXATEL S.A. podjął działania zmierzające do polubownego zakończenia sporu, których celem ma być zawarcie przez EXATEL S.A. i Tajfun Real Sp. z o.o. ugody w przedmiotowej sprawie.

35.6. Rezerwy na koszty rekultywacji

Rezerwa na rekultywację wyrobisk kopalnianych

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku Prawo geologiczne i górnicze przedsiębiorca powodujący utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu zobowiązany jest do ich rekultywacji na własny koszt.

PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów oraz PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Turów tworzą rezerwy na rekultywację wyrobisk końcowych. Koszty rekultywacji wyrobisk końcowych ujmowane są i rozliczane w okresie eksploatacji kopalń, z wykorzystaniem metody naturalnej opartej na proporcji wydobywania węgla w stosunku do całych zasobów złoża. Rezerwa na koniec danego roku liczona jest jako iloczyn zdyskontowanej na dany rok łącznej kwoty kosztów rekultywacji oraz wskaźnika wydobywania węgla, pomniejszona o wartość na koniec danego roku Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego tworzonego zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze.

Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów

Jednostki wytwórcze należące do Grupy PGE tworzą rezerwę na rekultywację składowisk odpadów paleniskowych. Rezerwa tworzona jest z wykorzystaniem metody naturalnej proporcjonalnie do stopnia zapełnienia składowiska. Rezerwa na koniec danego roku liczona jest jako iloczyn zdyskontowanej na dany rok łącznej kwoty kosztów rekultywacji oraz stopnia zapełnienia składowiska.

35.7. Koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych

Rezerwa na koszty likwidacji dotyczy części aktywów PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Turów, których wyłączenie z produkcji planowane do roku 2013. Obowiązek przeprowadzenia likwidacji i rekultywacji terenu wynika z „Pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji produkującej energię elektryczną oraz energię ciepłą”, w którym określono sposób restytucji terenu. Utworzona rezerwa, której wysokość ustalono w oparciu o przewidywane koszty likwidacji, jest drugostronnie ujmowana w wartości początkowej rzeczowych aktywów trwałych. Na wynik finansowy Grupy wpływa amortyzacja aktywowanych kosztów likwidacji, która oszacowana jest na podstawie okresu ekonomicznej użyteczności odpowiednich aktywów oraz zmiana wysokości rezerwy wynikająca z odwracania dyskonta na dzień bilansowy. Wartość rezerwy na dzień bilansowy wynosi 84,6 milionów złotych.

35.8. Rezerwa na wartość praw majątkowych przeznaczonych do umorzenia

Spółki wchodzące w skład Grupy tworzą rezerwę na wartość praw pochodzenia energii, dotyczących sprzedaży zrealizowanej w okresie sprawozdawczym lub w okresach poprzednich, w części nieumorzonej do dnia bilansowego. Wartość rezerwy z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosi 633,3 miliony złotych.

35.9. Pozostałe rezerwy

Spór dotyczący zakresu opodatkowania podatkiem od nieruchomości

Główną pozycję pozostałych rezerw stanowi rezerwa na zgłoszone i przewidywane roszczenia dotyczące podatku od nieruchomości. Kwestia sporu została opisana w notce nr 40 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Spór dotyczący umorzenia praw pochodzenia energii

PGE Obrót S.A. jest stroną postępowań prowadzonych przez Urząd Regulacji Energetyki, dotyczących wywiązania się z obowiązku umorzenia praw pochodzenia energii – tzw. zielonych i czerwonych certyfikatów. Na dzień 31 grudnia 2011 roku rezerwa utworzona na poczet potencjalnych kar wynosi około 28,5 milionów złotych. Ostateczna wysokość ewentualnych kar będzie zależeć od wyników prowadzonych postępowań i może ulec zmianie.

Premia roczna

Pracownikom spółek Grupy Kapitałowej PGE S.A. przysługuje tzw. „premia roczna” wypłacana na podstawie ponadzakładowego układu zbiorowego pracy lub uregulowań właściwych dla poszczególnych jednostek. Na dzień 31 grudnia 2011 roku wysokość rezerwy utworzonej na ten cel wynosiła około 71 milionów złotych.

Rezerwa na niewykorzystane urlopy

Grupa tworzy rezerwę na ewentualne świadczenia pracownicze związane z niewykorzystanymi urlopami. Wysokość rezerwy na dzień bilansowy wynosi około 63,6 milionów złotych.

Rezerwa związana z Programem Dobrowolnych Odejść

W bieżącym okresie sprawozdawczym Programy Dobrowolnych Odejść (PDO) zostały uruchomione w pięciu spółkach Grupy Kapitałowej PGE. Łączna kwota utworzonych rezerw oraz kosztów odniesionych w sprawozdanie z całkowitych dochodów okresu zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku wyniosła 94.987 tysiące złotych. Ponieważ spółki rozpoczęły już wypłatę odszkodowań związanych z PDO utworzona rezerwa została częściowo wykorzystana i na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosiła 32.722 tysiące złotych. Dodatkowo na dzień 31 grudnia 2011 roku zostało ujęte zobowiązanie z tego tytułu w kwocie 8.878 tysiące złotych. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania pozostałe zobowiązanie z tytułu powyższych PDO wynosi 713 tysięcy złotych.

Ponadto przed dniem bilansowym został uruchomiony kolejny Program Dobrowolnych Odejść w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Z uwagi na niespełnienie wymaganych w MSR 37 warunków w niniejszym sprawozdaniu sporządzonym na dzień 31 grudnia 2011 roku nie zostały ujęte żadne koszty z tego tytułu.

36. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

Główne składniki pozostałych zobowiązań niefinansowych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010
Zobowiązania z tytułu dywidend	69.355	116.861
Podatek akcyzowy	98.587	93.336
Podatek VAT	271.902	182.335
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	232.712	226.147
Podatek dochodowy od osób fizycznych	111.970	70.124
Opłaty za korzystanie ze środowiska	126.720	116.853
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	309.199	264.518
Wpłaty kontrahentów dotyczące przyszłych okresów	80.351	117.533
Zaliczki otrzymane na dostawy	132.427	125.787
Inne	66.532	82.719
Razem	1.499.755	1.396.213

Pozycja „inne” w głównej mierze obejmuje wpłaty na Zakładowy Fundusz Świadczeń Pracowniczych, Pracowniczy Program Emerytalny i Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

37. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

Dotacje rządowe	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010
Umorzenie pożyczek z funduszy środowiskowych	54.594	42.261
Otrzymane dotacje z NFOŚiGW	66.951	43.885
Dotacja z Unii Europejskiej na CCS	219.307	67.739
Pozostałe rozliczenia dotacji rządowych	24.928	21.747
Rozliczenia międzyokresowe łącznie, w tym:	365.780	175.632
Długoterminowe	361.114	171.218
Krótkoterminowe	4.666	4.414

Pozostałe rozliczenia międzyokresowe przychodów	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010
Nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe	130.410	131.990
Dotacje otrzymane i opłaty przyłączeniowe	799.515	839.048
Przychody z dzierżawy	2.987	3.269
Pozostałe rozliczenia przychodów	73.723	62.771
Rozliczenia międzyokresowe łącznie, w tym:	1.006.635	1.037.078
Długoterminowe	894.184	941.335
Krótkoterminowe	112.451	95.743

W maju 2010 roku PGE Elektrownia Bełchatów S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.) podpisała z Komisją Europejską umowę o dofinansowanie projektu demonstracyjnego pod nazwą „Budowa instalacji do wychwytywania, transportu i geologicznego składowania dwutlenku węgla (CO₂)” na kwotę 180 milionów euro. Środki uzyskane przez Elektrownię Bełchatów na dofinansowanie projektu, zostaną przeznaczone na jeden z trzech kluczowych komponentów instalacji CCS („Carbon Capture and Storage”) - komponent wychwytywania CO₂. Kwestia została również opisana w nocie 45.12 niniejszego sprawozdania finansowego.

Na pozycję dotacje otrzymane w pozycji pozostałych rozliczeń międzyokresowych przychodów składają się głównie opłaty za przyłączenia do sieci energetycznych otrzymane przed dniem 1 lipca 2010 roku, które w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym są traktowane jako dotacje do rzeczowych aktywów trwałych.

38. Zobowiązania i należności warunkowe. Sprawy sądowe

38.1. Zobowiązania warunkowe

Zobowiązania warunkowe	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010
Zabezpieczenie zwrotu dotacji z funduszy środowiskowych	220.891	126.348
Zobowiązania z tytułu pozwów sądowych	12.184	8.598
Roszczenia z tytułu kar umownych	13.858	12.481
Roszczenia pracowników	52.009	-
Odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości	7.296	-
Inne zobowiązania warunkowe	197.524	53.990
Razem zobowiązania warunkowe	503.762	201.417

Zabezpieczenie zwrotu dotacji z funduszy środowiskowych

Zobowiązania przedstawiają wartość możliwych przyszłych zwrotów środków otrzymanych przez spółki Grupy Kapitałowej PGE z funduszy środowiskowych na wybrane inwestycje. Zwrot środków będzie musiał nastąpić jeżeli inwestycje, na które otrzymano dofinansowanie, nie przyniosą oczekiwanego efektu środowiskowego.

Zobowiązania z tytułu pozwów sądowych

Pozycja przedstawia przede wszystkim roszczenia kontrahentów wobec spółek Grupy Kapitałowej z tytułu świadczonych usług lub dostarczonych produktów.

Roszczenia z tytułu kar umownych

Zobowiązanie warunkowe dotyczy głównie naliczonych kar umownych za opóźnienia w realizacji inwestycji wystawionych przez Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino spółce PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.). W lutym 2012 roku spółka zobowiązała się wobec Gminy Gryfino do realizacji dwóch inwestycji o łącznej wartości nie niższej niż 7.733 tysiące złotych do końca 2015 roku. Niezrealizowanie inwestycji objętych ugodą oznaczać będzie dochodzenie przez Gminę Gryfino roszczeń z tytułu kar określonych w umowie.

Roszczenia pracowników

W pozycji tej ujęto przede wszystkim wartość potencjalnych roszczeń części pracowników jednego z pracodawców w spółce zależnej Grupy Kapitałowej PGE, zatrudnionych w ruchu ciągłym, o wypłaty dodatków za pracę w godzinach nadliczbowych. Pracownikom zatrudnionym w ruchu ciągłym u tego pracodawcy, zgodnie z Kodeksem Pracy oraz Zakładowym Układem Zbiorowym, przysługuje w danym miesiącu określona liczba dni wolnych od pracy.

Potencjalne roszczenia pracowników mogą się pojawić w związku z wyrokiem Sądu Okręgowego, rozstrzygającym na korzyść jednego z pracowników interpretację pojęcia dnia wolnego od pracy, którego nie definiują przepisy prawa pracy. Spółka stoi na stanowisku, że przez dzień wolny od pracy należy rozumieć kolejne 24 godziny po zakończeniu pracy przez pracownika na danej zmianie i taką zasadę spółka stosuje udzielając pracownikom dni wolnych od pracy. Natomiast zgodnie z wyrokiem – z którym spółka się nie zgadza – przez dzień wolny od pracy należy rozumieć kolejne 24 godziny po zakończeniu doby pracowniczej, a nie po zakończeniu pracy na danej zmianie.

W związku z powyższym możliwe jest występowanie kolejnych pracowników z roszczeniami o wypłatę dodatków za pracę w godzinach nadliczbowych. Zobowiązanie warunkowe zostało wyliczone dla pracowników, którzy złożyli do pracodawcy wnioski o przedstawienie harmonogramów czasu pracy za trzy ostatnie lata.

Inne zobowiązania warunkowe

Na inne zobowiązania warunkowe składa się głównie nierozliczona wartość środków otrzymanych przez PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. na mocy podpisanej umowy o dofinansowanie projektu demonstracyjnego pn. „Budowa instalacji do wychwytywania, transportu i geologicznego składowania dwutlenku węgla (CO₂)” w wysokości około 184 milionów złotych oraz wartość potencjalnych kar pieniężnych w wysokości prawie 13 milionów złotych związanych

prowadzonymi postępowaniami dotyczącymi ochrony środowiska (naruszenie warunków odprowadzania ścieków oraz wycinki drzew w wybranych spółkach Grupy Kapitałowej PGE).

38.2. Pozostałe kwestie związane ze zobowiązaniami warunkowymi

Bezumowne korzystanie z nieruchomości

Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności Grupa Kapitałowa korzysta z bardzo dużej liczby nieruchomości, na których posadowione są urządzenia, budynki i budowle służące działalności przesyłowej. W stosunku do znacznej liczby nieruchomości istnieją wątpliwości co do prawidłowości tytułu uprawniającego do ich wykorzystywania. W przypadku nieruchomości, w stosunku do których spółki Grupy nie mają tytułu prawnego lub tytuł prawny jest wątpliwy, istnieje ryzyko roszczeń ze strony ich właścicieli, domniemanych właścicieli lub innych osób o wynagrodzenie z tytułu bezumownego korzystania z tych nieruchomości. Jak opisano w nocie nr 35.5 niniejszego sprawozdania finansowego odpowiednia rezerwa tworzona jest na wartość roszczeń zgłoszonych w postępowaniu sądowym. Ponadto w Grupie Kapitałowej PGE występują spory na wcześniejszych etapach postępowania a także nie można wykluczyć zwiększenia liczby i wartości sporów w przyszłości.

Zobowiązania kontraktowe dotyczące zakupu gazu z PGNiG

Zgodnie z zawartymi umowami na zakup gazu, elektrociepłownie z Grupy PGE zobowiązane są do odebrania określonej minimalnej ilości paliwa gazowego a także do nieprzekroczenia określonej wielkości maksymalnej poboru gazu w poszczególnych godzinach i miesiącach. W razie nieodebrania minimalnych ilości gazu elektrociepłownie zobowiązane są do uiszczenia odpowiedniej opłaty obliczonej zgodnie z formułą zawartą w umowach, przy czym umowy przewidują, iż ilości paliwa gazowego nie odebrane przez poszczególne elektrociepłownie, ale opłacone mogą być odebrane w ciągu kolejnych trzech lat umownych. Postanowienia nakładające na elektrociepłownie obowiązek zapłaty za nieodebrane dostawy gazu mogą być źródłem istotnych zobowiązań finansowych po stronie elektrociepłowni w przypadku nieodebrania znacznych ilości gazu. W ocenie Grupy warunki dostaw gazu przez PGNiG do elektrociepłowni z Grupy PGE nie odbiegają jednak od warunków dostaw gazu do innych elektrowni stosowanych na polskim rynku.

Wypełnienie tzw. obliga giełdowego w 2010 roku

Jak opisano w nocie 45.7 niniejszego sprawozdania finansowego w dniu 9 sierpnia 2010 roku weszła w życie nowelizacja ustawy Prawo Energetyczne, która nakłada na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej obowiązek sprzedaży wytworzonej energii na giełdach towarowych. Zgodnie z art. 49a tej ustawy:

- przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej jest obowiązane sprzedawać nie mniej niż 15% energii elektrycznej wytworzonej w danym roku na giełdach towarowych lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący rynek regulowany,
- przedsiębiorstwo energetyczne mające prawo do otrzymania środków na pokrycie kosztów osieroconych na podstawie ustawy z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej, jest obowiązane sprzedawać wytworzoną energię elektryczną nieobjętą obowiązkiem, o którym mowa powyżej, w sposób zapewniający publiczny, równy dostęp do tej energii, w drodze otwartego przetargu, na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący rynek regulowany lub na giełdach towarowych.

Art. 19 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 roku o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw („Ustawa o zmianie PE”) mówi z kolei, że przepisy art. 49a ust. 1 i 2 zmienianej ustawy Prawo energetyczne, stosuje się do energii elektrycznej niesprzedanej do dnia wejścia w życie tej ustawy, przy czym ustawa ta nie definiuje pojęcia „energia elektryczna niesprzedana”.

Zgodnie z przyjętą przez jednostki z Grupy Kapitałowej PGE interpretacją tego przepisu energia elektryczna zakontraktowana przed dniem wejścia w życie Ustawy o zmianie PE jest energią sprzedaną i tym samym zgodnie z art. 19 Ustawy o zmianie PE nie stosuje się do niej przepisów art. 49a ust. 1 i 2 ustawy Prawo energetyczne. W związku z tym po 9 sierpnia 2010 roku, tj. po dniu wejścia w życie wymienionych wyżej przepisów nowelizacji ustawy Prawo Energetyczne, spółki sprzedawały za pośrednictwem giełdy towarowej bądź w inny sposób zapewniający publiczny, równy dostęp do tej energii tylko energię niesprzedaną do czasu wejścia w życie ustawy o zmianie PE. Nie

można jednak wykluczyć wszczęcia przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki postępowania w sprawie nałożenia kary na spółki z powodu różnicy w interpretacji definicji „energii elektrycznej niesprzedanej”. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie zostało wszczęte postępowanie administracyjne w tej sprawie.

38.3. Należności warunkowe

Na dzień bilansowy Grupa posiadała około 54 milionów należności warunkowych dotyczących między innymi otrzymania dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację projektu budowy bloku kogeneracyjnego, zwrotu podatku VAT oraz zgłoszonych roszczeń do ubezpieczycieli za szkody losowe.

Dodatkowo kwestia ewentualnego zwrotu podatku akcyzowego za lata 2006 – 2008 oraz kwestia sporu dotyczącego świadectw pochodzenia energii zostały opisane w notach nr 45.4 oraz nr 45.9 niniejszego sprawozdania finansowego.

38.4. Inne sprawy sądowe i sporne

Ryzyko związane ze sporem PGE – ATEL (obecnie Alpiq Holding AG)

Od 2009 roku PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. jest stroną postępowania arbitrażowego ze spółką Atel. Postępowanie toczy przed Trybunałem Arbitrażowym w Wiedniu. Przedmiotem sporu są roszczenia Atel podnoszone przeciwko PGE, a wynikające z braku realizacji umowy na dostawę energii elektrycznej, która zawarta była między stronami 28 października 1997 roku. Roszczenia zgłoszone przez Atel w uzupełnionym (zmienionym) pozwie z dnia 4 października 2010 roku opiewały łącznie na kwotę około 155 milionów euro. Postępowanie arbitrażowe odbywało się w formie pisemnej i polegało na wymianie pism procesowych między stronami i przedstawianiu Trybunałowi dowodów w postaci pisemnych oświadczeń świadków, biegłych oraz samych stron.

Rozprawa ustna podsumowująca wyniki pisemnego postępowania odbyła się w Wiedniu dniach 12-16 września 2011 roku. W trakcie rozprawy słuchani byli świadkowie obu stron oraz eksperci. Po przeprowadzeniu rozprawy Trybunał nie wydał orzeczenia. Arbitrzy wyznaczyli terminy na złożenie post hearing briefs na 16 listopada 2011 roku (pierwsza tura, termin ostatecznie został przesunięty na wniosek obu stron na dzień 22 listopada) oraz na 17 stycznia 2012 roku (druga tura). Każda ze stron złożyła wymagane pisma w wyznaczonych terminach. W piśmie przedłożonym przez Atel przedstawiono m.in. nową kalkulację roszczeń Atel, które uległy zwiększeniu do łącznej kwoty około 168 milionów euro. Mimo wyznaczenia dodatkowego terminu (18 lutego) do przeprowadzenia ewentualnej rozprawy podsumowującej, rozprawa ta nie doszła do skutku.

Na podstawie dostępnych danych oraz według swojej najlepszej wiedzy PGE S.A. dokonała rzetelnego szacunku roszczeń, co do których istnieje prawdopodobieństwo, iż mogą być uznane przez Trybunał Arbitrażowy za zasadne. Na tak oszacowane roszczenie Spółka utworzyła rezerwę w wysokości ponad 92 miliony euro (w tym kwota główna w wysokości 79 milionów euro). Na obecnym etapie postępowania arbitrażowego nie jest możliwe przewidzenie wyniku postępowania oraz określenie ostatecznej kwoty odszkodowania.

Kwestie prawne związane z Programem Konsolidacja

W ramach Programu Konsolidacja w dniach 3 i 16 sierpnia 2010 roku nadzwyczajne walne zgromadzenia spółek Grupy Kapitałowej PGE podjęły uchwały o połączeniu (uchwały połączeniowe). Do przedmiotowych uchwał nieliczni akcjonariusze spółek wnieśli pozwy o stwierdzenie ich nieważności wraz z ewentualnym żądaniem o ich uchylenie. Dodatkowo powodowie wnosili o zabezpieczenie roszczeń poprzez zawieszenie wykonalności uchwał połączeniowych oraz zawieszenie postępowania rejestrowego.

Przedmiotowe pozwy dotyczą uchwały połączeniowej PGE Elektrownia Opole S.A. oraz uchwał połączeniowych niektórych spółek połączonych w ramach linii biznesowej górnictwo i energetyka konwencjonalna (sprawy prowadzone przez PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.) oraz uchwały połączeniowej podjętej przez akcjonariuszy PGE Górnictwo i Energetyka S.A. (sprawa prowadzona jest przez PGE S.A.).

W przedmiotowych sprawach PGE S.A. oraz pozostałe spółki pozwane aktywnie uczestniczą w prowadzonych postępowaniach, w których kwestionują wszystkie zarzuty sformułowane przez akcjonariuszy. W opinii PGE S.A. oraz pozostałych spółek pozwanych zarzuty akcjonariuszy są pozorne a celem akcjonariuszy jest zakwestionowanie parytetu wymiany akcji, co jest niedopuszczalne w trybie zaskarżania uchwał.

W sprawach rozpoznanych dotychczas w I instancji, Sądy Okręgowe wydały wyroki oddalające powództwa. W wyniku wniesienia apelacji przez niektórych z akcjonariuszy mniejszościowych pozwanych spółek, Sądy Apelacyjne, w sprawach dotychczas rozpoznanych, prawomocnie orzekły o oddaleniu w całości wniesionych powództw. Obecnie w sprawach przeciwko PGE Górnictwo i Energetyka Konwencyjna S.A., PGE Elektrownia Opole S.A. oraz PGE S.A. wniesiono skargi kasacyjne, które obecnie oczekują na rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego.

Grupa Kapitałowa PGE nadal oczekuje rozstrzygnięć pozostałych spraw zawisłych przed Sądami Okręgowymi oraz Sądami Apelacyjnymi.

Ponadto prowadzone są sprawy rejestrowe wynikające z zaskarżenia postanowienia o wpisie połączenia w ramach linii biznesowej energetyka konwencyjna.

W dniu 11 lutego 2011 roku Sąd Okręgowy w Łodzi na skutek apelacji od postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego („Sąd Rejonowy”) o wpisie połączenia 12 spółek przejmowanych z PGE Elektrownią Bełchatów S.A. (z pominięciem PGE Elektrowni Opole S.A. - w stosunku do której postępowanie rejestrowe zostało zawieszone) postanowił uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia Sądowi Rejonowemu. Orzeczenie zapadło w wyniku rozpoznania apelacji trzech akcjonariuszy mniejszościowych. W wyniku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Rejonowy w dniu 11 maja 2011 roku wydał ponownie postanowienie o wpisie połączenia 12 spółek przejmowanych z PGE Elektrownią Bełchatów S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencyjna S.A.) z pominięciem PGE Elektrowni Opole S.A. Od ww. postanowienia o wpisie akcjonariusze mniejszościowi wnieśli apelacje, które w dniu 18 listopada 2011 roku zostały oddalone przez Sąd Okręgowy. Postanowienie jest prawomocne.

39. Przyszłe zobowiązania inwestycyjne

Na dzień bilansowy Grupa zobowiązała się ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 4.212.251 tysięcy złotych. Kwoty te przeznaczone będą na modernizację majątku jednostek Grupy oraz zakup maszyn i urządzeń. Istotne zobowiązania inwestycyjne dotyczą:

- nakładów na modernizację bloków 7-12 w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencyjna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów w łącznej wysokości około 3.202 milionów złotych;
- zobowiązań inwestycyjnych PGE Dystrybucja S.A. w łącznej wysokości około 431 milionów złotych;
- budowy instalacji odsiarczania spalin i budowy kotła na biomasę w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencyjna S.A. Oddział Zespół Elektrowni Dolna Odra na łączną kwotę około 47 milionów złotych.

40. Rozliczenia podatkowe

Obowiązki i uprawnienia podatkowe są określone w Konstytucji, ustawach podatkowych oraz ratyfikowanych umowach międzynarodowych. Zgodnie z ordynacją podatkową podatek definiuje się jako publicznoprawne, nieodpłatne przymusowe oraz bezzwrotne świadczenie pieniężne na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu lub gminy, wynikające z ustawy podatkowej. Uwzględniając kryterium przedmiotowe, obowiązujące w Polsce podatki można uszeregować w pięciu grupach: opodatkowanie dochodów, opodatkowanie obrotu, opodatkowanie majątku, opodatkowanie czynności, oraz inne opłaty, nie zaklasyfikowane gdzie indziej.

Z punktu widzenia działalności podmiotów gospodarczych zasadnicze znaczenie ma opodatkowanie dochodów (podatek dochodowy od osób prawnych), opodatkowanie obrotów (podatek od towarów i usług VAT, podatek akcyzowy) oraz opodatkowanie majątku (podatek od nieruchomości i od środków transportowych). Nie można pominąć innych opłat i wpłat, które zaklasyfikować można jako quasi – podatki. Wśród nich wymienić należy między innymi składki na ubezpieczenia społeczne.

Podstawowe stawki podatkowe w 2010 roku kształtowały się następująco: stawka podatku dochodowego od osób prawnych – 19%, podstawowa stawka podatku VAT - 22%, obniżone: 7%, 3%, 0%, ponadto, niektóre towary i usługi objęte były zwolnieniem podatkowym. Natomiast w 2011 roku obowiązują następujące stawki podatkowe: stawka podatku dochodowego od osób prawnych – 19%, podstawowa stawka podatku VAT - 23%, obniżone: 8%, 5%, 0%, ponadto, niektóre towary i usługi są objęte zwolnieniem z podatku VAT.

System podatkowy w Polsce charakteryzuje duża zmienność przepisów podatkowych, stopień ich skomplikowania, wysokie potencjalne kary przewidziane w razie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia skarbowego oraz ogólnie pro-fiskalne podejście władz skarbowych. Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności, podlegające regulacjom (kontroli celnej, czy dewizowej) mogą być przedmiotem kontroli odpowiednich władz, które uprawnione są do nakładania kar i sankcji wraz z odsetkami karnymi. Kontrolą mogą być objęte rozliczenia podatkowe przez okres 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku.

Poniżej przedstawiono istotne postępowania dotyczące rozliczeń publiczno-prawnych toczące się w spółkach Grupy Kapitałowej w ciągu okresu sprawozdawczego.

40.1. Podatek akcyzowy

Kwestia ewentualnego zwrotu podatku akcyzowego za lata 2006 – 2008 dla spółek wytwórczych została opisana w nocie nr 45.4 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

40.2. Podatek od nieruchomości

W elektrowniach Grupy Kapitałowej PGE prowadzone są postępowania podatkowe w zakresie opodatkowania podatkiem od nieruchomości. Na podstawie prowadzonych postępowań określono wysokość zobowiązań podatkowych w poszczególnych podmiotach, gdzie postępowaniem objęto wszystkie lata, które nie uległy przedawnieniu. Spór toczy się w zakresie przedmiotu opodatkowania i dotyczy głównie rozstrzygnięcia czy instalacje w budynkach oraz wolno stojące urządzenia techniczne podlegają odrębnemu opodatkowaniu jako samoistne budowle. W zakresie prowadzonych postępowań elektrownie toczą spory na poziomie organów podatkowych, a wyrok, który zapadł dla jednej z elektrowni w w/w przedmiocie nie przyniósł rozstrzygnięcia merytorycznego. Orzecznictwo Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w powyższym zakresie jest rozbieżne przy czym najnowsze wyroki (w tym wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 lutego 2010 roku sygn. II FSK 1292/08) wskazują, że urządzenia zlokalizowane w budynkach mogą stanowić budowle podlegające odrębnemu opodatkowaniu.

Niekorzystne w tym zakresie są próby poszerzenia zakresu przedmiotowego przez organizacje zrzeszające jednostki samorządu terytorialnego. Jedną z nich była nowelizacja prawa budowlanego, do którego w zakresie definicji przedmiotu opodatkowania odsyła ustawa o podatkach i opłatach lokalnych. W wyniku takiej nowelizacji ustawą z dnia 23 kwietnia 2009 roku o zmianie ustawy prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw zmieniono definicję budynku. Według tej definicji pojęcie budynku miało obejmować instalacje i urządzenia techniczne służące do eksploatacji tego budynku. Zmiana w prawie budowlanym nie weszła w życie z uwagi na złożenie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wniosku do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności niektórych jej

przepisów z Konstytucją – jednak nie tych związanych ze zmianą definicji budynku. Trybunał Konstytucyjny uznał, że zniesienie obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę jest niezgodne z Konstytucją, a że przepisy związane z pozwoleniem na budowę są nierozdzielnie związane z całą nowelizacją, to też cała ustawa zmieniająca nie wejdzie w życie. Oznacza to, że przepisy zmieniające definicję budynku, również nie wejdą w życie.

Mając na uwadze powyższe zmiany prawne oraz toczące się spory na poziomie poszczególnych spółek Grupa wykazuje na dzień 31 grudnia 2011 roku rezerwy w odpowiedniej wysokości. Zgodnie z MSR 37.92 ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa Grupa nie podaje dalszych szczegółów.

41. Informacja o podmiotach powiązanych

Transakcje z jednostkami powiązanymi są dokonywane w oparciu o ceny rynkowe dostarczanych towarów, produktów i usług lub oparte są koszt ich wytworzenia.

41.1. Jednostki stowarzyszone

Informacje na temat inwestycji w spółkach stowarzyszonych wyceniane metodą praw własności zostały przedstawione w nocie 25 niniejszego sprawozdania finansowego.

	Sprzedaż na rzecz jednostek stowarzyszonych	Zakupy od jednostek stowarzyszonych	Należności handlowe od jednostek stowarzyszonych	Zobowiązania handlowe wobec jednostek stowarzyszonych
Rok 2011	28.638	29.054	873	36
Rok 2010	45.442	31.143	5.570	7.015

41.2. Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa

Dominującym właścicielem PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A. jest Skarb Państwa, w związku z tym zgodnie z MSR 24 *Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych* spółki Skarbu Państwa są traktowane jako podmioty powiązane. Spółki Grupy PGE identyfikują szczegółowo transakcje z około 40 najważniejszymi spółkami zależnymi od Skarbu Państwa. Łączna wartość transakcji z działalności kontynuowanej z powyższymi jednostkami została przedstawiona w tabeli poniżej.

	Sprzedaż na rzecz spółek zależnych od Skarbu Państwa	Zakupy od spółek zależnych od Skarbu Państwa	Należności handlowe od spółek zależnych od Skarbu Państwa	w tym przeterminowane	Zobowiązania handlowe wobec spółek zależnych od Skarbu Państwa	w tym zaległe, po upływie terminu płatności
Rok 2011	2.069.502	4.921.790	229.712	12.219	539.635	75
Rok 2010	4.291.017	4.915.880	307.300	897	478.873	-

Największe transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa dotyczą spółki PSE-Operator S.A., elektrowni zawodowych, spółek obrotu energią elektryczną, spółek sprzedaży detalicznej oraz zakupu węgla od polskich kopalń.

Spadek wartości sprzedaży do jednostek zależnych od Skarbu Państwa związany jest z nowym modelem handlu energią, który został opisany w nocie 45.7 niniejszego sprawozdania finansowego.

Ponadto Grupa Kapitałowa PGE dokonuje istotnych transakcji na rynku energii za pośrednictwem Towarowej Giełdy Energii S.A. Z uwagi na fakt, iż jednostka ta zajmuje się jedynie organizacją obrotu giełdowego, zakup i sprzedaż za jej pośrednictwem nie jest traktowana jako transakcja z podmiotem powiązanym.

41.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej

Kadra kierownicza obejmuje Zarządy oraz Rady Nadzorcze jednostki dominującej, spółek koncernowych podstawowych linii biznesowych, PGE Elektrownia Opole S.A., PGE Energia Jądrowa S.A., PGE EJ1 sp. z o.o., Elektrowni Wiatrowej Kamieńsk sp. z o.o. oraz Exatel S.A.

	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010*
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	21.014	40.738
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	121	491
Świadczenia po okresie zatrudnienia oraz z tytułu rozwiązania stosunku pracy	2.577	2.255
Łączna kwota wynagrodzenia głównej kadry kierowniczej	23.712	43.484

	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010*
Zarząd Jednostki Dominującej	2.662	3.725
Rada Nadzorcza Jednostki Dominującej	373	648
Zarządy - jednostki zależne	19.205	32.147
Rady Nadzorcze - jednostki zależne	1.472	6.964
Razem	23.712	43.484

* Wartości podane dla Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej za 2010 rok obejmują również wynagrodzenia organów spółek połączonych z PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. w ciągu 2010 roku, czyli: PGE Górnictwo i Energetyka S.A., PGE Energia S.A. oraz PGE Electra S.A.

W dniu 31 sierpnia 2010 roku 36 spółek działalności podstawowej połączyło się w 4 koncerny. Zmniejszenie liczby członków Zarządów oraz Rad Nadzorczych tych spółek spowodowało spadek wartości wynagrodzeń kadry kierowniczej prezentowanych w powyższych tabelach.

Wynagrodzenia Zarządów i Rad Nadzorczych pozostałych spółek Grupy Kapitałowej w okresie sprawozdawczym wyniosły 23.133 tysięcy złotych a w okresie porównywalnym 21.476 tysięcy złotych.

Wśród podanych wyżej wynagrodzeń Zarządów i Rad Nadzorczych jednostek zależnych ujęto również wynagrodzenia Zarządu jednostki dominującej z tytułu zasiadania w organach tych spółek w kwocie 4.595 tysięcy złotych.

Szczegółowe informacje o wynagrodzeniu Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej w ujęciu kasowym przedstawiono w nocie 1.7 Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PGE.

42. Instrumenty finansowe

42.1. Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i wartość godziwa kategorii i klas instrumentów finansowych

Kategorie i klasy aktywów finansowych:	Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Stan na 31 grudnia 2011			Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Stan na 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)			Wartość godziwa 31 grudnia 2011 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)	
		Część długo-terminowa	Część krótko-terminowa	Razem	Część długo-terminowa	Część krótko-terminowa	Razem	Razem	Razem
1. Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności		-	-	-	-	-	-	-	-
2. Pożyczki i należności, w tym:									
(i) Należności z tytułu dostaw i usług	a)	-	1.767.739	1.767.739	-	1.618.591	1.618.591	1.764.435	1.615.074
(ii) Lokaty i depozyty		-	2.107.368	2.107.368	50	114	164	2.107.368	164
(iii) Pozostałe pożyczki i należności finansowe		321.895	675.807	997.702	406.938	795.936	1.202.874	997.702	1.202.874
▪ Nabyte obligacje, weksle, bony	b)	313.739	-	313.739	253.538	-	253.538	313.739*	253.538*
▪ Pożyczki udzielone	b)	874	191.031	191.905	141.863	32.540	174.403	191.905	174.403
▪ Pozostałe należności finansowe	b)	7.282	445.112	452.394	11.537	317.891	329.428	452.394	329.428
▪ Rekompensaty z tytułu KDT	b)	-	39.664	39.664	-	445.505	445.505	39.664	445.505
Pożyczki i należności, razem:		321.895	4.550.914	4.872.809	406.988	2.414.641	2.821.629	4.869.505	2.818.112
3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:									
(i) Udziały i akcje w podmiotach nie notowanych na aktywnych rynkach		98.422	5.309	103.731	90.622	68.327	158.949	-	-
(ii) Akcje notowane na aktywnych rynkach		2.329	-	2.329	1.953	-	1.953	2.329	1.953
(iii) Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych		-	3.121	3.121	2.667	3.917	6.584	3.121	6.584
(iv) Pozostałe aktywa finansowe dostępne do sprzedaży		-	2	2	-	8.007	8.007	2	8.007
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, razem:		100.751	8.432	109.183	95.242	80.251	175.493	5.452	16.544

Kategorie i klasy aktywów finansowych:	Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Stan na 31 grudnia 2011			Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Stan na 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)			Wartość godziwa 31 grudnia 2011 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)	
		Część długo-terminowa	Część krótko-terminowa	Razem	Część długo-terminowa	Część krótko-terminowa	Razem	Razem	Razem
4. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		-	4.052.238	4.052.238	-	2.730.423	2.730.423	4.052.238	2.730.423
Aktywa finansowe wyłączone z zakresu MSR 39									
Należności z tytułu leasingu	b)	1.578	825	2.403	843	613	1.456	2.403	1.456

* Jak opisano w nocie 43.6 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego głównym składnikiem pozycji „nabyte obligacje, weksle, bony” stanowią obligacje wyemitowane przez spółkę Autostrada Wielkopolska S.A. Obligacje są wyceniane według zamortyzowanego kosztu za pomocą efektywnej stopy procentowej. Biorąc pod uwagę fakt, iż obligacje te nie są kwotowane na aktywnym rynku i mają charakter obligacji zmiennoprocentowej, oraz z uwagi na brak dostępnych rynkowych informacji o aktualnej rynkowej marży kredytowej właściwej dla podobnych instrumentów finansowych, Spółka przyjęła założenie, iż wartość księgowa obligacji jest przybliżeniem oszacowania wartości godziwej na potrzeby ujawnienia zgodnie z MSSF 7.

- a) Cześć długoterminowa należności z tytułu dostaw i usług prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe aktywa finansowe długoterminowe”. Cześć krótkoterminowa prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w osobnej pozycji „Należności z tytułu dostaw i usług”.
- b) Prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pożyczki i należności”.

Kategorie i klasy zobowiązań finansowych:	Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Stan na 31 grudnia 2011			Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Stan na 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)			Wartość godziwa 31 grudnia 2011 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)	
		Część długo-terminowa	Część krótko-terminowa	Razem	Część długo-terminowa	Część krótko-terminowa	Razem	Razem	Razem
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przeznaczone do obrotu:									
(i) Instrumenty pochodne		-	48.093	48.093	-	41.165	41.165	48.093	41.165
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, razem:		-	48.093	48.093	-	41.165	41.165	48.093	41.165
2. Zobowiązania finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu:									
(i) Oprocentowane kredyty i pożyczki	a)	1.335.575	693.731	2.029.306	1.804.429	914.956	2.719.385	2.032.614	2.728.942
(ii) Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		-	1.117.172	1.117.172	-	980.224	980.224	1.115.226	978.478
(iii) Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu	b)	17.864	1.826.613	1.844.477	7.908	1.261.685	1.269.593	1.844.477	1.269.593
Zobowiązania finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu, razem:		1.353.439	3.637.516	4.990.955	1.812.337	3.156.865	4.969.202	4.992.317	4.977.013
3. Pozostałe zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39									
(i) Zobowiązania z tytułu leasingu i umów dzierżawy z opcją zakupu	a)	5.776	3.930	9.706	6.495	3.870	10.365*	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe, razem:		5.776	3.930	9.706	6.495	3.870	10.365	-	-
a)	Prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Oprocentowane kredyty i pożyczki”								
b)	Prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania finansowe”								
	*Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego były prezentowane w 2010 roku w pozycji pozostałych zobowiązań finansowych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej.								

42.2. Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy i środki pieniężne	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Kategorie Instrumentów Finansowych ogółem
Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku						
Dywidendy	-	4.290	-	-	-	4.290
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	130.168	155	-	77.168	(115.702)	91.789
Różnice kursowe	26.991	(3)	-	39.371	(119.779)	(53.420)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących / zwiększenie wartości/	-	2.072	-	54.993	-	57.065
Utworzenie odpisów aktualizujących/ zmniejszenie wartości	(6.928)	(2.252)	-	(44.003)	-	(53.183)
Zysk/ (strata) ze zbycia inwestycji	-	1.997.428	-	10	-	1.997.438
Ogółem zysk/ (strata)	150.231	2.001.690	-	127.539	(235.481)	2.043.979

	Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy i środki pieniężne	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Kategorie Instrumentów Finansowych ogółem
Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku <i>(dane przekształcone)</i>						
Dywidendy	-	8.437	-	-	-	8.437
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	234.618	476	168	59.130	(226.302)	68.090
Różnice kursowe	23.803	(1)	-	(21.528)	(33.693)	(31.419)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących / zwiększenie wartości/	3	2.804	-	35.564	-	38.371
Utworzenie odpisów aktualizujących/ zmniejszenie wartości	-	(19.838)	-	(64.758)	(3.464)	(88.060)
Zysk/ (strata) ze zbycia inwestycji	16	3.376	(38)	109	-	3.463
Ogółem zysk/ (strata)	258.440	(4.746)	130	8.517	(263.459)	(1.118)

Dodatkowo w trakcie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa PGE skorygowała wysokość rozrachunków z tytułu rekompensat KDT. Kwestia została opisana w nocie nr 45.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

W trakcie okresu zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku, po uwzględnieniu efektu podatku odroczonego, kwota 304 tysięcy złotych z tytułu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży została ujęta w innych całkowitych dochodach.

42.3. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość księgowa następujących aktywów oraz zobowiązań finansowych stanowi racjonalne przybliżenie ich wartości godziwych:

- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności, oparte o zmienne stopy procentowe,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży z wyjątkiem udziałów i akcji w podmiotach nie notowanych na aktywnych rynkach,
- aktywa oraz zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

42.3.1 Instrumenty notowane na aktywnych rynkach (akcje, obligacje)

Wartość godziwa notowanych na giełdzie akcji oraz obligacji została ustalona na podstawie kursów zamknięcia tych papierów wartościowych, opublikowanych na stronie internetowej Giełdy Papierów Wartościowych S.A. z dnia bilansowego.

42.3.2 Instrumenty nienotowane na aktywnych rynkach, dla których wiarygodne ustalenie wartości godziwej jest możliwe

Wartość godziwa instrumentów nienotowanych na aktywnych rynkach Grupa ustala stosując odpowiednie techniki wyceny o ile możliwe jest wiarygodne oszacowanie tej wartości z wykorzystaniem cen z ostatnio przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, porównanie do cen z aktywnego rynku innych instrumentów, które są w swojej istocie identyczne, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz inne techniki/modele wyceny powszechnie stosowane na rynku, dostosowane do konkretnej specyfiki i parametrów wycenianego instrumentu finansowego oraz sytuacji wystawcy (emitenta).

Wartości godziwe instrumentów finansowych Grupy nienotowanych na aktywnych rynkach są ustalane przy zastosowaniu modeli wyceny wykorzystujących jako dane wejściowe wyłącznie obserwowalne zmienne rynkowe z aktywnych rynków, które są uzyskiwane z renomowanych serwisów dostarczających informacje finansowe.

Wartość godziwa transakcji pochodnych wykorzystywanych przez Grupę ustalana jest na podstawie rynkowej krzywej terminowej stóp procentowych. Stopy procentowe wykorzystywane przy dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych są obliczane na podstawie notowań transakcji IRS z rynku międzybankowego, uzyskiwanych z serwisu Reuters.

42.3.3 Instrumenty nienotowane na aktywnych rynkach, dla których wiarygodne ustalenie wartości godziwej nie jest możliwe

Do podstawowych aktywów Spółki zakwalifikowanych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży należą udziały i akcje w Spółkach nienotowanych na aktywnych rynkach. Dla udziałów nienotowanych na giełdzie nie istnieje aktywny rynek, ani też nie ma możliwości zastosowania w ich przypadku technik wyceny dających wiarygodne wartości, w związku z tym Spółka nie jest w stanie ustalić zakresu, w którym mogłaby mieścić się ich wartość godziwa. Aktywa te wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Na dzień bilansowy główną pozycją prezentowaną w udziałach i akcjach w podmiotach nienotowanych na aktywnych rynkach są akcje w AWSA Holand II, stanowiące 62% salda powyższej pozycji.

42.4. Opis istotnych pozycji w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych

42.4.1 Pożyczki i należności

Kluczową pozycję kategorii instrumentów finansowych ujmowanych jako pożyczki i należności stanowią lokaty i depozyty, należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe pożyczki i należności finansowe.

Należności z tytułu dostaw i usług

Należności z tytułu dostaw i usług wynoszą 1.767.739 tysięcy złotych i stanowią 36% salda kategorii instrumentów finansowych prezentowanych jako pożyczki i należności. Szczegółowa charakterystyka pozycji została zaprezentowana w nocie 43.6 sprawozdania finansowego.

Lokaty i depozyty

Lokaty i depozyty to głównie lokaty występujące w PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. o wartości wykazanej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej 2.101.027 tysięcy złotych, których termin zapadalności upływa na początku kwietnia 2012 roku.

Pozostałe pożyczki i należności finansowe

Istotną pozycję w powyższej klasie stanowią obligacje wyemitowane przez spółkę Autostrada Wielkopolska S.A. w kwocie 313.739 tysięcy złotych, które stanowią 31% salda pozycji pozostałych pożyczek i należności finansowych.

Wartość pozostałych pożyczek stanowi głównie udzielona pożyczka przez PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. dla spółki Vattenfall A.B. w kwocie 188.992 tysięcy złotych, co stanowi 19% salda prezentowanej pozycji pozostałych pożyczek i należności finansowych i zostało szczegółowo opisane w nocie 25 niniejszego sprawozdania finansowego.

W powyższej pozycji ujęte są również rekompensaty z tytułu Kontraktów Długoterminowych w kwocie 39.664 tysięcy złotych, co stanowi 4% salda pozostałych pożyczek i należności finansowych. Kwestia rekompensat z tytułu rozwiązania Kontaktów Długoterminowych została szczegółowo opisana w nocie 45.1 sprawozdania finansowego.

Pozostałe należności finansowe stanowią 45% salda prezentowanej pozycji pozostałych pożyczek i należności finansowych. Na wartość pozostałych należności finansowych składają się głównie należności z tytułu kar i odszkodowań, głównie związane z budową bloku energetycznego 858MW w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów, szczegółowo opisane w nocie 45.11, a także należności od Centralnego Domu Maklerskiego PEKAO S.A. dotyczące wpłaconych środków pieniężnych na wypłatę dywidend, stanowiące odpowiednio 46% i 15% salda pozostałych należności finansowych. Pozostałe istotne pozycje to należności z tytułu zabezpieczenia rynku bilansującego, należności z tytułu sprzedaży akcji i udziałów a także należności z tytułu wadium i kaucji w łącznej wartości 141.698 tysięcy złotych, co stanowi 31% sald pozycji pozostałych należności finansowych.

42.4.2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Kluczowymi pozycjami kategorii instrumentów finansowych ujmowanych jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są udziały i akcje w podmiotach nienotowanych na aktywnych rynkach oraz akcje notowane na aktywnych rynkach. Grupa nie jest w stanie w wiarygodny sposób określić wartości godziwej akcji spółek nienotowanych na aktywnych rynkach, w związku z czym prezentowane są one według ceny nabycia, skorygowanej w razie konieczności o odpisy z tytułu utraty wartości.

Główną pozycję akcji nienotowanych na aktywnych rynkach stanowią akcje spółki AWSA Holland II BV, o wartości 64.500 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2011 roku.

42.4.3 Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Kluczową pozycję kategorii instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy stanowią obligacje, weksle i bony komercyjne. Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa nie wykazywała aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

W kategorii zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa wykazała transakcje zabezpieczające IRS – swap w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Turów. Transakcje te zostały zawarte w dniu 18 września 2003 roku z Citibank N.A. London Branch. Zabezpieczają one w wysokości składowych zmiennych (USD LIBOR 6m) oprocentowania kredytów inwestycyjnych 30, 40 i 80 milionów USD z Nordic Investment Bank.

W transakcji tej bank-kontrahent płaci dla spółki odsetki oparte na stopie zmiennej, z kolei PGE Górnictwo i Energetyka S.A. Oddział Elektrownia Turów płaci dla Citibanku odsetki oparte na stałej stopie. Nałożenie transakcji IRS na zabezpieczone kredyty z Nordic Investment Bank powoduje w końcowym efekcie zamianę oprocentowania zmiennego na stałe.

Zestawienie posiadanych instrumentów przedstawia tabela poniżej:

Rodzaj zabezpieczenia	Opis instrumentu zabezpieczającego	Wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego na dzień bilansowy	Charakterystyka zabezpieczanego rodzaju ryzyka
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Transakcja IRS - zamiana stopy zmiennej USD LIBOR 6m na stałą (5,20%) w kredycie z NIB 40; płatności półrocznie, amortyzowane zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu	(4.114)	kredyt walutowy na kwotę 40 mln USD, oprocentowany 6 mies. LIBOR + 0,23% marży; płatności półroczne,
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Transakcja IRS - zamiana stopy zmiennej USD LIBOR 6m na stałą (5,2050%) w kredycie z NIB 30; płatności półrocznie, amortyzowane zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu	(5.981)	kredyt walutowy na kwotę 30 mln USD, oprocentowany 6 mies. LIBOR +0,18% marży; płatności półroczne
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Transakcja IRS - zamiana stopy zmiennej USD LIBOR 6m na stałą (5,61%) w kredycie z NIB 80; płatności półrocznie, amortyzowane zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu	(37.998)	kredyt walutowy na kwotę 80 mln USD, oprocentowany 6 mies. LIBOR +0,86% marży; płatności półroczne
Razem		(48.093)	

Ponieważ Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń zmiany wartości godziwej powyższych instrumentów zabezpieczających ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów danego okresu sprawozdawczego.

Umowy wymienione w powyższych tabelach zostały zawarte we wrześniu 2003 roku i wygasają w latach 2015, 2016 oraz 2019. Ustalenie wartości godziwej instrumentów IRS odbywa się w oparciu o porównanie zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych, tzw. "nóg swapowych". Wielkość przepływów pieniężnych wynikających z oprocentowania „nogi zmiennej” transakcji oraz wysokość dyskonta wyliczana jest na podstawie krzywej rynkowych stóp procentowych.

W ciągu okresu zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku Grupa dokonała aktualizacji wartości godziwej transakcji IRS i ujęła w sprawozdaniu z całkowitych dochodów wycenę memoriałową w wysokości 6.928 tysięcy złotych. Dodatkowo w ciągu okresu Grupa poniosła koszt płatności swapowych w wysokości 16.019 tysięcy złotych. Z uwagi na długookresowy charakter zawartych

transakcji oraz brak naruszenia przyznanego przez stronę transakcji limitu kredytowego jednostka nie podejmowała działań mających na celu zamknięcie ww. transakcji.

Dane przyjęte do wyceny wartości godziwej powyższych zabezpieczających instrumentów finansowych zaliczają się do Poziomu 2 według klasyfikacji wprowadzonej przez zaktualizowany w 2009 roku MSSF 7 par. 27A oraz 27B.

42.4.4 Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

42.4.4.1 Oprocentowane kredyty i pożyczki

Zaciągnięte kredyty i pożyczki według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Waluta Kredytu	Stopa Referencyjna	Wartość kredytu/ pożyczki na dzień bilansowy (w tys.)		Do 1 roku	Z tego o terminie spłaty przypadającym:				
		w walucie	w złotych		Od 1 do 2 lat	Od 2 do 3 lat	Od 3 do 4 lat	Od 4 do 5 lat	Powyżej 5 lat
PLN	Zmienna	438.736	438.736	185.172	94.761	31.295	25.194	21.905	80.409
	Stała	409.681	409.681	407.666	806	806	403	-	-
Razem PLN		848.417	848.417	592.838	95.567	32.101	25.597	21.905	80.409
EURO	Zmienna	150.000	653.855	492	18.061	18.011	33.289	66.230	517.772
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem EURO		150.000	653.855	492	18.061	18.011	33.289	66.230	517.772
USD	Zmienna	93.149	318.327	51.771	51.261	51.261	44.426	37.591	82.017
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem USD		93.149	318.327	51.771	51.261	51.261	44.426	37.591	82.017
CHF	Zmienna	57.443	208.707	48.630	48.369	48.369	39.829	23.510	-
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem CHF		57.443	208.707	48.630	48.369	48.369	39.829	23.510	-
Razem kredyty i pożyczki			2.029.306	693.731	213.258	149.742	143.141	149.236	680.198

Zaciągnięte kredyty i pożyczki według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku.

Waluta Kredytu	Stopa Referencyjna	Wartość kredytu/ pożyczki na dzień bilansowy (w tys.)		Do 1 roku	Z tego o terminie spłaty przypadającym:				Powyżej 5 lat
		w walucie	w złotych		Od 1 do 2 lat	Od 2 do 3 lat	Od 3 do 4 lat	Od 4 do 5 lat	
PLN	Zmienna	755.419	755.419	401.262	187.649	78.835	20.167	13.962	53.544
	Stała	832.821	832.821	425.960	406.861	-	-	-	-
Razem PLN		1.588.240	1.588.240	827.222	594.510	78.835	20.167	13.962	53.544
EURO	Zmienna	148.112	586.567	333	10.453	10.423	16.796	35.317	513.245
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem EURO		148.112	586.567	333	10.453	10.423	16.796	35.317	513.245
USD	Zmienna	108.153	320.578	44.916	44.462	44.462	44.462	38.533	103.743
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem USD		108.153	320.578	44.916	44.462	44.462	44.462	38.533	103.743
CHF	Zmienna	70.799	224.000	42.485	42.120	42.120	42.120	34.683	20.472
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem CHF		70.799	224.000	42.485	42.120	42.120	42.120	34.683	20.472
Razem kredyty i pożyczki			2.719.385	914.956	691.545	175.840	123.545	122.495	691.004

W ramach zaprezentowanych wyżej kredytów i pożyczek Grupa wykazuje między innymi:

- kredyt inwestycyjny zaciągnięty przez PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów w Nordyckim Banku Inwestycyjnym w celu sfinansowania budowy bloku 858 MW o wartości wykazanej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2011 roku równej 653.855 tysięcy złotych.
- kredyt inwestycyjny zaciągnięty przez PGE Elektrownię Opole S.A. w Banku PEKAO S.A. w celu sfinansowania budowy bloków 1-4 o wartości wykazanej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2011 roku równej 406.861 tysięcy złotych. Powyższy kredyt inwestycyjny jest kredytem w złotych o stałym oprocentowaniu, którego ostateczna spłata przypada na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość pozostających do dyspozycji limitów kredytowych w rachunku bieżącym głównych Spółek Grupy Kapitałowej wyniosła 1.609.719 tysięcy złotych. Terminy spłaty wykorzystanych przyznanych linii kredytowych w rachunkach bieżących głównych Spółek Grupy Kapitałowej przypadają do marca 2012 roku.

42.4.4.2 Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji

Zarówno na dzień 31 grudnia 2011 roku jak i na dzień 31 grudnia 2010 Grupa nie posiadała zobowiązań z tytułu wyemitowanych obligacji.

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. w ciągu 2011 roku posiadała możliwość emisji obligacji w ramach 3 programów emisji obligacji: programu skierowanego do nabywców zewnętrznych na kwotę maksymalną 10 miliardów złotych, programu skierowanego do inwestorów na polskim rynku kapitałowym na kwotę 5 miliardów złotych oraz programu skierowanego do podmiotów w ramach Grupy Kapitałowej PGE na kwotę 5 miliardów złotych.

Program emisji obligacji na kwotę 10 miliardów złotych

W dniu 9 listopada 2010 roku PGE S.A. zawarła z konsorcjum banków dwie umowy, na mocy których został ustanowiony program emisji obligacji:

- Umowę Zobowiązującą do Nabycia Obligacji („Umowa Zobowiązująca”),
- Umowę Programu Emisji Obligacji („Umowa Programu”),

Maksymalna kwota niniejszego programu (stanowiąca maksymalną dopuszczalną łączną kwotę nominalną wyemitowanych i niewykupionych obligacji w ramach programu) wynosi 10 miliardów złotych. Program został zawarty na okres 36 miesięcy od dnia podpisania umów i wygasa nie później niż w dniu 8 listopada 2013 roku.

Obligacje objęte są częściową gwarancją emisji, tj. zobowiązaniem gwarantów emisji do nabywania obligacji emitowanych przez emitenta w ramach programu, zawartym w Umowie Zobowiązującej. Pierwotne zobowiązanie banków wynosiło 7,3 miliarda złotych ale zostało zmniejszone o 5,8 miliarda złotych w dniu 4 sierpnia 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2011 roku obligacje były objęte gwarancją emisji do kwoty 1,5 miliarda złotych przez następujące banki: Banca Infrastrutture Innovazione e Sviluppo S.p.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A., Nordea Bank Polska S.A., Nordea Bank AB, ING Bank N.V., ING Bank Śląski S.A. oraz Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. Gwaranci emisji zobowiązani są do nabywania obligacji w okresie od dnia 15 listopada 2010 roku do dnia 31 października 2013 roku.

Obligacje mają być emitowane w sposób określony w art. 9 ust. 3 Ustawy z dnia 29 czerwca 1995 roku o obligacjach (Dz. U. z 2001 roku Nr 120, poz. 1300 ze zmianami) na podstawie Umowy Programu oraz Warunków Emisji, jako obligacje nie mające formy dokumentu, na okaziciela, z dyskontem (zerokuponowe) o okresie zapadalności, co do zasady, wynoszącym 1, 3 albo 6 miesięcy, przy czym okres zapadalności nie będzie dłuższy niż 6 miesięcy. Okres zapadalności ostatniej serii obligacji może być odmienny (z tym, że nie krótszy niż 7 dni i nie dłuższy niż 6 miesięcy)

i ustalony tak, aby dzień wykupu ostatniej serii obligacji przypadał nie później niż w dniu zapadalności niniejszego programu.

Emisje obligacji w ramach programu będą dokonywane w złotych polskich, przy czym wartość nominalna jednej obligacji będzie wynosić 100.000 złotych. Co do zasady obligacje będą posiadać rentowność gwarantowaną, określoną jako stopa referencyjna powiększona o marżę gwarantowaną. Stopa referencyjna oznacza odpowiedni WIBOR dla depozytów o okresie odpowiadającym danemu okresowi zapadalności obligacji (odmienne zasady ustalania rentowności mają zastosowanie dla obligacji ostatniej serii i obligacji emitowanych w celu tzw. rolowania obligacji poprzednich serii).

Z tytułu posiadania obligacji obligatariuszom będą przysługiwały wyłącznie świadczenia o charakterze pieniężnym.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. nie posiadała wyemitowanych obligacji w ramach opisywanego Programu.

Program emisji obligacji na kwotę 5 miliardów złotych kierowany do inwestorów z polskiego rynku kapitałowego

W dniu 29 sierpnia 2011 roku Spółka zawarła Umowę Emisyjną na czas nieokreślony z Bankiem Polska Kasa Opieki S.A. (jako Agentem, Agentem ds. Płatności i Depozytariuszem) oraz ING Bankiem Śląskim S.A. (jako Sub-Agentem, Sub-Agentem ds. Płatności oraz Sub-Depozytariuszem), na mocy której został ustanowiony program emisji obligacji.

Maksymalna kwota zadłużenia z tytułu wyemitowanych obligacji (stanowiąca maksymalną dopuszczalną łączną kwotę nominalną wyemitowanych i niewykupionych obligacji) w ramach programu nie może przekroczyć kwoty 5 miliardów złotych.

Obligacje mają być emitowane w sposób określony w art. 9 ust. 3 Ustawy z dnia 29 czerwca 1995 roku o obligacjach (Dz. U. z 2001 roku Nr 120, poz. 1300 ze zmianami) na podstawie Umowy Programu oraz Warunków Emisji, jako obligacje nie mające formy dokumentu, na okaziciela, kuponowe lub zerokuponowe o okresie zapadalności nie krótszym niż 1 miesiąc i nie dłuższym niż 10 lat.

Emisje obligacji w ramach programu będą dokonywane w złotych polskich. Wartość nominalna jednej obligacji wynosić może 10.000 złotych lub wielokrotność tej kwoty. W ramach programu emitent może emitować obligacje kuponowe lub zerokuponowe w oparciu o rynkowe stopy procentowe w trakcie procesu oferowania obligacji na zasadzie *best-effort*.

Z tytułu posiadania obligacji obligatariuszom będą przysługiwały wyłącznie świadczenia o charakterze pieniężnym.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka nie posiadała wyemitowanych obligacji w ramach opisywanego programu.

42.5. Zabezpieczenia spłaty zobowiązań

Jako zabezpieczenia spłaty pożyczek Grupa stosuje wiele instrumentów zabezpieczających oraz ich kombinacje. Do najczęstszych należą umowy przelewu wierzytelności, weksle oraz oświadczenia o poddaniu się egzekucji. Dodatkowo Grupa wykorzystuje pełnomocnictwa do rachunków bankowych i cesje wierzytelności.

Na dzień bilansowy aktywa o następującej wartości stanowiły zabezpieczenia spłaty zobowiązań lub zobowiązań warunkowych:

	Wartość bilansowa aktywów stanowiąca zabezpieczenie spłaty zobowiązań na dzień	
	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Rzeczowe aktywa trwałe ¹⁾	5.242.971	5.112.145
Zapasy	23.220	8.220
Należności z tytułu dostaw i usług ²⁾	-	318.752
Środki pieniężne	-	63.565
Inne aktywa	73.080	33.943
Razem wartość aktywów stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań finansowych	5.339.271	5.536.625

1) W tym użytkowane na podstawie umów leasingu finansowego

2) W tym objęte zastawem lub cesją wierzytelności

Rzeczowe aktywa trwałe wykazane w powyższej tabeli stanowią zabezpieczenie zaciągniętych kredytów inwestycyjnych. Najbardziej istotną pozycją na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku jest hipoteka kaucyjna na nowym bloku 858 MW zbudowanym w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów. Wartość aktywów objętych hipoteką na dzień bilansowy wynosi 4.662 miliony złotych, z tym że hipoteka została ustanowiona do kwoty 195 milionów euro a zobowiązanie z tytułu odpowiednich kredytów na dzień bilansowy wynosiło 150 milionów euro.

Zabezpieczenia ustanowione na zapasach stanowią przede wszystkim zastawy związane z otrzymanymi pożyczkami z funduszy środowiskowych a w pozycji innych aktywów Grupa Kapitałowa PGE wykazała głównie wartość zdeponowanych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych, które są zabezpieczeniem transakcji zawieranych na giełdzie energii.

Poza aktywami wskazanymi powyżej na dzień 31 grudnia 2011 spółki z Grupy Kapitałowej, zgodnie z regulaminem Izby Rozliczeniowej Giełdy Towarowej S.A. („IRGiT”), są zobowiązane do utrzymywania określonego stanu środków pieniężnych na rachunku prowadzonym w Banku Ochrony Środowiska S.A. Wysokość depozytu zależy od wielkości i wartości transakcji otwartych pozycji na rynku terminowym energii elektrycznej. Stan środków pieniężnych utrzymywanych celem zabezpieczenia na powyższych rachunkach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił ponad 190 milionów złotych.

Ponadto spółki z Grupy Kapitałowej PGE posiadają podobne rachunki bankowe w banku Nordea S.A., na który deponowane są środki pieniężne służące zabezpieczeniu płatności za zakupioną energię elektryczną na poee Rynek Energii Giełdy Papierów Wartościowych (poee RE GPW) i zabezpieczeniu otwartej tam przez spółki pozycji. Stan środków pieniężnych na tych rachunkach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił prawie 78 milionów złotych.

42.6. Sytuacje/ zagadnienia dotyczące instrumentów finansowych nie występujące w Grupie

W Grupie Kapitałowej w trakcie okresu sprawozdawczego zakończonego 31 grudnia 2011 roku nie wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze i sytuacje wymagające ujawnienia:

- do dnia bilansowego, Grupa nie skorzystała z możliwości wyznaczenia instrumentu finansowego na moment początkowego ujęcia jako wycenianego w wartości godziwej przez wynik finansowy (MSSF 7, par. 9, 10, 11),
- nie dokonano przekwalifikowania składników aktywów finansowych, które spowodowałyby zmianę sposobu wyceny tych aktywów (MSSF 7, par. 12),
- na rzecz Grupy nie ustanowiono zabezpieczeń na żadnej z kategorii aktywów, które powodowałyby poprawę warunków kredytowania (MSSF 7, par. 15), ani też Grupa nie przejmowała żadnych aktywów w ramach windykacji ustanowionych na jej rzecz przedmiotów zabezpieczenia (MSSF 7, par.38),
- Grupa nie wyemitowała żadnych instrumentów zawierających składnik zobowiązaniowy i składnik kapitałowy (MSSF 7, par. 17),
- Grupa nie naruszyła żadnych postanowień umów kredytowych (MSSF 7, par. 18),
- Grupa zarządza aktywami zgromadzonymi na rachunku funduszu likwidacji zakładów górniczych. Nie otrzymuje jednak z tytułu tego rodzaju działalności powierniczej żadnego wynagrodzenia (MSSF 7, par. 20.c.ii),
- Grupa nie stosuje zasad rachunkowości zabezpieczeń,
- Nie nabyto żadnych aktywów finansowych po cenie istotnie odbiegającej od ich wartości godziwej (MSSF 7, par. 28).

43. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Spółki należące do Grupy Kapitałowej PGE z tytułu prowadzonej działalności narażone są na następujące typy ryzyka finansowego:

- Ryzyko rynkowe, w tym:
 - Ryzyko stopy procentowej;
 - Ryzyko walutowe;
 - Ryzyko cenowe;
- Ryzyko kredytowe;
- Ryzyko płynności;

Od momentu wniesienia spółek do PGE, Grupa zarządza ryzykiem finansowym w formie i zakresie takim, jak zaprezentowano w dalszej części poniższego punktu. Obecnie Grupa jest na etapie opracowywania grupowych procedur i polityk zarządzania ryzykiem finansowym. We wcześniejszym okresie funkcja zarządzania ryzykiem finansowym była realizowana na poziomie poszczególnych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PGE.

Celem zarządzania ryzykiem finansowym w spółkach Grupy Kapitałowej PGE jest ograniczenie wahań poziomu przepływów pieniężnych i wyniku finansowego wynikających z ekspozycji spółek na ryzyko rynkowe oraz innych kategorii ryzyka finansowego, w szczególności ryzyka kredytowego do poziomu akceptowanego przez władze Spółki. Zdefiniowany cel jest realizowany na poziomie Grupy Kapitałowej PGE lub na poziomie każdej spółki, o ile nie pozostaje to w sprzeczności z celem na poziomie Grupy.

Zarówno na poziomie Grupy Kapitałowej PGE jak i pojedynczych spółek realizacja celu odbywa się poprzez wykorzystanie mechanizmu naturalnego zabezpieczenia oraz przy wykorzystaniu instrumentów zabezpieczających, w tym zabezpieczających transakcje pochodne w zakresie w jakim jest to zgodne z wewnętrznymi regulacjami Grupy.

Żadna ze spółek Grupy Kapitałowej PGE nie zawiera transakcji pochodnych w celu innym niż zabezpieczenie zidentyfikowanej ekspozycji na ryzyko rynkowe. Tym samym w Grupie nie jest dozwolone, w zakresie transakcji pochodnych, zawieranie transakcji spekulacyjnych, czyli takich, które zwiększają ekspozycję na ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe lub ryzyko towarowe w porównaniu z ich poziomem wynikającym ze zidentyfikowanych źródeł ekspozycji spółek na wymienione typy ryzyka rynkowego i mają na celu uzyskanie dodatkowych zysków ze zmiany poziomu czynników ryzyka.

Grupa Kapitałowa PGE stosuje aktywne podejście do zarządzania ryzykiem rynkowym. Docelowe podejście do zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym w Grupie Kapitałowej PGE zakłada dokonywanie transferu ryzyka rynkowego generowanego przez Spółki Grupy PGE do podmiotu dominującego, tzn. PGE S.A. poprzez wykorzystanie transakcji wewnątrz Grupy. Transakcje wewnętrzne są zawierane na warunkach rynkowych. Aktywne podejście do zarządzania ryzykiem rynkowym zakłada:

- Dostosowywanie poziomu zabezpieczenia (współczynnika zabezpieczonej ekspozycji w stosunku do całej ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko walutowe) do oczekiwań Grupy w zakresie kształtowania się czynników ryzyka celem uzyskania korzyści wynikających z oczekiwanych zmian czynników ryzyka;
- Wspieranie realizacji założeń budżetowych Grupy, realizacji programów inwestycyjnych oraz strategii rozwoju Grupy poprzez wykorzystywanie mechanizmu zabezpieczeń ryzyka stopy procentowej oraz ryzyka walutowego.

43.1. Ryzyko płynności

Spółki Grupy Kapitałowej PGE prowadzą aktywną politykę inwestowania wolnych środków pieniężnych. Oznacza to, że spółki monitorują stan nadwyżek finansowych oraz dokonują prognoz przyszłych przepływów pieniężnych i na tej bazie realizują strategię inwestycyjną względem wolnych środków pieniężnych dążąc do realizacji celów strategii inwestycyjnej.

W przypadku niedoborów środków pieniężnych, Spółki Grupy PGE korzystają z dostępnych źródeł finansowania w przedstawionej poniżej kolejności:

- Udzielony przez bank kredyt w rachunku bieżącym;
- Emisja obligacji obejmowanych przez PGE S.A.;
- Emisja obligacji kierowana do nabywców zewnętrznych.

Programy emisji obligacji zostały szczegółowo omówione w nocie 42.4.4.2 niniejszego sprawozdania finansowego.

43.2. Ryzyko stopy procentowej

Spółki Grupy Kapitałowej PGE są narażone na ryzyko stopy procentowej na skutek finansowania swojej działalności operacyjnej oraz inwestycyjnej poprzez pozyskiwanie zadłużenia oprocentowanego według zmiennej stopy procentowej lub poprzez inwestycje w aktywa finansowe oprocentowane według zmiennej lub stałej stopy procentowej. Z drugiej strony finansowanie działalności poprzez pozyskiwanie zadłużenia według stałej stopy procentowej wiąże się z ryzykiem utraconych korzyści w przypadku spadku stóp procentowych.

Narażenie Spółki na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim lokat, środków pieniężnych, inwestycji w obligacje spółki Autostrada Wielkopolska S.A. oraz zobowiązań z tytułu otrzymanych kredytów oraz wyemitowanych obligacji.

Poniższa tabela prezentuje lukę stopy procentowej, stanowiącą ekspozycję Grupy na ryzyko stopy procentowej, oraz koncentrację tego ryzyka w podziale na waluty oraz rodzaj oprocentowania:

		Rodzaj	Nominał pozycji na 31 grudnia 2011	Nominał pozycji na 31 grudnia 2010
		oprocentowania		
Aktywa finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stałe	2.110.326	7.458
		Zmienne	3.924.849	2.643.817
	Inne waluty	Stałe	190.537*	422.103
		Zmienne	441.941	86.606
Zobowiązania finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stałe	409.681	832.821
		Zmienne	438.736	755.419
	Inne waluty	Stałe	-	-
		Zmienne	1.228.982	1.172.310
Ekspozycja netto	PLN	Stałe	1.700.645	(825.363)
		Zmienne	3.486.113	1.888.398
	Inne waluty	Stałe	190.537	422.103
		Zmienne	(787.041)	(1.085.704)

*W pozycji zaprezentowana jest pożyczka udzielona przez Electra Bohemia s.r.o. w kwocie 1.545 tysięcy złotych tj. 9.030 tysięcy koron czeskich. Powyższa kwota z uwagi na nieistotność, nie została zaprezentowana w nocie 43.3 i 43.14 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach krótszych niż jeden rok. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów.

Środki pieniężne prezentowane są w grupie oprocentowania według zmiennej stopy procentowej. Większość środków pieniężnych stanowią lokaty krótkoterminowe (poniżej 3 miesięcy) o stałym oprocentowaniu, ze względu na ryzyko zmian stop procentowych przy negocjowaniu warunków oprocentowania w następnych okresach, Grupa prezentuje je w grupie większego ryzyka.

Grupa narażona jest także na ryzyko zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych typu SWAP, wynikające ze zmian stóp procentowych.

43.3. Ryzyko walutowe

W spółkach Grupy Kapitałowej PGE można zidentyfikować dwie kategorie ekspozycji na ryzyko walutowe:

Ekspozycja na ryzyko transakcyjne

Wynika z faktu, iż część przepływów pieniężnych związanych z podstawową działalnością biznesową spółek jest denominowana lub indeksowana do kursów walut obcych. Ekspozycja na ryzyko transakcyjne powstaje również na skutek realizacji inwestycji kapitałowych oraz finansowania działalności w walutach obcych. Ryzyko walutowe odnosi się do zmienności przyszłych przepływów pieniężnych denominowanych/ indeksowanych do walut obcych na skutek zmian kursów walutowych;

Ekspozycja na ryzyko translacyjne

Powstaje na skutek przeliczania pozycji bilansowych wyrażonych w walutach obcych na walutę sprawozdań finansowych spółek, tj. PLN. Analogicznie jak w przypadku ryzyka transakcyjnego brak pewności, co do przyszłego kształtowania się kursów walutowych, według których dokonywane będzie przeliczenie sprawozdań finansowych na dzień bilansowy powoduje niepewność, co do wartości tych pozycji w PLN na dzień bilansowy oraz związanych z nimi przychodów i/ kosztów finansowych z tytułu różnic kursowych wykazywanych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Poniżej przedstawione zostały główne elementy stanowiące źródła ekspozycji na ryzyko walutowe Grupy:

- Wydatki inwestycyjne denominowane/indeksowane do kursów walut obcych;
- Zadłużenie spółek należących do Grupy denominowane w walutach obcych;
- Transakcje sprzedaży energii elektrycznej w eksporcie denominowane w walutach obcych;
- Transakcje zakupu energii elektrycznej denominowane w walutach obcych oraz transakcje zakupu energii elektrycznej, dla których część ceny zakupu indeksowana jest do kursu walutowego;
- Opłaty denominowane/ indeksowane do kursów walut obcych z tytułu zakupu mocy przesyłowych;
- Transakcje sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ denominowane/ indeksowane do kursów walut obcych;
- Transakcje zakupu uprawnień do emisji CO₂ denominowane/ indeksowane do kursów walut obcych;
- Wydatki związane z bieżącą eksploatacją środków produkcji denominowane/ indeksowane do kursów walut obcych;
- Aktywa finansowe o charakterze lokacyjnym denominowane w walutach obcych.

Poniższa tabela prezentuje ekspozycję Grupy na ryzyko walutowe w podziale na szczególne klasy instrumentów finansowych:

	Łączna wartość w sprawo- zdaniu z sytuacji finansowej w PLN	Pozycja walutowa na dzień 31 grudnia 2011							
		EUR		USD		CHF		SEK	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe									
Lokaty i depozyty	2.107.368	-	-	-	-	-	-	-	-
Nabyte obligacje, weksle, bony	313.739	71.033	313.739	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług	1.767.739	4.852	21.431	297	1.015	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.052.238	28.961	127.916	39	132	32	117	74	37
Pożyczki udzielone	191.905	-	-	-	-	-	-	381.801	188.992
Pozostałe należności finansowe	452.394	-	-	-	-	-	-	-	-
Udziały i akcje w podmiotach nie notowanych na aktywnych rynkach	103.731	-	-	-	-	-	-	-	-
Akcje notowane na aktywnych rynkach	2.329	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	3.123	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu leasingu	2.403	-	-	-	-	-	-	-	-
Rekompensaty z tytułu KDT	39.664	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania finansowe									
Instrumenty pochodne	(48.093)	-	-	(14.073)	(48.093)	-	-	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(2.029.306)	(150.000)	(653.855)	(93.149)	(318.327)	(57.443)	(208.707)	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(2.961.649)	(27.865)	(123.076)	(203)	(693)	-	-	(36.686)	(18.159)
Zobowiązania z tytułu leasingu i umów dzierżawy z opcją zakupu	(9.706)	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozycja walutowa netto		(73.019)	(313.845)	(107.089)	(365.966)	(57.411)	(208.590)	345.189	170.870

	Łączna wartość w sprawo- zdaniu z sytuacji finansowej w PLN	Pozycja walutowa na dzień 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)							
		EUR		USD		CHF		SEK	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe									
Lokaty i depozyty	164	-	-	-	-	-	-	-	-
Nabyte obligacje, weksle, bony	253.538	64.020	253.538	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług	1.618.591	4.535	17.958	554	1.643	27	86	74	33
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.730.423	21.844	86.510	33	96	-	-	-	-
Pożyczki udzielone	174.403	-	-	-	-	-	-	381.801	168.565
Pozostałe należności finansowe	329.428	-	-	-	-	-	-	-	-
Udziały i akcje w podmiotach nie notowanych na aktywnych rynkach	158.949	-	-	-	-	-	-	-	-
Akcje notowane na aktywnych rynkach	1.953	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	14.591	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu leasingu	1.456	-	-	-	-	-	-	-	-
Rekompensaty z tytułu KDT	445.505	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania finansowe									
Instrumenty pochodne	(41.165)	-	-	(13.888)	(41.165)	-	-	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(2.719.385)	(148.112)	(586.567)	(108.153)	(320.578)	(70.799)	(224.000)	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu	(2.249.817)	(25.945)	(102.748)	(276)	(818)	(48)	(153)	(33.653)	(14.858)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	(10.365)	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozycja walutowa netto		(83.658)	(331.309)	(121.730)	(360.822)	(70.820)	(224.067)	348.222	153.740

43.4. Ryzyko cen towarów

Spółki z Grupy PGE z racji prowadzonej działalności narażone są na zmienność przepływów pieniężnych oraz wyników finansowych z tytułu zmian cen następujących czynników ryzyka:

- Energii elektrycznej;
- Energii cieplnej;
- Węgla kamiennego;
- Gazu ziemnego;
- Uprawnień do emisji CO₂;
- Praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii („zielone certyfikaty”) lub z kogeneracji („czerwone certyfikaty”).

Ze względu na fakt, że większość surowców naturalnych zużywanych przez elektrownie i pochodzi z kopalni działających w ramach Grupy, ekspozycja Grupy na wahania cen rynkowych tych surowców nie jest istotna.

Ekspozycję Grupy na ryzyko cen towarów (w zakresie dotyczącym surowców) odzwierciedla wolumen zakupów zewnętrznych poszczególnych surowców, który został przedstawiony w poniższej tabeli:

Rodzaj paliwa	Rok 2011		Rok 2010*	
	Tonaż - zakup zewnętrzny (tys. ton)	Koszty zakupu (mln PLN)	Tonaż - zakup zewnętrzny (tys. ton)	Koszty zakupu (mln PLN)
Węgiel kamienny	7.316	1.966	6.468	1.661
Gaz ziemny [tys. m3]	611.987	501	553.478	401
Biomasa	731	254	509	165
Olej opałowy	78	174	55	88
Razem		2.895		2.315

**dane przekształcone*

43.5. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest związane z potencjalnym zdarzeniem kredytowym, które może mieć formę niewypłacalności kontrahenta, częściowej spłaty należności, istotnego opóźnienia w spłacie należności lub innego odstąpienia od warunków kontraktowych.

Spółki Grupy Kapitałowej PGE narażone są na ryzyko kredytowe powstające w obszarze:

- Podstawowej działalności spółek - źródłem ryzyka kredytowego są m.in. transakcje zakupu i sprzedaży energii elektrycznej oraz energii cieplnej, transakcje zakupu i sprzedaży paliw kopalnianych, itp.
- Działalności inwestycyjnej spółek - ryzyko kredytowe generowane jest przez transakcje wynikające z realizacji projektów inwestycyjnych, których powodzenie jest uzależnione od pozycji finansowej dostawców Grupy.
- Zarządzania ryzykiem rynkowym w Grupie - ryzyko kredytowe dotyczy możliwości wystąpienia sytuacji braku realizacji zobowiązań drugiej strony transakcji pochodnej w stosunku do spółki Grupy Kapitałowej PGE, jeżeli wartość godziwa transakcji pochodnej jest dodatnia z punktu widzenia Grupy.
- Lokowania wolnych środków pieniężnych spółek - ryzyko kredytowe powstaje na skutek lokowania wolnych środków pieniężnych przez spółki Grupy Kapitałowej PGE w instrumenty finansowe obciążone ryzykiem kredytowym tj. inne instrumenty finansowe niż emitowane przez Skarb Państwa.

Klasy instrumentów finansowych, w których powstaje ekspozycja na ryzyko kredytowe, mające odmienną charakterystykę ryzyka kredytowego, to:

- Lokaty i depozyty;
- Nabyte obligacje, weksle, bony;
- Należności z tytułu dostaw i usług;
- Pożyczki udzielone;
- Pozostałe należności finansowe;
- Środki pieniężne i ich ekwiwalenty;
- Instrumenty pochodne;
- Udzielone gwarancje i poręczenia.

W Grupie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego związane z:

- Należnościami z tytułu dostaw i usług u największych odbiorców. Na dzień 31 grudnia 2011 roku udział trzech największych kontrahentów wyniósł około 11% salda należności z tytułu dostaw i usług. Dodatkowo należności spółek sprzedaży detalicznej od gospodarstw domowych stanowią około 19% salda należności z tytułu dostaw i usług.
- Rekompensatami z tytułu rozwiązania Kontraktów Długoterminowych opisanymi w nocie 45.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
- Lokatami i depozytami opisanymi w nocie 42.4.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikająca z aktywów finansowych Grupy jest równa wartościom bilansowym tych pozycji. Łączna maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikająca z aktywów Grupy wyniosła 9.036.633 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2011 roku.

43.6. Należności z tytułu dostaw i usług

Należności z tytułu dostaw i usług mają zazwyczaj 2-3 tygodniowe terminy płatności, w 2011 roku Grupa oczekiwała średnio na spłatę należności 25 dni. Należności z tytułu dostaw i usług dotyczą głównie należności z tytułu sprzedanej energii i usług dodatkowych. Poprzez bieżącą kontrolę należności z tytułu dostaw i usług zdaniem kierownictwa nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym.

Grupa Kapitałowa wdrożyła Politykę Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w GK PGE, która stosowana jest w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym głównie poprzez wykorzystanie następujących mechanizmów: ocenę sytuacji finansowej klientów oraz przyznawanie limitów kredytowych, wymaganie zabezpieczeń kredytowych od klientów ze słabszą kondycją finansową, stosowanie zapisów umownych regulujących kwestie w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym oraz standaryzację zabezpieczeń kredytowych, system bieżącego monitoringu płatności oraz system wczesnej windykacji, współpraca z wywiadowcami gospodarczymi i firmami windykacyjnymi.

W ujęciu geograficznym ryzyko kredytowe dotyczące należności z tytułu dostaw i usług prezentuje poniższa tabela:

Region geograficzny/ kraj	31 grudnia 2011 roku		31 grudnia 2010 roku (dane przekształcone)	
	Saldo należności	Udział %	Saldo należności	Udział %
Polska	1.722.724	97,5%	1.579.745	97,6%
Wielka Brytania	8.816	0,5%	14.329	0,9%
Niemcy	24.640	1,4%	12.690	0,8%
Czechy	2.008	0,1%	2.332	0,1%
Pozostałe	9.551	0,5%	9.495	0,6%
Razem	1.767.739	100,0%	1.618.591	100,0%

43.7. Lokaty, depozyty, środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Grupa zarządza ryzykiem kredytowym związanych z środkami pieniężnymi poprzez dywersyfikację banków, w których lokowane są nadwyżki środków pieniężnych. Wszystkie podmioty, z którymi Grupa zawiera transakcje depozytowe działają w sektorze finansowym. Są to wyłącznie banki zarejestrowane w Polsce bądź działające w Polsce w formie oddziałów banków zagranicznych, posiadających rating na wysokim poziomie, a także dysponujące odpowiednim kapitałem własnym oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową. Udział trzech banków głównych spółek, w których Grupa posiada największe salda środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2011 wynosił około 61%. Lokaty prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji pozostałe pożyczki i należności finansowe zostały omówione w nocie 42.4.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

43.8. Pozostałe pożyczki i należności finansowe

Na wartość pozostałych pożyczek i należności finansowych składają się należności z tytułu rekompensat KDT (kwestia została szczegółowo opisana w nocie nr 45.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego), nabyte obligacje Autostrada Wielkopolska S.A., pożyczki udzielone oraz pozostałe należności finansowe. Powyższa pozycja została szczegółowo opisana w nocie 42.4.1.

43.9. Instrumenty pochodne

Wszystkie podmioty, z którymi Grupa zawiera transakcje pochodne działają w sektorze finansowym. Są to banki posiadające wysoki rating finansowy, a także dysponujące odpowiednią wysokością kapitału własnego oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową. Na dzień bilansowy Grupa posiadała zawarte transakcje pochodne, szczegółowo opisane w nocie nr 42.4.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

43.10. Udzielone gwarancje i poręczenia

Gwarancje i poręczenia udzielone przez spółki z Grupy zostały przedstawione w nocie 38 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

43.11. Wiekowanie należności i odpisy aktualizujące

Na dzień 31 grudnia 2011 roku należności z tytułu dostaw i usług oraz udziały i akcje w podmiotach nienotowanych na aktywnych rynkach były objęte odpisem aktualizującym należności. Zmiana stanu odpisów aktualizujących dla tych klas instrumentów finansowych została zaprezentowana w poniższej tabeli:

	Należności z tytułu dostaw i usług	Pożyczki udzielone	Udziały i akcje w podmiotach nienotowanych na aktywnych rynkach
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku			
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia <i>(dane przekształcone)</i>	(231.630)	-	(120.592)
Wykorzystanie odpisów	20.389	-	988
Rozwiązanie odpisów	65.724	-	410
Utworzenie odpisów	(75.773)	-	(697)
Zmiana prezentacji	(543)	-	4.922
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	(221.833)	-	(114.969)
Wartość pozycji przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	1.989.572	191.905	218.700
Wartość pozycji netto (wartość bilansowa)	1.767.739	191.905	103.731
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku <i>(dane przekształcone)</i>			
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	(242.336)	(11.788)	(85.061)
Wykorzystanie odpisów	17.382	-	-
Rozwiązanie odpisów	93.486	-	2.911
Utworzenie odpisów	(94.319)	-	(5.221)
Zmiana prezentacji	(5.843)	11.788	(33.221)
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	(231.630)	-	(120.592)
Wartość pozycji przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	1.850.221	174.403	279.541
Wartość pozycji netto (wartość bilansowa)	1.618.591	174.403	158.949

Większość odpisów aktualizujących utworzonych przez Grupę w trakcie okresu dotyczy głównie należności z tytułu dostaw i usług spółek obrotu i dystrybucyjnej od klientów detalicznych. Kwota odpisów aktualizujących należności handlowe spółek segmentu obrotu detalicznego i dystrybucji na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosi 186.939 tysięcy złotych (w 2010 roku 197.671 tysięcy złotych). Czynniki, które Grupa wzięła pod uwagę ustalając utratę wartości tych składników, zostały opisane w nocie 12 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Jak opisano w nocie 25 niniejszego sprawozdania finansowego w okresach przed dniem bilansowym jednostka dominująca dokonała przedpłat na usługi przesyłowe na rzecz Vattenfall Aktiebolag („VAB”). Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość przedpłat prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako pożyczka wynosi 189 milionów złotych. W ciągu okresu sprawozdawczego w Spółce trwały prace mające na celu uregulowanie kwestii realizacji przedpłat pozostałych po wygaśnięciu umowy z VAB. Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółka zakłada pozytywne rozwiązania rozliczenia lub zwrotu wartości nominalnej przedpłat w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego. W konsekwencji Spółka nie widzi na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego przesłanek do dokonania odpisu aktualizującego wartość przedpłat prezentowanych jako pożyczka.

Poza należnościami z tytułu dostaw i usług Grupa nie posiada istotnych pozycji należności, które na dzień bilansowy były przeterminowane lecz nie objęte odpisem aktualizującym. Poniżej przedstawiono analizę wiekową należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych pożyczek i należności, uwzględniającą odpisy z tytułu utraty wartości:

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe pożyczki i należności	Nie przeterminowane	Przeterminowane				
		< 30 dni	30 – 90 dni	90 – 180 dni	180 – 360 dni	>360 dni
31 grudnia 2011 roku						
Przed uwzględnieniem odpisu z tytułu utraty wartości	2.337.770	267.836	108.614	36.303	35.604	348.433
Odpisy aktualizujące	(37.526)	(1.826)	(3.604)	(10.943)	(21.214)	(334.006)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	2.340.244	266.010	105.010	25.360	14.390	14.427

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe pożyczki i należności	Nie przeterminowane	Przeterminowane				
		< 30 dni	30 – 90 dni	90 – 180 dni	180 – 360 dni	>360 dni
31 grudnia 2010 roku <i>(dane przekształcone)</i>						
Przed uwzględnieniem odpisu z tytułu utraty wartości	2.395.038	264.074	117.807	30.519	35.412	404.128
Odpisy aktualizujące	(11.249)	(6.487)	(4.227)	(4.936)	(23.239)	(375.375)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	2.383.789	257.587	113.580	25.583	12.173	28.753

Na dzień 31 grudnia 2011 roku powyżej 76% salda przeterminowanych należności z tytułu dostaw i usług i pozostałych pożyczek i należności, które nie zostały objęte odpisami aktualizującymi dotyczą spółek segmentu sprzedaży detalicznej.

43.12. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Spółki Grupy Kapitałowej PGE narażone są na ryzyko płynności w obszarze:

- Podstawowej działalności spółek - ryzyko płynności powstaje na skutek niedopasowania struktury terminów operacyjnych przepływów pieniężnych, dat realizacji aktywów i zobowiązań;
- Zarządzania ryzykiem rynkowym w Grupie - ryzyko płynności powstaje na skutek pojawienia się konieczności rozliczenia zabezpieczających transakcji pochodnych, których wartość z punktu widzenia Grupy jest ujemna lub zagwarantowania drugiej stronie transakcji wymaganego poziomu depozytu zabezpieczającego (zabezpieczenie gotówkowe), w przypadku ujemnej wyceny transakcji pochodnych, która przekracza przyznany przez instytucję finansową limit w okresie trwania transakcji zabezpieczającej danej spółki.
- Lokowania wolnych środków pieniężnych spółek - ryzyko płynności powstaje na skutek pojawienia się konieczności upłynnienia posiadanych aktywów finansowych, dla których rynek cechuje się niskim wolumenem obrotu i/lub relatywnie dużą rozpiętością cen zakupu i cen sprzedaży.

Tabela poniżej przedstawia wymagalność zobowiązań finansowych Grupy na dni bilansowe roku według daty wymagalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

Stan na 31 grudnia 2011	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty i pożyczki	227.729	504.268	673.266	752.991	2.158.254
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	1.855.382	1.088.403	17.487	377	2.961.649
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	3.594	336	5.776	-	9.706
Instrumenty pochodne	1.152	13.350	34.352	6.644	55.498
Razem	2.087.857	1.606.357	730.881	760.012	5.185.107

Stan na 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty i pożyczki	402.924	582.322	1.171.759	786.991	2.943.996
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2.019.368	222.541	6.520	1.388	2.249.817
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	968	2.902	6.495	-	10.365
Instrumenty pochodne	1.295	14.431	40.567	11.166	67.459
Razem	2.424.555	822.196	1.225.341	799.545	5.271.637

43.13. Ryzyko rynkowe – analiza wrażliwości

Spółka identyfikuje następujące główne rodzaje ryzyka rynkowego, na które jest narażona:

- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko walutowe.

Obecnie Grupa Kapitałowa PGE narażona jest głównie na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN, USD/PLN, CHF/PLN oraz SEK/PLN. Ponadto Grupa narażona jest na ryzyko zmian referencyjnych stóp procentowych PLN, EUR, USD oraz CHF. Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa PGE wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości.

Prezentowane w niniejszym punkcie analizy scenariuszowe mają na celu analizę wpływu zmian czynników ryzyka rynkowego na wyniki finansowe Grupy. W zakresie ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego przedmiotem analizy są objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych.

Potencjalnie możliwe zmiany kursów walutowych zostały oszacowane na $\pm 13,60\%$ dla kursu EUR/PLN, $\pm 23,35\%$ dla kursu USD/PLN, $\pm 18,50\%$ dla kursu CHF/PLN i $\pm 13,20\%$ dla kursu SEK/PLN.

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w trakcie najbliższego roku. Dla celów analizy wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych dla walut, w których Grupa posiada ekspozycję na ryzyko stóp procentowych z daty bilansowej potencjalnie możliwe zmiany oszacowano na poziomie ± 113 pb dla WIBOR, ± 83 pb dla EURIBOR, ± 63 pb dla LIBOR USD i ± 25 pb dla LIBOR CHF.

W przypadku analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych efekt zmian czynników ryzyka zostałby odniesiony w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów do pozycji przychodów/kosztów odsetkowych dla instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz do pozycji aktualizacja wartości instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej.

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości dla każdego rodzaju ryzyka rynkowego, na które Spółka jest narażona na dzień bilansowy, pokazując jaki wpływ na wynik finansowy brutto miałyby potencjalnie możliwe zmiany poszczególnych czynników ryzyka według klas aktywów i zobowiązań finansowych.

43.14. Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN, USD/PLN, CHF/PLN oraz SEK/PLN.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko kursów walutowych.

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2011		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2011 roku							
	Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN		USD/PLN		CHF/PLN		SEK/PLN	
			wynik finansowy brutto kurs	wynik finansowy brutto kurs	wynik finansowy brutto kurs	wynik finansowy brutto kurs	wynik finansowy brutto kurs	wynik finansowy brutto kurs	wynik finansowy brutto kurs	wynik finansowy brutto kurs
	tys. PLN	tys. PLN	EUR/PLN + 13,60%	EUR/PLN - 13,60%	USD/PLN + 23,35%	USD/PLN - 23,35%	CHF/PLN + 18,50%	CHF/PLN - 18,50%	SEK/PLN + 13,20%	SEK/PLN - 13,20%
Należności z tytułu dostaw i usług	1.767.739	22.446	2.915	(2.915)	237	(237)	-	-	-	-
Pożyczki udzielone	191.905	188.992	-	-	-	-	-	-	24.947	(24.947)
Nabyte obligacje, weksle, bony	313.739	313.739	42.668	(42.668)	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.052.238	128.202	17.397	(17.397)	31	(31)	22	(22)	5	(5)
Instrumenty pochodne	(48.093)	(48.093)	-	-	(11.230)	11.230	-	-	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(2.029.306)	(1.180.889)	(88.924)	88.924	(74.330)	74.330	(38.611)	38.611	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(2.961.649)	(141.928)	(16.738)	16.738	(162)	162	-	-	(2.397)	2.397
Zmiana zysku brutto			(42.682)	42.682	(85.454)	85.454	(38.589)	38.589	22.555	(22.555)

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2010 roku (dane przekształcone)							
	Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN		USD/PLN		CHF/PLN		SEK/PLN	
			wynik finansowy brutto kurs		wynik finansowy brutto kurs		wynik finansowy brutto kurs		wynik finansowy brutto kurs	
			EUR/PLN + 12,30%	EUR/PLN - 12,30%	USD/PLN + 20,30%	USD/PLN - 20,30%	CHF/PLN + 19,21%	CHF/PLN - 19,21%	SEK/PLN + 11,37%	SEK/PLN - 11,37%
	tys. PLN	tys. PLN								
Należności z tytułu dostaw i usług	1.618.591	19.720	2.209	(2.209)	334	(334)	17	(17)	4	(4)
Pożyczki udzielone	174.403	168.565	-	-	-	-	-	-	19.169	(19.169)
Nabyte obligacje, weksle, bony	253.538	253.538	31.185	(31.185)	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.730.423	86.606	10.641	(10.641)	20	(20)	-	-	-	-
Instrumenty pochodne	(41.165)	(41.165)	-	-	(8.357)	8.357	-	-	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(2.719.385)	(1.131.145)	(72.148)	72.148	(65.077)	65.077	(43.031)	43.031	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(2.249.817)	(118.577)	(12.638)	12.638	(166)	166	(29)	29	(1.690)	1.690
Zmiana zysku brutto			(40.751)	40.751	(73.246)	73.246	(43.043)	43.043	17.483	(17.483)

43.15. Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian stóp procentowych WIBOR, EURIBOR oraz LIBOR. Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe do zaistnienia zmiany stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko stopy procentowej:

Aktywa i zobowiązania Finansowe	31 grudnia 2011		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2011 roku							
	Wartość w sprawo- zdaniu z sytuacji finansowej	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR		EURIBOR		LIBOR USD		LIBOR CHF	
			wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto	
	tys. PLN	tys. PLN	WIBOR + 113pb	WIBOR – 113pb	EURIBOR+ 83pb	EURIBOR - 83pb	LIBOR USD + 63pb	LIBOR USD – 63pb	LIBOR CHF + 25pb	LIBOR CHF – 25pb
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.052.238	4.052.238	36.944	(36.944)	890	(890)	1	(1)	-	-
Instrumenty pochodne	(48.093)	(48.093)	-	-	-	-	(6.808)	6.808	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(2.029.306)	(1.619.625)	(11.402)	11.402	(5.150)	5.150	(2.004)	2.004	(551)	551
Zmiana zysku brutto			25.542	(25.542)	(4.260)	4.260	(8.811)	8.811	(551)	551

Aktywa i zobowiązania Finansowe	31 grudnia 2010		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2010 roku							
	Wartość w sprawo- zdaniu z sytuacji finansowej	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR		EURIBOR		LIBOR USD		LIBOR CHF	
			wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto	
			WIBOR + 105pb	WIBOR - 105pb	EURIBOR+ 51pb	EURIBOR - 51pb	LIBOR USD + 41pb	LIBOR USD - 41pb	LIBOR CHF + 16pb	LIBOR CHF - 16pb
	tys. PLN	tys. PLN								
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.730.423	2.730.423	46.755	(46.755)	1.123	(1.123)	-	-	-	-
Instrumenty pochodne	(41.165)	(41.165)	-	-	-	-	(5.675)	5.675	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(2.719.385)	(1.886.564)	(20.887)	20.887	(2.965)	2.965	(1.608)	1.608	(1.146)	1.146
Zmiana zysku brutto			25.868	(25.868)	(1.842)	1.842	(7.283)	7.283	(1.146)	1.146

Zmiana stóp procentowych będzie miała bezpośredni wpływ na wycenę instrumentów pochodnych dotyczących zamiany stóp zmiennych na stopę stałą. W przypadku pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych wykazywanych w powyższych tabelach zmiany stopy procentowej wpłynęłyby na przyszłą wycenę tych instrumentów.

Powyższe zmiany wartości ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów i w konsekwencji w pozycji zysków zatrzymanych w kapitałach własnych Grupy Kapitałowej. Zmiana stóp procentowych nie wpływa na wartość pozostałych pozycji kapitałów własnych wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

44. Struktura zatrudnienia

Zatrudnienie w Grupie (w etatach) według stanów na dni bilansowe kształtowało się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010 <i>(dane przekształcone)</i>
Pracownicy ogółem, z tego:	44.317	45.383
Wydobycie i Wytwarzanie	21.693	22.314
Energetyka Odnawialna	522	543
Obrót Hurtowy	350	371
Dystrybucja	12.073	12.519
Sprzedaż Detaliczna	1.635	1.794
Pozostałe konsolidowane spółki	8.044	7.842

45. Istotne zdarzenia okresu sprawozdawczego oraz zdarzenia następujące po dniu bilansowym

45.1. Rekompensaty z tytułu rozwiązania Kontraktów Długoterminowych

W myśl ustawy z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (Dz. U. Nr 130 poz. 905 z 2007 r.) („Ustawa KDT”) niektóre spółki z Grupy Kapitałowej PGE otrzymały prawo do środków na pokrycie kosztów osieroconych (tzw. „rekompensat”). Maksymalna wysokość kosztów osieroconych, włączając w to koszty osierocone przypadające na rok 2007, wraz z uwzględnieniem kosztów dodatkowych (o których mowa w art. 44 Ustawy KDT) na podstawie załącznika nr 2 wynosi:

- PGE Elektrownia Opole S.A. – 1.965.700 tysięcy złotych;
- PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Turów („Elektrownia Turów”) – 2.571.151 tysięcy złotych;
- PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Zespół Elektrowni Dolna Odra („Zespół Elektrowni Dolna Odra”) – 633.496 tysięcy złotych;
- PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrociepłownia Rzeszów („Elektrociepłownia Rzeszów”) – 421.810 tysięcy złotych;
- PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrociepłownia Lublin Wrotków („Elektrociepłownia Lublin Wrotków”) – 616.743 tysięcy złotych;
- PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrociepłownia Gorzów („Elektrociepłownia Gorzów”) – 108.028 tysięcy złotych.

Zgodnie z Ustawą KDT spółki Grupy Kapitałowej PGE otrzymują rekompensaty na pokrycie kosztów osieroconych w formie zaliczek kwartalnych. Po upływie każdego roku dokonywana jest korekta roczna, zaś po całym okresie, na który zawarta została umowa KDT, korekta końcowa.

Spółki jako przychód okresu ujmują otrzymane w formie zaliczek środki pieniężne, skorygowane odpowiednio o korektę roczną oraz odpowiednią część planowanej korekty końcowej. Alokacja korekty końcowej do danego okresu sprawozdawczego dokonywana jest w oparciu o planowany rozkład przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług systemowych w okresie korygowania.

Zapisy Ustawy KDT są w wielu punktach niejednoznaczne i rodzą istotne wątpliwości interpretacyjne. Przeprowadzając obliczenia prognozowanych wyników poszczególnych spółek oraz wynikających z nich rekompensat, korekt rocznych kosztów osieroconych, korekt końcowych oraz wynikających z nich wysokości przychodów ujmowanych w rachunku zysków i strat, Grupa zastosowała swoją najlepszą wiedzę w tym zakresie a także korzystała ze wsparcia zewnętrznych ekspertów.

W związku z opisanym poniżej niekorzystnym dla Grupy wyrokiem uwzględniającym apelację Prezesa URE, Grupa Kapitałowa skorygowała swoje szacunki przychodów z tytułu rekompensat KDT za lata 2008-2010 do wysokości otrzymanych zaliczek skorygowanych o korekty roczne ustalone

w decyzjach Prezesa URE. Korekty tej nie dokonano dla przychodów za 2008 rok rozpoznanych w Elektrociepłowni Rzeszów, dla której przed Sądem Apelacyjnym uzyskano korzystne rozstrzygnięcie.

Spór z Prezesem URE dotyczący korekt rocznych kosztów osieroconych oraz kosztów powstałych w jednostkach opalanych gazem ziemnym

Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego uprawnieni wytwórcy z Grupy Kapitałowej PGE otrzymali decyzje dotyczące korekt rocznych kosztów osieroconych oraz kosztów powstałych w jednostkach opalanych gazem ziemnym za lata 2008, 2009 i 2010. Decyzja za rok 2011 nie została jeszcze wydana. W większości decyzje te były niekorzystne dla poszczególnych podmiotów i zdaniem Grupy zostały wydane z naruszeniem Ustawy KDT. Najistotniejsze niezgodności dotyczą przede wszystkim:

- wyliczenia przychodów ze sprzedaży energii na podstawie ceny hipotetycznej, z pominięciem przychodów ze zdolności wytwórczych;
- skorygowania korekty rocznej kosztów osieroconych poszczególnych spółek niezgodnie z zasadami dotyczącymi wytwórców wchodzących w skład grupy kapitałowej zawartymi w art. 32 Ustawy KDT;
- kwestii naliczenia odsetek przez Prezesa URE;
- w zakresie korekt rocznych kosztów powstałych w jednostkach opalanych gazem ziemnym dotyczących Elektrociepłowni Lublin Wrotków oraz Elektrociepłowni Rzeszów – faktu obliczenia kwoty korekty rocznej na podstawie ilości energii elektrycznej wyprodukowanej z paliwa gazowego nabytego w ramach wykonania obowiązku zapłaty za określoną ilość gazu ziemnego, niezależnie od ilości pobranego gazu, a nie ilości energii elektrycznej wyprodukowanej z paliwa gazowego łącznie zakupionego w poprzednim roku oraz kalkulacji Prezesa URE w zakresie kosztu wytworzenia jednej megawatogodziny energii elektrycznej z pominięciem kosztów zarządu związanych z wytworzeniem energii elektrycznej.

Łączna kwota korekt rocznych kosztów osieroconych oraz kosztów powstałych w jednostkach opalanych gazem ziemnym wynikających z decyzji Prezesa URE dla uprawnionych wytwórców z Grupy Kapitałowej PGE za lata 2008 – 2010 wynosi minus 941,1 milionów złotych.

Począwszy od 2009 roku trwa szereg postępowań przed Sądem Okręgowym w Warszawie – Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów („SOKiK”) dotyczących odwołań wytwórców z Grupy Kapitałowej PGE od Decyzji Prezesa URE. Postępowania te znajdują się na różnym etapie zaawansowania.

W latach ubiegłych SOKiK wydał kilka wyroków, w których uwzględnił odwołania spółek. Wyroki te nie były prawomocne a Prezes URE złożył od nich apelacje.

Wyroki Sądu Apelacyjnego wydane w lutym i marcu 2012 roku

W lutym i marcu 2012 roku Sąd Apelacyjny wydał odmienne wyroki w trzech sprawach dotyczących korekty kosztów osieroconych za rok 2008 wydanych dla PGE GiEK S.A. Oddział Elektrociepłownia Rzeszów, PGE GiEK S.A. Oddział Elektrociepłownia Lublin-Wrotków oraz PGE GiEK S.A. Oddział Zespół Elektrowni Dolna Odra.

W dniu 2 lutego 2012 roku Sąd Apelacyjny wydał wyrok w sprawie ustalenia wysokości korekty rocznej kosztów osieroconych należnych PGE GiEK S.A. Oddział Elektrociepłownia Rzeszów za rok 2008, w którym oddalił apelację Prezesa URE od wyroku SOKiK jako bezzasadną i zmienił decyzję Prezesa URE zgodnie z żądaniem spółki. Wartość przedmiotu sporu wynosiła 14,6 milionów złotych. Wyrok jest prawomocny, niemniej Prezesowi URE przysługuje od niego skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego.

W dniu 7 marca 2012 roku w analogicznej sprawie Sąd Apelacyjny wydał wyrok, w którym uwzględnił apelację Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki od wyroku SOKiK w sprawie ustalenia wysokości korekty rocznej kosztów osieroconych należnych PGE GiEK S.A. Oddział Elektrociepłownia Lublin-Wrotków za rok 2008 i zmienił wyrok SOKiK poprzez oddalenie odwołania wytwórcy. Wyrok jest prawomocny, niemniej spółce PGE GiEK S.A. przysługuje od niego skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego. Wartość przedmiotu sporu wynosiła 26,7 milionów złotych.

Z kolei w dniu 12 marca 2012 roku w analogicznej sprawie dotyczącej korekty rocznej kosztów osieroconych za 2008 rok ustalonej przez Prezesa URE dla PGE GiEK S.A. Oddział Zespół Elektrowni Dolna Odra Sąd Apelacyjny wydał wyrok, którym uchylił wyrok SOKiK i przekazał go do ponownego rozpoznania przez SOKiK. Wartość przedmiotu sporu wynosiła 42,4 milionów złotych.

Podsumowanie

Zarządy PGE S.A. oraz PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. nie zgadzają się z wyrokiem w sprawie Elektrociepłowni Lublin-Wrotków, tym bardziej, iż jak opisano powyżej, w analogicznej sprawie dotyczącej Elektrociepłowni Rzeszów Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał odmienne rozstrzygnięcie i oddalił apelację Prezesa URE jako bezzasadną. Tym samym utrzymał w mocy wyrok SOKiK wydany w tej sprawie, uwzględniający odwołanie wytwórcy i zmieniający decyzję Prezesa URE zgodnie z żądaniem spółki.

PGE S.A., PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. oraz PGE Elektrownia Opole S.A. zamierzają wykorzystać wszystkie przewidziane prawem kroki w celu korzystnego rozstrzygnięcia sporów, w tym złożenie skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego. Tym niemniej, biorąc pod uwagę niekorzystną decyzję Sądu Apelacyjnego oraz opinię doradcy prawnego, Zarząd zmienił swoje szacunki co do dalszego przebiegu sporów z Prezesem URE w zakresie wysokości korekty kosztów osieroconych za lata 2008-2010 i skorygował rozliczenia rekompensat KDT o kwotę 1.037,6 milionów złotych. Kwota ta odpowiada różnicy pomiędzy przychodami z tytułu rekompensat KDT ujętymi przez spółki Grupy Kapitałowej PGE w latach 2008-2010 a wartościami wynikającymi z otrzymanych decyzji URE za te lata, z uwzględnieniem wygranego wyroku dotyczącego Elektrociepłowni Rzeszów.

Wartość korekty została ujęta w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji pozostałych kosztów operacyjnych. Po uwzględnieniu efektu podatku odroczonego w wyniku przeprowadzonej korekty rozliczeń skonsolidowany zysk netto Grupy Kapitałowej PGE został zmniejszony o kwotę 840,5 milionów złotych.

45.2. Program „Non-core”

W 2009 roku w Grupie Kapitałowej PGE przyjęta została „Koncepcja zarządzania aktywami pozaenergetycznymi w ramach GK PGE”, której celem jest transparentne rozdzielanie działalności podstawowej od pozostałej oraz zbywanie i reorganizacja tych aktywów.

Zakłada się, iż poprzez uproszczenie struktury zależności kapitałowych oraz struktur organizacyjnych Grupy PGE, a także poprzez ujednolicenie standardów zarządzania osiągnięte zostaną następujące efekty:

- uzyskanie przejrzystego modelu biznesowego Grupy PGE (koncentracja na działalności podstawowej),
- zapewnienie transparentności w zarządzaniu majątkiem i kosztami spółek energetycznych,
- uwolnienie zasobów spółek energetycznych związanych z zaangażowaniem w aktywa pozaenergetyczne,
- obniżenie kosztów usług niezwiązanych z podstawową działalnością.

W ramach realizowanej Koncepcji zidentyfikowano aktywa pozaenergetyczne funkcjonujące w formie spółek i obszarów niewydzielonych ze struktur spółek z działalności podstawowej oraz uruchomiono procesy zbywania i reorganizacji tych aktywów w ramach Grupy Kapitałowej PGE. Informacje o zmianach w składzie jednostek zależnych objętych konsolidacją, które zostały zbyte lub spełniają warunki MSSF 5 *Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana* przedstawiono w nocy 2 oraz w nocy 19 niniejszego sprawozdania finansowego.

45.3. Planowana sprzedaż akcji spółki Exatel S.A.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. jest w trakcie przygotowania optymalnego sposobu zbycia posiadanych akcji Exatel S.A. Transakcja jest planowana na II połowę 2012 roku. Planowana sprzedaż wynika z przyjętej strategii Spółki, która m.in. zakłada skoncentrowanie się na podstawowej działalności oraz zbywanie aktywów z nią niepowiązanych. Suma aktywów spółki Exatel S.A. ujętych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wynosi 716.997 tysięcy (przed dokonaniem korekt konsolidacyjnych).

45.4. Kwestia opodatkowania energii elektrycznej podatkiem akcyzowym wytwórców energii elektrycznej

W związku z niezgodnością polskich przepisów dotyczących akcyzy od energii elektrycznej z przepisami Unii Europejskiej w dniu 11 lutego 2009 roku elektrownie i elektrociepłownie należące do Grupy PGE złożyły korekty deklaracji wraz z wnioskami stwierdzającymi nadpłatę podatku akcyzowego za lata 2006 – 2008 oraz miesiące styczeń i luty 2009 roku. Łączna wartość nadpłaty stwierdzona w przedmiotowych wnioskach (bez kosztów odsetek) wyniosła około 3,4 miliarda złotych.

W dniu 12 lutego 2009 roku zapadł wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości potwierdzający, iż Polska złamała unijne prawo poprzez zaniechanie dostosowania do dnia 1 stycznia 2006 roku swojego systemu opodatkowania energii elektrycznej do wymogów art. 21 ust. 5 dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 roku w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (zmienionej dyrektywą Rady 2004/74/WE z dnia 29 kwietnia 2004 roku) jako że obowiązek podatkowy w zakresie podatku akcyzowego od energii elektrycznej w Polsce powstaje w momencie jej wydania przez producenta, a nie w momencie jej dostawy przez dystrybutora lub redystrybutora.

W świetle powyższego, istnieją szanse na uzyskanie zwrotu akcyzy uiszczonych niezgodnie z prawem unijnym. Ministerstwo Finansów stoi jednak na stanowisku, że taki zwrot wiązałby się z bezpodstawnym wzbogaceniem przez wytwórców, stąd jest niezasadny. W związku z tym proces odzyskiwania akcyzy może się przeciągnąć aż do rozstrzygnięć sądowych.

Ponadto w dniu 15 października 2009 roku Naczelny Sąd Administracyjny zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym dotyczącym zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej przepisów Ordynacji Podatkowej stanowiących podstawę ubiegania się przez spółki wytwórcze z Grupy o zwrot nadpłaconej akcyzy. W dniu 29 listopada 2010 roku Trybunał Konstytucyjny postanowił umorzyć postępowanie w sprawie badania niekonstytucyjności regulacji prawnej dotyczącej nadpłaty. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego w ordynacji podatkowej został przyjęty określony model nadpłaty podatku i przesłanki jego zwrotu a w ustawie nie została przewidziana przesłanka poniesienia ciężaru ekonomicznego podatku jako warunku zwrotu nadpłaty. Z kolei Naczelny Sąd Administracyjny („NSA”) postanowieniem z dnia 3 lutego 2011 roku przedstawił do rozstrzygnięcia przez całą Izbę Gospodarczą NSA powstałego zagadnienia prawnego, czy w rozumieniu ustawy ordynacja podatkowa kwota podatku akcyzowego uiszczona z tytułu sprzedaży energii elektrycznej, w sytuacji, w której ten kto ją uiszczył nie poniósł z tego tytułu uszczerbku majątkowego, spełnia definicję nadpłaty. NSA uchwałą z dnia 22 czerwca 2011 roku stwierdził, iż w rozumieniu art. 72 § 1 pkt 1 ustawy Ordynacja podatkowa, nie jest nadpłatą kwota podatku akcyzowego uiszczona z tytułu sprzedaży energii elektrycznej, w sytuacji gdy ten kto ją uiszczył nie poniósł z tego tytułu uszczerbku majątkowego. Jednakże w swej uchwale NSA wskazał, iż w zakresie w jakim podatnik nie przeniósł w cenie energii elektrycznej kwoty podatku akcyzowego na nabywcę energii elektrycznej, ma prawo ubiegać się o zwrot nadpłaconego podatku oraz równolegle dochodzić odszkodowania od Skarbu Państwa na drodze powództwa cywilnego.

Z uwagi na istotną niepewność odnośnie ostatecznego rozstrzygnięcia powyższej kwestii Grupa nie ujmuje w sprawozdaniu finansowym żadnych skutków związanych z ewentualnym zwrotem nadpłaconego podatku akcyzowego.

Istnieje również ryzyko, że w przypadku odzyskania przez spółki wytwórcze wchodzące w skład Grupy PGE nienależnie zapłaconego podatku akcyzowego, przeciwko tym jednostkom mogą zostać skierowane roszczenia cywilnoprawne ze strony odbiorców energii elektrycznej, którzy w przeszłości faktycznie ponieśli ekonomiczny ciężar podatku akcyzowego (np. w oparciu o zarzut bezpodstawnego wzbogacenia). W 2011 roku nie zanotowano nowych wystąpień odbiorców energii z tego tytułu. Oszacowanie skali potencjalnych roszczeń w tym zakresie nie jest obecnie możliwe, lecz kwestia ta może mieć istotny niekorzystny wpływ na przyszłą działalność, wyniki lub sytuację finansową Grupy.

Z uwagi na ograniczenie ryzyka przedawnienia prawa do dochodzenia odszkodowania na drodze cywilnej z tytułu szkody jaką poniosły elektrownie, elektrociepłownie z Grupy Kapitałowej PGE oraz sama PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. w związku z niezgodnością polskich przepisów dotyczących akcyzy od energii elektrycznej z przepisami Unii Europejskiej, Spółka oraz jednostki zależne wniosły do sądu powszechnego wnioski o zawezwanie Skarbu Państwa do próby ugodowej.

Dodatkowo we wrześniu 2009 roku Spółka wystąpiła z wnioskiem o stwierdzenie nadpłaty podatku akcyzowego z tytułu importu oraz nabycia wewnątrzwspólnotowego energii elektrycznej w okresie od stycznia 2006 roku do lutego 2009 roku. Spółka argumentuje, iż nadpłata powstała w wyniku niezgodności polskich przepisów z prawem wspólnotowym. W lutym 2010 roku Spółka otrzymała decyzje za okres styczeń-grudzień 2006 roku odmawiające stwierdzenia istnienia nadpłaty w podatku akcyzowym, pobranym z tytułu importu energii elektrycznej. W maju 2010 roku Spółka otrzymała część decyzji odmawiających stwierdzenia wnioskowanej nadpłaty oraz decyzje określające zobowiązanie podatkowe w podatku akcyzowym z tytułu wewnątrzwspólnotowych nabyć energii elektrycznej, od których złożyła odwołanie. W grudniu 2010 roku Spółka otrzymała decyzje Dyrektora Izby Celnej utrzymujące w całości decyzje organu pierwszej instancji dotyczące podatku akcyzowego od importu energii w 2006 roku. Spółka złożyła do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie skargi na te decyzje. W miesiącach październik i listopad 2011 zapadły wyroki WSA, w których sąd uznał, iż z uwagi na to, że cały podatek akcyzowy został Spółce zwrócony w procedurze zwrotu podatku, to nie można mówić o nadpłacie podatku. Również biorąc pod uwagę uchwałę Izby Gospodarczej NSA, zdaniem sądu, nie można uznać, iż Spółka poniosła ekonomiczny ciężar podatku, gdyż go w całości odzyskała. Co do odsetek, to zdaniem WSA, właściwą procedurą jest postępowanie cywilne, a nie podatkowe. Wyroki są nieprawomocne i Spółka złożyła skargi kasacyjne od nich do NSA. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego kwestia nie została ostatecznie rozstrzygnięta. Łączna kwota roszczenia wynosi 54 miliony złotych plus należne odsetki.

45.5. Umowa nabycia akcji spółki Energa S.A.

W dniu 29 września 2010 roku Zarząd PGE S.A. zawarł ze Skarbem Państwa („Sprzedający”) reprezentowanym przez Ministra Skarbu Państwa umowę sprzedaży akcji spółki Energa S.A. z siedzibą w Gdańsku („Umowa”). Przedmiotem Umowy jest nabycie 4.183.285.468 akcji Energa S.A., stanowiących 84,19% jej kapitału zakładowego za cenę 7.529.913 tysięcy złotych.

PGE S.A. zadeklarowała program gwarantowanych inwestycji do realizacji w Grupie Kapitałowej Energa w okresie 10 lat w kwocie 5 miliardów złotych, których niewykonanie wiązać się będzie z karami umownymi płatnymi na rzecz Sprzedającego, przy czym łączna odpowiedzialność PGE S.A. nie mogłaby przekroczyć kwoty 1 miliarda złotych. Ponadto PGE S.A. zobowiązała się do zachowania kontroli nad Energa S.A., nieograniczania prowadzenia przez Energa S.A. i jej główne podmioty zależne podstawowej działalności obejmującej wytwarzanie, sprzedaż i dystrybucję energii elektrycznej i ciepła oraz do niedokonywania zmiany siedziby Energa S.A. Ponadto PGE S.A. zobowiązała się do spowodowania wprowadzenia akcji Energa S.A. do obrotu na rynku regulowanym, na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Przeprowadzenie transakcji wymaga dla swej skuteczności uzyskania przez PGE S.A. zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („Prezes Urzędu”) na koncentrację (warunek zawieszający). W dniu 13 stycznia 2011 roku Prezes Urzędu wydał decyzję zakazującą dokonania przez PGE S.A. zakupu akcji Energa S.A. („Decyzja”). W związku z powyższym w dniu 18 stycznia 2011 roku PGE S.A. zawarła ze Sprzedającym aneks do Umowy. Na mocy aneksu określono czas trwania Umowy na 12 miesięcy od daty jej zawarcia, przy czym Sprzedający i PGE S.A. postanowili o zawieszeniu biegu terminu obowiązywania Umowy do czasu prawomocnego zakończenia postępowania sądowego w przedmiocie odwołania od Decyzji.

W dniu 28 stycznia 2011 roku do Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu, złożone zostało odwołanie PGE S.A. od Decyzji. W odwołaniu Spółka wnosi o zmianę Decyzji w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez wydanie decyzji zezwalającej na koncentrację PGE S.A. i Energa S.A., ewentualnie o uchylenie decyzji. Z informacji posiadanych przez PGE S.A. wynika, iż w połowie lutego 2011 roku Prezes Urzędu przekazał odwołanie Spółki do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie, tym samym Prezes Urzędu nie skorzystała z możliwości samokontroli decyzji.

Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie zostało wydane orzeczenie przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie odwołania PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. od Decyzji. Termin rozprawy został wyznaczony na dzień 14 maja 2012 roku.

45.6. Sprzedaż Polkomtel S.A.

W dniu 30 czerwca 2011 roku została zawarta, pomiędzy PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., PKN ORLEN S.A., KGHM Polska Miedź S.A., Vodafone Americas Inc, Vodafone International Holdings B.V. i Węglkokoks S.A. jako sprzedającymi a Spartan Capital Holdings Sp. z o.o., spółką celową kontrolowaną przez Pana Zygmunta Solorza-Żaka, jako kupującym przedwstępna umowa sprzedaży 100% akcji spółki Polkomtel S.A., w tym całego posiadanego przez PGE S.A. pakietu około 21,85% akcji spółki Polkomtel S.A.

Zgodnie z Umową Spółka sprzedała 4.479.191 zwykłych akcji imiennych Polkomtel S.A., o wartości nominalnej 100 złotych za akcję, reprezentujących około 21,85% kapitału zakładowego Polkomtel S.A., za łączną cenę 3.289 milionów złotych.

Całkowita wartość transakcji oparta na wartości przedsiębiorstwa określona jest w wysokości 18,1 miliarda złotych. Po odjęciu zadłużenia Polkomtel S.A. i dywidendy, którą Polkomtel S.A. wypłaciła na rzecz dotychczasowych akcjonariuszy, całkowita kwota płatności wynosi 15,1 miliarda złotych. Część dywidendy z Polkomtel S.A. za 2010 rok należąca dla PGE S.A. wynosiła 224 miliony złotych i została wypłacona w dniu 29 lipca 2011 roku.

W dniu 24 października 2011 roku Spółka otrzymała zawiadomienie o zgodzie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na zbycie 100% akcji Polkomtel S.A. na rzecz Spartan Capital Holdings Sp. z o.o. Wydana przez UOKiK zgoda wypełnia warunek zastrzeżony w przedwstępnej umowie sprzedaży.

Przeniesienie własności akcji oraz zapłata za akcje nastąpiły w dniu 9 listopada 2011 roku. Po uwzględnieniu podatku dochodowego na transakcji sprzedaży w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa Kapitałowa zrealizowała zysk w wysokości 1.659 milionów złotych, który został ujęty w listopadzie 2011 roku.

Po zakończeniu transakcji i nabyciu przez Spartan Capital Holdings Sp. z o.o. 100% akcji Polkomtel S.A., PGE S.A. nie posiada żadnych akcji Polkomtel S.A.

45.7. Zmiany w modelu obrotu energią elektryczną w Grupie Kapitałowej PGE

W dniu 9 sierpnia 2010 roku weszła w życie nowelizacja ustawy Prawo Energetyczne, która nakłada na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej obowiązek sprzedaży wytworzonej w danym roku energii na giełdach towarowych.

W związku z wprowadzeniem powyższej regulacji od sierpnia 2010 roku część energii produkowana przez wytwórców wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PGE sprzedawana była na giełdę towarową. Począwszy zaś od 2011 roku, zgodnie z przyjętym modelem obrotu, wytwórcy z Grupy Kapitałowej PGE sprzedają energię zgodnie z wymogami art. 49a ustawy Prawo Energetyczne, tj.:

- w zakresie podlegającym wymogom art. 49a ust. 1 i 2 (tzw. „obligo giełdowe”) sprzedają całość wyprodukowanej energii na rynek hurtowy, w trybie wskazanym w ustawie Prawo Energetyczne,
- w zakresie zwolnionym z „obligo giełdowego” z tytułu wytworzenia energii w wysokosprawnej kogeneracji oraz odnawialnych źródłach energii bezpośrednio do PGE S.A.,
- w zakresie zwolnionym z „obligo giełdowego” z tytułu sprzedaży energii do odbiorców linią bezpośrednią, bezpośrednio do tych odbiorców.

Wprowadzenie obowiązku sprzedaży wytworzonej energii na giełdach towarowych miało na celu zwiększenie przejrzystości transakcji, wsparcie wykreowania wiarygodnych indeksów cenowych oraz zapewnienie publicznego, równego dostępu do energii elektrycznej.

Zmiana modelu obrotu spowodowała zwiększenie przychodów i kosztów prezentowanych przez Grupę Kapitałową PGE w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Kwestia związana z wypełnieniem obowiązku sprzedaży wytworzonej energii na giełdach towarowych w roku 2010 została opisana w nocie 38.2 niniejszego sprawozdania finansowego.

45.8. Programy Dobrowolnych Odejść

Program Dobrowolnych Odejść (PDO) ma na celu optymalizację stanu zatrudnienia w Grupie Kapitałowej PGE i kierowany jest do pracowników objętych gwarancjami zatrudnienia na podstawie umów społecznych. Program został opisany w nocie 35.9 niniejszego sprawozdania finansowego.

45.9. Spór dotyczący świadectw pochodzenia energii

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego toczą się przez Urzędem Regulacji Energetyki postępowania wyjaśniające w zakresie wydania świadectw pochodzenia energii wytworzonej w roku 2011 z biomas w oddziałach Elektrownia Bełchatów oraz Zespole Elektrowni Dolna Odra (wchodzących w skład spółki zależnej PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.). Prezes URE kwestionuje spełnienie przez:

- lignionocelulozę pohydrolityczną (Elektrownia Bełchatów) - wymogów biodegradowalności;
- wycłoczyny z masłosza (Zespół Elektrowni Dolna Odra) - spełnienia definicji biomasy oraz kwalifikacji tego rodzaju paliwa do biomasy na cele energetyczne, czyli że nie zawiera substancji niebiodegradowalnych oraz kwalifikacji do biomasy AGRO

i wstrzymuje decyzję o wydanie świadectw, mimo iż w poprzednich latach wydał świadectwa pochodzenia dla energii wytwarzanej z obu rodzajów biomasy.

W odpowiedzi na kolejne wezwania do złożenia wyjaśnień, oddziały przedstawiły wszelkie wymagane przez URE wyniki analiz dodatkowych, wyjaśnienia oraz opinie akredytowanych jednostek w zakresie analiz laboratoryjnych potwierdzające spełnienie wymogów. Do tej pory Urząd Regulacji Energetyki nie wydał zaległych Świadectw Pochodzenia za rok 2011. Z uwagi na brak rozstrzygnięcia sporu, Grupa nie dokonała rozpoznania świadectw pochodzenia energii na kwotę około 101 milionów złotych.

45.10. Kwestie związane z wypłatą dywidend w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.

W czerwcu 2010 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenia spółek: PGE Elektrownia Bełchatów S.A., PGE Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów S.A., PGE Elektrownia Turów S.A., PGE Kopalnia Węgla Brunatnego Turów S.A., PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. (spółki te wraz z innymi 8 spółkami z dniem 1 września 2010 roku połączyły się tworząc PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.), podjęły uchwały w sprawie podziału zysku za rok obrotowy 2009 przeznaczając część zysku netto na wypłatę dywidend. W uchwałach tych ustalono dzień dywidendy na 17 sierpnia 2010 roku.

Grupa akcjonariuszy mniejszościowych zaskarżyła do właściwych sądów okręgowych te uchwały w części dotyczącej ustalenia dnia dywidendy wnosząc o stwierdzenie ich nieważności, ewentualnie uchylenie. W wyniku wydanych przez sądy postanowień o ustanowieniu zabezpieczeń doszło w 2010 roku do wstrzymania wypłat dywidendy z zysku spółek PGE Elektrownia Turów S.A., PGE Kopalnia Węgla Brunatnego Turów S.A. oraz PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. Łączna kwota wstrzymanych wypłat dywidend tych jednostek wynosiła 634.971 tysięcy złotych. W przypadku PGE Elektrowni Bełchatów S.A. postanowienie o ustanowieniu zabezpieczenia w postaci wstrzymania wypłaty dywidendy zostało wydane już po terminie wypłaty dywidendy uchwalonym przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie.

W 2011 roku w postępowaniach przed Sądami Apelacyjnymi zapadły prawomocne wyroki stwierdzające nieważność części uchwał dywidendowych PGE Elektrowni Turów S.A., PGE KWB Turów S.A., PGE Elektrowni Bełchatów S.A. oraz PGE Zespołu Elektrowni Dolna Odra S.A. w zakresie ustalonego dnia dywidendy. PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. złożyła skargi kasacyjne od wszystkich prawomocnych niekorzystnych orzeczeń sądowych. Aktualnie toczą się nadal postępowania w sprawie zaskarżenia uchwał dywidendowych PGE Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów S.A. W wyniku prawomocnych rozstrzygnięć i upadku zabezpieczeń spółka PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. została zobowiązana do wypłaty dywidendy za 2009 rok byłym akcjonariuszom spółek PGE Elektrownia Turów S.A., PGE Kopalnia Węgla Brunatnego Turów S.A., PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. oraz PGE Elektrownia Bełchatów S.A. wg stanów ksiąg akcyjnych na dzień podjęcia uchwał o wypłacie dywidendy.

Dywidendy te zostały wypłacone w 2011 roku, przy czym jak opisano wyżej w PGE Elektrowni Bełchatów S.A. doszło do wypłaty prawie pełnej kwoty dywidendy jeszcze w 2010 roku na rzecz akcjonariuszy wpisanych do księgi akcyjnej na dzień wskazany w uchwale dywidendowej, tzn. według stanu prawnego przed wydaniem prawomocnego orzeczenia sądowego. Z kwoty przeznaczonej na wypłatę dywidendy, tj. 1.431.000 tysięcy złotych brutto, akcjonariusze Elektrowni do dnia ustanowienia zabezpieczenia nie odebrali jedynie 947 tysięcy złotych netto. W związku z tym spółka wystąpiła o zwrot nadpłaty do akcjonariuszy, którzy otrzymali taką wypłatę w obecnym stanie prawnym nienależnie. Łącznie zwrotowi podlegała kwota 146.832 tysięcy złotych brutto bez odsetek za opóźnienie (na dzień bilansowy wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji innych aktywów krótkoterminowych). W dniu 6 lutego 2012 roku na rachunek PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. wpłynął zwrot dywidendy od Skarbu Państwa w wysokości 145.768 tysięcy złotych wraz z odsetkami od tej kwoty.

Powyższe kwestie związane z korektami wypłaty dywidend w spółkach zależnych nie miały wpływu na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów Grupy Kapitałowej PGE.

45.11. Opóźnienie w oddaniu do eksploatacji bloku energetycznego 858MW w Elektrowni Bełchatów i naliczone w związku z tym kary umowne

W dniu 30 kwietnia 2011 roku upłynął ustalony umową zawartą pomiędzy spółką PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. a konsorcjum firm Alstom (ALSTOM Power Systems SA - Francja, ALSTOM Power sp. z o.o. - Polska i ALSTOM Power Systems GmbH - Niemcy) termin realizacji budowy bloku energetycznego 858MW w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów. Blok został przyjęty do eksploatacji we wrześniu 2011 roku. Wartość przyjętych do eksploatacji rzeczowych aktywów trwałych wyniosła 4.286 milionów złotych.

W listopadzie 2011 roku PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. wystąpiła do konsorcjum firm Alstom z wezwaniem do zapłaty kar umownych z tytułu niedotrzymania terminu zakończenia realizacji inwestycji. W wyniku przeprowadzonych negocjacji pomiędzy jednostką a spółkami tworzącymi konsorcjum firm Alstom w dniu 22 grudnia 2011 roku podpisana została ugoda dotycząca zapłaty kar umownych. Na mocy tej ugody kary za opóźnienie wyniosły 229.627 tysięcy złotych oraz 22.229 tysięcy euro. Kary te zostały ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji pozostałych przychodów operacyjnych. Jednocześnie na mocy podpisanej ugody konsorcjum firm Alstom przedłużyło okres odpowiedzialności za wady z 24 miesięcy do 36 miesięcy dla urządzeń i wyposażenia. Podpisana ugoda zamknęła sprawę uregulowania roszczeń w zakresie opóźnienia inwestycji.

Zgodnie z zawartą ugodą do dnia 31 grudnia 2011 roku zostały rozliczone kary w wysokości 125.194 tysięcy złotych oraz 7.910 tysięcy euro. Na dzień bilansowy w pozycji pozostałych należności finansowych Grupa Kapitałowa wykazuje należności od konsorcjum firm Alstom w wysokości 104.433 tysięcy złotych oraz 14.318 tysięcy euro. Po dniu bilansowym do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania rozliczono dodatkowo kary na kwotę 38.976 tysięcy złotych oraz 6.812 tysięcy euro.

Powyższe rozliczenia następowały poprzez wpłaty gotówkowe oraz kompensaty z fakturami wystawianych przez firmy Alstom. Zgodnie z zawartą ugodą pozostała część kar powinna być rozliczona również poprzez potrącenia z kolejnych faktur wystawianych przez firmy Alstom lub, w przypadku braku możliwości takiego potrącenia w terminie do 1 kwietnia 2013 roku, poprzez wpłatę gotówkową pozostałej części.

45.12. Instalacja do wychwytywania, transportu i geologicznego składowania CO₂

W PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. od 2007 roku prowadzone są prace przygotowawcze do budowy instalacji do wychwytywania, transportu i geologicznego składowania CO₂ (CCS – ang. *carbon capture and storage*). Realizowany projekt ma charakter nowatorski w skali światowej energetyki, który niesie korzyści dla ochrony środowiska naturalnego, poprzez znaczącą redukcję emisji CO₂ do atmosfery. Wydajność wychwytywania CO₂ w projektowanej instalacji przekroczy 80%, co oznacza, że instalacja będzie wychwytywała CO₂ w ilości około 1,8 miliona Mg rocznie. Instalacja CCS będzie zintegrowana z blokiem energetycznym o mocy 858 MW w Oddziale Elektrownia Bełchatów.

Projekt objęty jest dofinansowaniem ze środków wspólnotowych w ramach Europejskiego Planu Energetycznego na Rzecz Naprawy Gospodarczej (EEPR – ang. *European Energy Programme for Recovery*). Na mocy podpisanej z Komisją Europejską w 2010 roku umowy o dofinansowanie tego projektu spółce przyznano dotację w kwocie 180.000 tysięcy euro.

W ramach tej dotacji w 2011 roku spółka otrzymała zaliczkę w kwocie 45.000 tysięcy euro oraz zwrot środków z tytułu rozliczenia kosztów kwalifikowanych poniesionych do 1 listopada 2010 roku w wysokości 10.232 tysięcy euro.

Spółka zależna podejmuje również działania w celu pozyskania dodatkowych środków ze źródeł takich jak Norweski Mechanizm Finansowy oraz mechanizm wsparcia w ramach „NER 300” (*New Entrant Reserve* – rezerwa uprawnień do emisji CO₂ dla nowych jednostek) w ramach Europejskiego Systemu Handlu Emisjami.

Podpisy Członków Zarządu PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Krzysztof Kilian
Prezes Zarządu

Bogusława Matuszewska
Wiceprezes Zarządu

Wojciech Ostrowski
Wiceprezes Zarządu

Paweł Skowroński
Wiceprezes Zarządu

Piotr Szymanek
Wiceprezes Zarządu